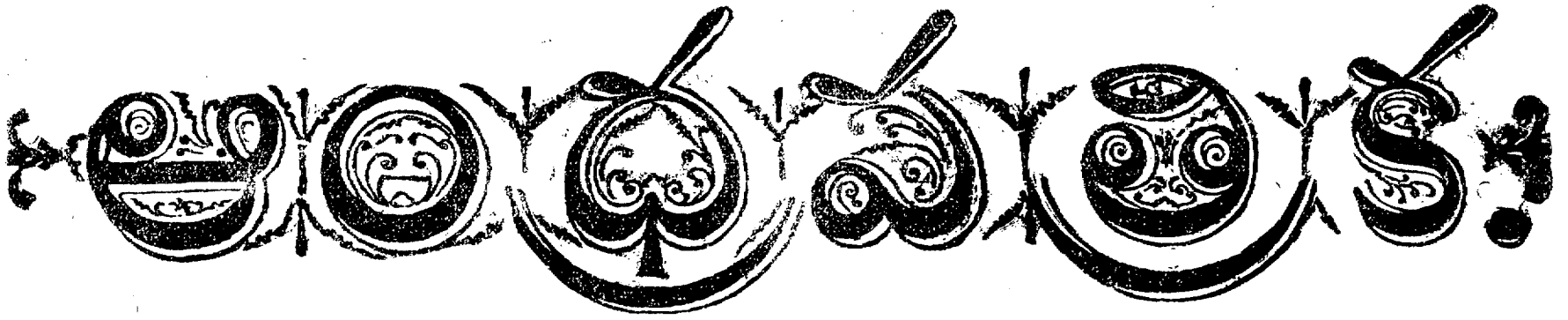

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-కి 0-1-6

Telephone No. 544.

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

21036

Vol. 11
నంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 నం॥ అక్టోబరు నెల 13-వ తేది సోమవారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్వజమాస బహుళి ప్రథమ ౧.

No 163
సంచిక ౧౬౩

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చిటి చూచి కొనిన యానముగలుగదు.

అమృతాంజనము న క ల వి ధ

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, కాయపుబొట్ల జాపును.
చర్మపు నొప్పుల జారదొలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాఁపును.
ఎగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

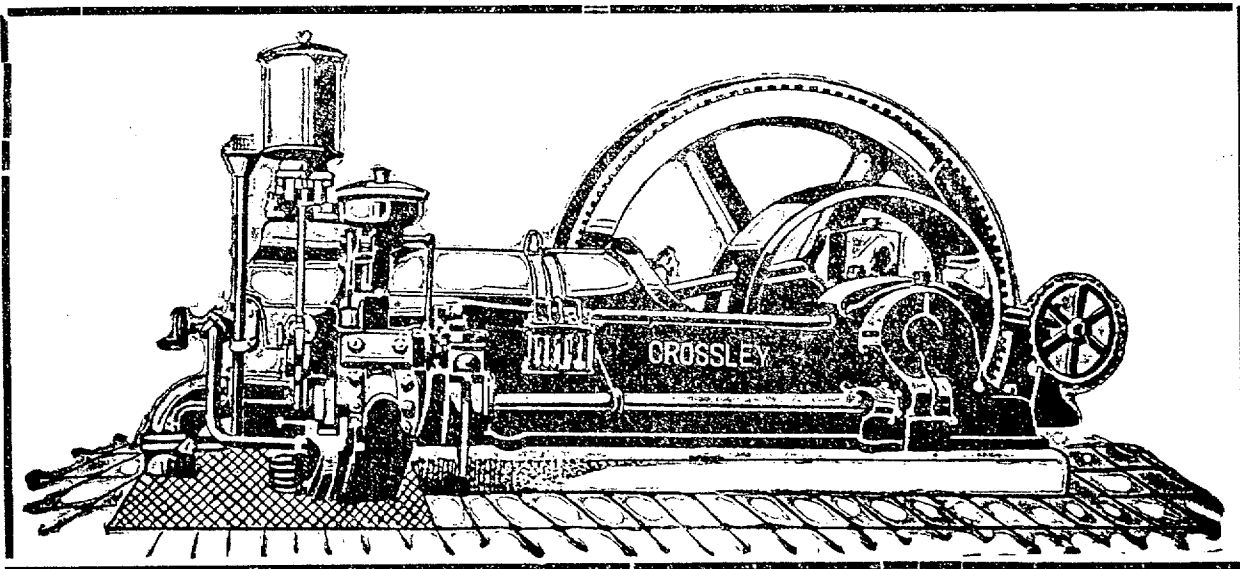
ఈ మందును సుద్ధగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి నొప్పుదార్ధమాలను తొలగించి యహమున
కానోగ్యము గలిగించును. నొక్కలు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

క్రాస్టిగాను అండ్ ఆయిల్ ఎంజినులు

ప్రపంచమునందు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవి, మితవ్యయముగలది.

మిక్కిలి శ్రేష్ఠ
మైనరకము, ఇం
టర్నల్ కంబస్టన్
న్ ఎంజినులు త
యారు చేయుట
యందు 50 సంవ
త్సరముల అను
భవము గలదు.

నూతన ఎంజిన్
లెగు శాస్త్రము
నందు తెలుపబడి
నప్రకారము సరి
యైన ప్రైము
మువారు మొద
లగు వాటితో
గలదు.

అనుభవము జాస్తిగానుండనవసరములేదు. మిక్కిలి సరసమైన గ్రూడాయిల్ నూనెను ఎంజినుకు ఉపయోగించవచ్చును. మిక్కిలి మితవ్యయముగలది

ఎంజిన్లకు, రైసుమిల్లు స్వంతదారులు, వ్యవసాయదారులు, యితరులు మాకు వ్రాయకొరెదము.

క్రాస్టిబ్రదర్స్ (లిమిటెడ్) 14, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

వెలింగుటన్ సినిమా

మాంటూ రోడ్డు
11-10-24 తేది శనివారమునుండి 17-10-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 4.15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9.15 Xం.
శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3.15 Xం|| కూడగలదు.
యూనివర్సల్స్ మేటియస్టు సీరి గుల్
ది స్ట్రీట్ ప్రియర్ 3 వ భాగము.
విల్లియం డక్ కన్, ఎస్. జాన్సన్ తో సహా
2 వ భాగము.

ఇంపీరియల్ సినిమా

హైరోడు, తిరువళ్ళికేళి
11-10-24 శనివారమునుండి 17-10-24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6.15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30
శని, ఆదివారములలో మధ్యాహ్నము 3.15 కూడగలదు.
కౌంటీ ఆఫ్ మాంటీక్రి స్టో
2 వ భాగము.

చెన్నపురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 13-వ తేది సోమవారము

(1) ఖాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30.0.0 మొదలు 42.0.0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కునుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14.0.0 14.8.0	
తెల్లారివి ,, డిటా ,, 15.8.0 16.0.0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8.0 17.0.0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8.12.0 9.0.0	
నువ్వులు ,, ,, 20.0.0 24.0.0	

(2) పప్పు ఖాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0.0 రు 12.0.0	
నెనగలు ,, డిటా ,, 11.4.0 12.8.0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8.0 12.4.0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0.0 16.0.0	
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9.4.0 11.4.0	

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులనూనె బా 1-కి రు 170.0.0 175.0.0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0.0 26.0.0	
కొండాపురం వేరు నెనగపప్పు బా 1-కి ,, 65.0.0 68.0.0	
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 60.0 62.0.0	
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మిషన్ నూనె 150	
ఆముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 200.0.0 205.0.0	
కురపసుపు ,, రు 125.0.0 180.0.0	
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి రు 120.0.0 183.0.0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మజుగు 1-కి రు 45, 50	
కాశనా స్తిపాయకట్టు ,, రు 60, 70	
తెల్లము బా 1-కి రు 85.0.0 60.0.0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0.0 49.0.0	

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ రు 82.0.0 83.0.0	
చవరం ,, 82.0.0 88 0.0	
రవుండు ,, 82.0.0 86.0.0	

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంకిత రు 78.0.0 81.0.0	
బంగారము, కులము 1-కి రు 23.8.0 24.0.0	
సవరను 1-కి 15.8.0	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0.0 272 0.0	
రాగి డిటా రు 80.0.0 805.0.0	
అస్కాచక్రైర బా 1-కి రు 88.4.0 88.12.0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు 75.0.0	
తొట్టికృష్ణుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) కూడి

బోండా పెద్దు బారవ 1-కి రు 820.0.0	
-----------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.10.0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.6.0	
వుళ్లూరు తేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2.0	
నూశయేనుగ నెం 20 రు 11.18.0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12.0	
,, ,, 40 ఏ లేటిలు అయినను రు 15.12.0	
గోకాన నెం 12 1/2 రు 9.15.0	
పద్మాక్ష నెం 24 1/2 రు 12.2.0	
14 1/2 క్వీల కొ పక్షి రు 9.14.0	

చుండుకు నూనె

జెల సీసా 1-కి రు 0-6.0.0 వి. పి సహా 0-11-0	
--	--

ఈ నూనెను గాచిన చుండు పొట్టురాలులు, జిల, గోకు, పుండ్లు ఔషధులగునవి నూనును. దీనివలన వెల్చుకలకు చాచిగలుగక చక్కగఁగ బెరుగఁగలదు. అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి - మదరాసు.

గోదావరి హిందూ సమాజము

వారు ప్రచురించిన

భగవద్గీత

ఈ గ్రంథమును ముద్రాపణ చేసినది. పాఠశాల గోదావరి హిందూ సమాజము. మొదటి అంశము.
ఈ గ్రంథమును ప్రచురించినది. పాఠశాల గోదావరి హిందూ సమాజము. మొదటి అంశము.
ప్రతి హిందూ హిందూ సమాజమునందు నుండి రింపడగిన దివ్య గ్రంథము.

వైపు స్త్రీములు ఈ గ్రంథి వారివద్ద దొరకును: శార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, జమహేంద్ర వరము.

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన లోకానుభూతి కర్మములను మొదటి రకం కర్మము, ద్వితీయ కర్మము, తృతీయ కర్మము, చతుర్థ కర్మము, అష్టాదశ కర్మములు చేర్చి రాయాచేయబడినది. హిందూ మతము లున్నవి. వీనిని తెలుసుకొని, మనస్థిరము, బాంధవ్యము మొదలగు వారందరికి ఆహారాభ్యుదయి అన్ని సమయముల వాడగలగినది 250-800 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.4.0 బుడ్డు 6-కి 1.4.0 హిందూ మతము.

ఈ దిగుత తెలుసుకొనిన వధులు తప్పక మంచి కులము చేయింపుడు.
తాచా పనోదిన:- సాధారణమైన భర్తలు, వధిభర్తలు, మతరీతిగా మన్నించుకొని మంచి కులము చేయింపుడు. (64 పాటలు x 8) ప్యాకెట్టు 1-కి రు. 1.0.0.

శివకాంతి తెలియు:- బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీ చక్కెరతో అతిమధురముగా వారి వారి తయిన్ను సమరంబి కొన్ని బొట్టు రీతులను ముఖముగా విరచనముచేయి. కష్టములేదు. సంతోషము, అహింస వుండదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0.8.0.

సర్వాంగ బలికారి:- (కాపి, టి, కోకో మున్నగు పదార్థములు కలపబడినది గాక ఆకలి వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక తేనెపండును వ్యాధులకు పోగొట్టి కులబద్ధమును, తే. ఇహ వ్యాధులకు పోగొట్టి ఆటంకపరచును. ఆకలి తేల ద్రవ్యము భర్తగుచున్నది.) ధర్మా 1-కి ధర 0.7.0.

మహా సాధాన్య శోంఠి:- (బాలింతల పాలిటికి మృతపాదము లంటిది. దీనివల్ల, సామాన్య వారికి కలిగిన కొవడమును యివ్వనందున వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక తగుచున్నది. 20 కులం బుడ్డి 1 కి ధర్మ 1.0.0 (594-5) సాధ్యపు వెంకటాచార్య సంకలనము. (శ్రీ) శివానాథుల వైద్యశాల. నుమాగు.

న ర త ము

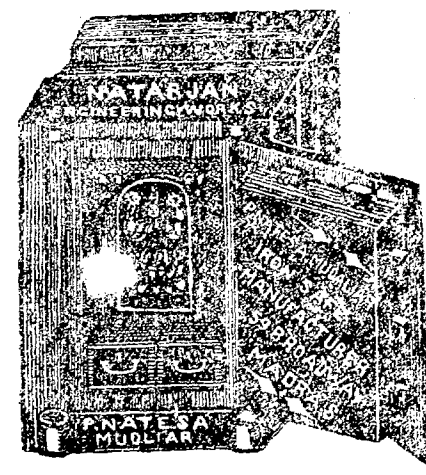
దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటినుండి ప్రకారము బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈ దిగువ తెలుసుబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది.
బాంతులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

పి. న లే శ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,
(ప్రాచీన), 59, (ప్రాచీన, మద్రాసు.
నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వక్కును. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. లైనుమిలుకు కాపలన్నీ సిలండర్లు, సాప్టింగు, నట్టలు, సరసముగా యివ్వబడును. ముఖ్యముగా పిల్లీ, పెద్దనాయకన్ పేట, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జరు యిచ్చిన తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ క్షరములు (వాసిన బతులు) వాయబడును.

రెండవ వార్తాపత్రిక సమావేశము

నాయకులు విషయనిర్ణయసభను డి. లేచిపోవుట

నాయకులలో సామాన్యము కుదుర్చుట కొకసంఘ మేర్పరుపబడెను

నిర్ణయవాదములగు తీర్మానములమాత్రము చర్చింపబడెను

సమావేశము డి. కేంబరు నెలవరకు నిలిపివేయబడెను

సప్తమ వార్తాపత్రిక మహాసభ, శనివారము సాయంత్రము నాల్గు గంటలకు, డి. బి. ఎం. కృష్ణకృష్ణ నాయకుల ఎం. ఎల్. సి. గారి యాధిపత్యముక్రింద సమావేశమయ్యెను. చెన్నపురి కాసనసభకు అరుదెంచిన సభ్యులలో చాలమంది ఈ మహాసభ ప్రారంభోత్సవమును జూచుటకువచ్చి సభ నలంకరించిరి. వేదికయందు గూర్చినిన ప్రముఖులలో నీక్రిందివారు గలరు. పానుగల్లురాజా, సర్. ఎ. సి. పాత్రో, డి. బి. శివజానంకిశెట్టి, ఓ. తణికాచలంశెట్టి, పి. శివరావు, రామనాథు రాజాగారు, సర్. పి. త్యాగరాయశెట్టి, అగస్త్యస్వామి ఒడయారు, ఎ. రామస్వామి మొదలియారు, డి. బి. పి. శేకెప్పిశెట్టి, ఎ. రంగ నాథమొదలియారు, ఎల్. డి. స్వామికన్నప్పిశెట్టి, కోటిరెడ్డి, బి. మునుస్వామి నాయకుగారు మొదలగు కాసనసభ్యులను డి. వరదరాజుల నాయకుడు, పింజలసు బ్రహ్మశ్రీశెట్టి. పార్థ సారథి నాయకుడు, ప్రా. శేషరత్న శాస్త్రి రామమూర్తి గార్లుగలరు. చెన్నపురి నుండియు, ఇతర ప్రాంతముల నుండియు సభకు ప్రతినిధులుగా వచ్చిన వారిసంఖ్య దాదాపు 160 యుండును. రాజరత్నమ్మ భుగారు సభాప్రారంభమున భగవత్స్మరణము గావించి, సభకు కళివాదము నొనర్చెను. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడగు ప్రా. శేషరత్న స్వామి గారు సభ్యులకు స్వాగతమొసగుచు తమయూపన్యాసమును చదివినతరువాత,

అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనుట

సర్. పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు, డి. బి. కృష్ణకృష్ణ నాయకుగారి సగౌరవాధిపత్యమున కుపపాదించుచు, ఆపదవి నలంకరించుటకు నాయకుగా రెండురు తగియుండి ని. నడిచిరి. గత ఆగస్టు నెలయందు ఆహ్వానసంఘమువారు సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయకుగారిని పదవికి ఎన్నుకొనిరి. కానీ తిరిగి ఇటీవల, కృష్ణకృష్ణ నాయకుగారి నీపదవి కెన్నుకొనిరి అని చెట్టిగారు నడిచిరి. రామనాథురాజాగారు, ఇతరులను ప్రైవేటిపాదనను బలపరచిన తరువాత సభ సారి అంగీకారమునైనది బి. బి. కృష్ణకృష్ణ నాయకుగారి రద్దయ్యవది నలంకరించి తమ యూపన్యాసమును జదివెరి.

విడిపోయిన నాయకుల కాహ్వానము

మొదట సభ్యులకు డిక్రింది తీర్మానమును పాదించిరి. ఈ యుద్దమములలోని కొందరిలో భేదాభిప్రాయములు కలిగినందులకును, వారి సభలో పాల్గొన చూడరాదనియును ఈ మహాసభవారు చాల కోరికచేయుచున్నారు. అట్టివారిలో ఈ యుద్దమములకు ముందుకు ముందుకు విధానమును అనుసరించువారు తిరిగి ఈ యుద్దమమునందు జేరి మహాసభకువచ్చి పాల్గొని, ఉద్దమవిజయమునకు దోడ్పడవలె నని ఈ సభవారు గోరుచున్నారు.

ప్రై తీర్మానోపపాదన సమయమున సభ్యులకు ఈ తీర్మానము వివాదనీయుగాదని నడిచిరి. ఈ ఉద్దమమునందు ప్రముఖులగు భుగారు కొందరు కొన్ని భేదాభిప్రాయములచేతను రాలేదు. వారిని గూడ ఎటులైనను తిరిగి యుద్దమమున జేరునట్లు చేసి యొకమత్తము గలుగునట్లు చేయుట తీర్మానోద్దేశము. రేపురియము విషయనిర్ణయసభ జరుగును. ఆ సమయమున వారుగూడ వచ్చి పాల్గొని భేదాభిప్రాయముల నుంచి చర్చించుకొని సవరించునవచ్చును.

తీర్మానము వోటునకు పెట్టగా ఏకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను. సంతతితో నీదినమునకు సభ ముగిసెను.

విషయనిర్ణయ సభనుండి కొందరు లేచిపోవుట

నిన్నటి యుద్దయము విషయనిర్ణయసభ జరిగెను. అధ్యక్షునియొక్కయు ఇతర ప్రముఖులయొక్కయు ఆహ్వానమునైన సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయకుడు, డాక్టరు సి. నరేశమొదలియారు, మదనగోపాలాచార్యులు, శివప్రకాశ మొదలియారు, గార్లు విషయనిర్ణయసభకు హాజరైరి. సి. రామలింగారెడ్డిగారు సభ సభకు రాజాలనని తెలుపుచు వ్రాసినబాటు సభలోజనున

బడెను. ఆహ్వానసంఘసభ్యులును, ఇతర ప్రతినిధులును, ఆంధ్రులగలసి దాదాపు 160 మంది ఆసభయందు గలరు. సర్. కె. వి. రెడ్డి నాయకుగారు, ఈ మహాసభను మరియొకసమయమున నిలిపియుంచవలెనని యుపపాదించుచు, ఈసభజరుగునని నిశ్చయముగా దెలియజేయుటచే, చెన్నపురి నుండితప్ప ఇతరజిల్లాల నుండి ప్రతినిధులు రాజాలక పోయిరి. ఉత్తర జిల్లానుండి ప్రతినిధులురాలేదు; అనితెలిసిరి. బి. తనికాచలంశెట్టిగారు ప్రస్తుతమహాసభ జరుగ వలెననియు, వివాదము లేని విషయముల నిష్పాదు చేసి, ప్రస్తుతము సభనాపి విగిరినవిషయములను, చర్చించుటకు ముందుకు పుట్టిరి విలంబితసమావేశమును జరుపవలెననియు నుపపాదించిరి. సవరణ అత్యధికసంఖ్యకులచే నామోదంపబడెను. అంతట సర్. కె. వి. రెడ్డి, నరేశమొదలియారు, శివప్రకాశ మొదలియారు, మదనగోపాలాచార్యులుగూడ తమ యనుచరులతోగూడ సభనుండి లేచి వెళ్లి పోయిరి.

రెండవదిన సమావేశము

తీర్మానములు

రెండవ వార్తాపత్రిక సమావేశ సభ తిరిగి నిన్నటిదినమున 2 గ 35 నిమిషములకు సమావేశమయ్యెను. నిన్నటికంటె, ఈదినమున హాజరైనవారిసంఖ్య తక్కువగా గాన్పించెను. నిన్నటిదినమున వేదికయందు గాన్పించినవారిలో చాలకొలదిమంది మాత్రమే. ఈదినమున హాజరైరి. ముద్రాసుగవర్నరు గోపము ప్రభువంశ స్వాగతమొసగుచు ప్రభుత్వతీర్మానమును, కి. శే. తిరువాన్మూరు హామీరాజా, సర్. ఆహ్వానము తంబివరకయారు, డి. బి. ఎం. సి. టి. పెత్తాచెట్టి, ఎ. రాజమొదలియారు, ఎన్. సోమసుందరము పిళ్ళై, ఆ. నుబ్బారాయణుడు, కె. ఆదినారాయణశెట్టి, వి. నూర్జుమాన్ పిళ్ళైగార్లమరగములకు విచారమును, వారికుటుంబములకు సానుభూతిని తెలుపుచు రెండవతీర్మానమును అధ్యక్షుడు కుంపపాదించగా నేకగ్రీవముగ నామోదంపబడెను.

వరదలచే బాధితులైన ప్రజలకు సహాయము

ఇటీవలసంభవించిన అత్యధికవర్షవరదలవలన అపారముగు నష్టములకును. బాధలకును పాలయిన ప్రదేశములలోని ప్రజలకోసం సభవారు తమసానుభూతిని తెలుపుచున్నారు. ఈ సందర్భమున ప్రభుత్వమువారు తమ బాధ నివారణచర్యల దీని కొనక పోవుటకు విచారించుచు వేర్వేరు సంఘములవారు గావించిన సహాయమునకు సంతోషమును తెలుపుచు బాధితుల కింకము అధికారాధ్యక్షులగు సహాయము నొనర్చవలెనని ప్రజలనందరిని ఆదు ముఖ్యముగా వ్రాహ్మణేతరులను ఈసభవారు హెచ్చరించుచు బాధితులకు నష్టములకు జలముగు చర్యల దీనినినవలెనని ప్రభుత్వమువారి నుద్ఘోషించుచున్నారు.

శివరామ మినాసాగా రీతి తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, కాశీరేవరవలన గలిగిన అపారముగు నష్టమును ప్రజలకు గలిగిన కష్టముల వివరించుచు, ఆసందర్భమున విశేషముగు సహాయ మొనర్చిన సంఘములన్నియును అధికారేతరసంస్థలే యనియు నుడిచిరి. ప్రస్తుత మినాస్థముల నివారణ మొనర్చుటకు పనిజేయుటకు చాలమంది ప్రచారకులును భవమును గావలసి యున్నది. ప్రభుత్వమువారి సహాయము చాలవలయును. కిరింకము చాల సహాయ మొనర్చవలెను. ప్రజల జీవితముల నిలువవలెనన్న ఎట్టి యుల్లమును లేకుండ జేయవలెను. ఇంకలకు ప్రభుత్వమువారికి తగుభవము లేకున్నయెడల భారత ప్రభుత్వమువారివద్దకు జని సహాయము నడుగవలదా?

టి. ఆర్. సుందరముగారు తిరుచనాపల్లి తీర్మానమును బలపరిచిరి. తరువాతి నీతీర్మాన మేకగ్రీవముగ నామోదంపబడెను.

వివిధ సంగతులం దన్యోన్యభావము

(4) (ఎ) భారతదేశభావ్యభివృద్ధికి, మనజాతీయా

దత్తావ్యాప్తికిని, దేశములోని వేర్వేరు సంఘములవారియందు అన్యోన్యభావము నభివృద్ధి పరుచుటయు, అందు ముఖ్యముగా హిందూ మహమ్మదీయ సంఘములకు మైత్రిని నెలకొల్పుట అత్యవసరమని ఈసభవారు దృఢాభిప్రాయమై యున్నారు.

(బి) ఇటీవల ఢిల్లీయందు జరిగిన ఐకమత్యమహాసభవారి తీర్మానములందరి భావములతో నీసభవారు హృదయపూర్వకముగ సేకరింపించుచున్నారు. వేర్వేరు మతములవారియందు పరస్పర సద్భావమును, సహకారమును అభివృద్ధిపరుచుటకు యత్నింపవలెనని రాష్ట్రములోని వ్రాహ్మణేతరప్రజల సభలవారిని, అందరి సభ్యులను ఈమహాసభవారు గోరుచున్నారు.

(సి) వివిధ కర్ణములవారియందు శాశ్వతముగ మైత్రిని స్థాపించుటకు అట్టిసంఘములకుగల వ్యాయాసగురాజకీయపాక్కుల సంగీకరించి వాని వాచరణలో పెట్టుట వ్రుదరమని ఈసభవారు చెందుచున్నారు. మార్తాండము పిళ్ళైగారు ప్రై తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు, మనదేశముయొక్క ప్రస్తుతస్థితికి, అనేకములగు వేర్వేరు కులములును, మతవిభేదములనుమాత్రమే కారణము. వీరియందుగల పరస్పర భేదములను వివాదములును మాత్రమే స్వరాజ్యనీధికి ముఖ్యముగు నాటంకములు. ఈవివాదములన్నంతవరకును, అంచరును గలసి, నీకగ్రీవము గ స్వరాజ్యము లడుగుటకు ఏ యుండదు. దేశములోని సంఘములన్నియు కలసి యడిగినగాని బ్రిటిషువారు మన కోర్కెల వీరిసంగనెంచరు. సాంఘిక భేదములు రెండుమూడు శతాబ్దములవరకు యాపుమాయజాలవు. అందుచే అన్నిసంఘములవారిని ఏక మొనర్చుట కొక్కమార్గమే గలదు. అది సాంఘికప్రాతినిధ్యమాత్రము సంగీకరించి, అట్టిప్రాతినిధ్య మొసగుటయే యుపాయము. తరువాత ఆలమేలు మంగతాయారమ్మగారు తీర్మానమును తమకోభావముందు బలపరిచిరి.

తీర్మాన మేకగ్రీవముగ సంగీకరింపబడెను.

(రీ) ద్వంద్వపరిపాలనా విధానము రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనము సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వరాజ్య సంపాదనము తమ జాతీయాదర్శముని ఈ మహాసభవారు తిరిగి ధ్రువపరుచుచు, ప్రస్తుత ద్వంద్వపరిపాలనావిధానము ప్రజల రాజకీయశత్రుములను సంతృప్తిపరుపజాల దనియు, ఆ విధానమువలన బరపిడి, తీత్రముగు ప్రతిష్టంభములను గలుగజేయుననియు అందుచే (1) కాసనసభకు పూర్తిగా బాధ్యత గల కార్యనిర్వాహకవర్గముగల సంపూర్ణరాష్ట్రీయస్వపరిపాలనమును వెంటనే యొసగవలె ననియు (2) కేంద్రప్రభుత్వమునందు చాలవరకు బాధ్యతాయుత పరిపాలనమును స్థాపింపవలెననియు ఈ మహాసభవారు గోరుచున్నారు.

వి. మునిస్వామి నాయకుగారు:— తీర్మానము నుపపాదించుచు, దేశమునందు చాలరాష్ట్రములలో ద్వంద్వపరిపాలనావిధానముచే, ప్రతిష్టంభములును చిత్తులును గలుగుచున్న సంగతిని వివరించిరి. ఈ రాష్ట్రమున విల్లింగడను ప్రభుని నాకచక్రమువలన నట్టి ప్రతిష్టంభములు సంభవించలేదు. మంత్రినవర్తప్రజా మాత్యా మొనర్చలే దీకార్య మొనర్చలేదని యాక్షేపింపవచ్చును. కాని ఏ పక్షమువా రధికారమునకు వచ్చిననకై ఇంతకంటె నెక్కువ జేయజాలరని నొక్కిచెప్పగలను. ప్రజాయుక్త కాభిలంబు ఏకార్య మొనర్చ నెంచినను, అందుకు కావలసిన ధనము కొరకు ఆర్థిక సభ్యుని అంగీకారము నందవలెను. అందుచే ఆతనికి ఇవ్వమలేని కార్యమును మంత్రి ఎంతమాత్రమును దల పెట్టజాలడు. ఇటీవల పర్యేనెంటు నెట్టియెంటును గోరుచు తీర్మానమును గావింపగా ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి. ఇట్టి సందర్భమున నల్పసంఖ్యకులగు మంత్రు లేమిచేయగలరు? అందుచే సాధారణముగా మంత్రులు చేయదలచుకొనిన కార్యమును పూర్తిగా సేమాత్రమును జేయజాలక, ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహకవర్గముతో “రాజీ” జేసికొని సగముపని మాత్రమే జేయగలుగుచున్నారు. ఆర్థికకాబు ప్రజాయుక్తమొనర్చ నెంతవరకు ఎట్టి యభివృద్ధియు సాధింపవలెను. అందుచే రాష్ట్రీయపరిపాలన మత్యవసరమని కోరుచు, కాసనసభవారి టి. పి. నొక తీర్మానమును గావించియున్నారు.

ఎ. రామస్వామి మొదలియారుగారు:— ఉద్యోగము లందున్నవారును, ఇతరులను అన్నిపక్షములవారను గూడ ద్వంద్వపరిపాలనమును ఖండించుచున్నారు. ద్వంద్వపరిపాలనము జయప్రదమయ్యెననికూడ కొందరికొప్పుడు నుడిచిరి. ద్వంద్వపద్ధతి ఒక విధముగ, జయప్రదమయ్యెననియు మరొక విధముగా విధల మయ్యెననియు నాయుక్తేశము. విజయముగాని పరాజయముగాని, చాలవరకు, ఈవిధానము వాచరణలో పెట్టినెంచిన వ్యక్తులై సాధారణ

యందును. ఈవిధానమున నడుపు నాయకుడు విశాలభావము లుగలవాడై యుండునెడల నీవిధానమును సాగింపవచ్చును. అట్లుగానిచో నీవిధానము భగ్నమగుట తప్పదు. ద్వంద్వ పరిపాలనము అవలంబించిన దనగా ప్రజాత్మకాభిలు సంతృప్తికరముగ పరిపాలింపబడుచుండెననియు కాని ప్రభుత్వము త్రొక్కిన అట్లుపరిపాలింపబడుట లేదనియు అవిగూడ సంతృప్తికరముగ పరిపాలింపబడునటుల జూడవలె ననియు వానియర్థము ప్రభుత్వము త్రొక్కిన ఆంధ్రముచే జరుగుతోపములకు మంత్రులనే నిందించుచున్నారు.

ద్వంద్వపరిపాలనపద్ధతివలన శాసనసభయందలి అప్పజి ననుపక్షమునందలి సీనిగూడ తగ్గిపోవుచున్నది. శాసనసభయందు ప్రభుత్వపక్షము లేదిట్టిపోరాడనం దొక్క మంత్రినొక పక్షము. అప్పజివను పక్షము మంత్రులను పెద్దయ్యలయందే నిమగ్నమైయుండిరిగాని, ప్రభుత్వపక్షము పెద్దయ్యలను పనిగా పెట్టుకొనలేదు. తరువాత సుపన్యాసకుడు ఈరాష్ట్రమున సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమే లేదనియు కొన్నిస్థానములను ప్రత్యేకించుట సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగాదనియు, నుడివెను. స్థానముల ప్రత్యేకించి యుంచునలెనని బ్రాహ్మణేతరపక్షమునా రెవ్వరును గోరనేలేదు. వానినిప్పుడు తిరిగి పరిపరచినను విచారపడు వారుండరు. ఈరాష్ట్రమున రాజకీయపక్షముల నీటిని కాపాడ వలెననినచో ద్వంద్వవిధాన మంతరింపవలెను.

కొందరు సభ్యులు బలపరిచిన తరువాత తీర్మానమును వోటును తెట్టగా నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది.

లీకమిషను సూచనలు

(6) (ఎ) లీకమిషనువారి సూచనలు అభివృద్ధివిముఖములుగ నున్నవనియు అందుచే (1) ఉద్యోగకాఖిలను భారతీయములుగ నొనర్పవలెననియు (2) ఉద్యోగకాఖిలకు యూరోపియనుల నియమించుటను వెంటనే ఆపివేయవలె ననియు, (ప్రత్యేకసర్వీసుల కవుసరమున నెడల కంట్రాక్టుపద్ధతిపైన నియమించువలెననియు (3) ఈయంద్యోగకాఖిలు కార్యనిర్వహక వర్గమువారి యధీనమున నుంచబడవలెననియు ఈమహాసభవారు ఎంచుచున్నారు.

(బి) వైమాచనలు పూర్తిగా నంగీకరింపబడునెడల, ఉద్యోగకాఖిలలో ప్రముఖముగల యూరోపియనులయొక్క ఇబ్బందులను విచారించి వారికి సహాయము నొసగవలెననియు ఈమహాసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

కె. వి. మిసనుగారు వైతీర్మానమును బలపరుచుచు, లీకమిషను సూచనల నంగీకరించునెడల సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి చారిత్రంగము గలుగునని నుడివెరి. ప్రస్తుత రైల్వేనుబట్టి చూచినయెడలగూడ నీయుద్యోగకాఖిలలోని యూరపియనుల కొసగు వేతనములు చాల దుర్భరముగ నున్నవి. అంతయుగాక, విదేశీయుల నుద్యోగకాఖిలలో నియమించుటచే మనహక్కులను పరిపాలనాక్రియ నాశనముచున్నవి. అందుచే అధికరాజకీయకారణముల కెంతి చేతనగూడ విదేశీయోద్యోగకాఖిలు భారతదేశాభివృద్ధికి భంగకరమే. ఉద్యోగకాఖిలపై సభికారము ప్రభుత్వకార్యనిర్వహక వర్గమువారికిని మంత్రులకును లేకపోవుటచే, మంత్రులకును వారి క్రిందియుద్యోగులకును చాల యొకటియును, ఆటంకములను గలుగుచున్నవి. ఈయధికారము మంత్రుల కొసగబడనియెడల వారు ఏకాగ్రమును నిర్వహింపబాలరు.

చాముడి గాండరుగారి తీర్మానము నామోదించిరి. తీర్మానము సభవారిచే నేకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది.

సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము

(7) సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము ముఖ్యమంత్రి మని ఈమహాసభవారు తిరిగి ప్రకటించుచు - ఇదివరకు ఉద్యోగకాఖిలను తక్కువ ప్రాతినిధ్యముమాత్రమేగల వేర్వేరు సంఘముల, సంవర్గమున వేర్వేరు ఉద్యోగకాఖిలలో సీసాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ఆవణిలోనికి దేవలెనని ప్రభుత్వమువారిని గట్టిగా గోరుచున్నారు.

(బి) 1922 సం. ఆగస్టు 15 తేదీ నెం. 688 ప్రభుత్వ పుట ప్రకటన ప్రకారముగ పరిగణింపబడు చున్నవి విచారించుచు ఆయుక్తులను పూర్తిగా నాచరణలో పెట్టవలెననియు ఈమహాసభవారు గోరుచున్నారు.

(సి) ప్లాపు సెలక్షన్ మార్కులను నియమించుట నపు సరమనియు వెంటనే రద్దీకరింపవలెననియు ఈమహాసభవారు తీవ్రముగ గోరుచున్నారు.

జి. తిడికాచలంశ్రేణిగారు వైతీర్మానము నుపపాదించుచు, సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమే జట్టి సుపక్షములోని ముఖ్యమంత్రి మని నుడివి శాసనసభయందు జట్టి సుపక్షమునా తీవ్రమున నొస

ర్పిన ప్రయత్నములవివరించు, ప్లాపు సెలక్షన్ మార్కుల నియోజనమును ఖండించిరి. ఈబోర్డువలన, వేర్వేరు సంఘములకు పరియగు ప్రాతినిధ్య మొసగుటకు ఏమాత్రమును వీలులేకుండ నొనర్పబడినది. ఈబోర్డులో నిజముగ బ్రాహ్మణేతరుల కెట్టి ప్రాతినిధ్యమును నొసగబడలేదు. ఈబోర్డువలన, నుద్యోగకాఖిలందు బ్రాహ్మణేతరులకు తగు ప్రాతినిధ్య మొసగుటకు గావించబడిన ప్రయత్నములన్నియు విఫలమయ్యెను. ఈబోర్డు నియోజనముయమున సర్ కె. వి. రెడ్డిగారు తటస్థులుగ నుండిరి. తటస్థులనగా, మగ మనిషికాక, అడమనిషియకాక విద్యభ్యసన నుండిరి. బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యమునకు తమజీవితముల భారపోయుచుంటినిని తెప్పకొను నక్షేమెడలియాయగారు ఈబోర్డును బలపరిచిరి. బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్యములోని కొందరే, ఈవిచారకరపరిస్థితులకు కారణము. రాజోత్త ఆయుక్తులుపట్టికయందు బ్రాహ్మణేతర ప్రాతినిధ్య లెక్కను విచేకముతో పెరిగి, ఈబోర్డువ్యయము కొరకు దేబడగ్రాంటును నిరాకరించి, బోర్డుయొక్క పనిని ప్రభంభింప జేయవలెను.

బి. మునుస్వామి నాయుడుగారు తీర్మానమును బలపరిచిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగ సభవారిచే నామోదించబడినది.

హిందూ ధర్మాదాయచట్టము

(8) మదరాసు శాసన సభవారిచే నామోదించబడిన హిందూ ధర్మాదాయచట్టమునకు అంగీకారము నొసగుటయందు రాజప్రతినిధి యొనర్చుచున్న అపరిమితముగ జాగునకు ఈ ఆగ్రహమును వెల్లెబ్బుచు వెంటనే అట్టి అంగీకారము నొసగవలెనని గవర్నరు జెనరలుగారిని గోరుచున్నారు.

ప్రతిపాదకులు:—టి. జి. మూర్తిగారు.
ఆమోదకులు:—జి. ఎన్. కన్నప్పశ్రీ.
తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నామోదించబడినది.
(ఈ తీర్మానమును తంతియాలముగ రాజప్రతినిధికి వెలుపవలె నను ప్రతిపాదనకు సభవారంగీకరించిరి.

అన్వయతానివారణము

(9) అన్వయతానివేధములను తొలగించుటకు ప్రజలలో ప్రతిపాదన ప్రబలము లానర్పవలెననియు ఈయందర్బముయొక్క సత్వర వ్యాప్తికొరకుగాను ప్రజలనూతులను, తటాకములను, పాకాలను, గ్రామ చావడులు మొదలను బహిరంగ ప్రదేశములందు పంచములకు ప్రవేశము నొసగి బ్రాహ్మణేతరులందరు ప్రయత్నింపవలెనని గోరుచున్నాము.

ప్రతిపాదకులు:—వీరయ్యను ఎం. యల్. సి. (నేలము) గారు.
ఆమోదకులు:—అంజనేయులు గారు.

ఈతీర్మానముచాల ముఖ్యమైనది. ప్రతిసభలందును ఇట్టి తీర్మాన మొనర్పబడుచున్నదే గాని సరిగా నాచరణలో పెట్టకపోవుట విచారకరము. మనకంటె నుత్తమ తరగతియగు బ్రాహ్మణులతో సరిసమానస్థితి నే గోరుచు, మన క్రిందనున్న వారిని వదిలివేయుట కెన్నింపరాదు. వానిగూడ మనతో సరిసమాన పదవికి గొనిదేవలెను. కళాసంతులనము గూడ నొక విధముగా నన్వయతలేయనియు, వారినిగూడ నభివృద్ధికి దెప్పటకు ప్రయత్నింపవలెననియు, ఈవిషయమున రాజోత్త సహజమున చర్చదీసుకొన వలెననియు నుడివెను. బ్రాహ్మణేతరులు ప్రేమ భావముతో తమ హక్కులను గోరవలెనేగాని బ్రాహ్మణులయెడల ద్వేషభావముతో పని జేయరాదనియు నుడివెరి.

బలపరచినది:—అలిమేలు మంగమ్మగారు, నరాలశ్రేణి దేవేంద్రుడుగారు.

నాయకులందు నయోజ్యును కలిగించుటకు సంఘము

10. మిగిలిన సభాకార్యక్రమమును డిసెంబరు నెలలో నో, జనవరి నెలలోనో తిరిగి సమావేశ మునప్పటికి నిలిపియుంచబడవలెనని ఈమహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. తిరిగి డిసెంబరు, లేక జనవరిలో నెప్పుడు సమావేశమగునదియు ఆహ్వా

నసంఘమువారు నిర్ణయించెదరు. ఈలోగా బ్రాహ్మణేతరులలోని వేర్వేరువిభాగముల వారిలో సంప్రదించి వారియభిప్రాయములను చర్చదీసుకొనుటకు ఆహ్వాన సంఘమువారి యెదుట నుంచుటకును ఈక్రింది సభ్యులుగల సంఘ మేర్పరప బడినది. బ్రాహ్మణేతర పక్షమును బలపరుచుటగాను, 1924 అక్టోబరు 11 తేదీన మహాసభవారి తీర్మానప్రకార మిట్లానర్పబడినది.

(1) డి. బి. ఎం. కృష్ణ నాయకు (2) ఎం. రత్నస్వామి (3) ఎ. శివరామమినహ (కన్నీ) (4) రా. జి. టి. వరదరాజులు నాయకు (5) పి. ఎం. మార్తాండంపిళ్లై (6) వి. ఎం. రామస్వామి మదలియార (7) వి. గజేంద్రమదలియారు (8) పంచరత్నం పిళ్లై (9) వి. రాజ్ (10) పి. జి. జి. లు (బహ్మణ్యచెట్టి (11) భాకాబూదరు ఉస్మాన్ సాహెబుగార్లు.

ఈతీర్మాన మధ్యక్షునిచే ప్రతిపాదించబడి సభ్యులచే ఏకగ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది.

అంతట సభ్యులు సీసమావేశము నింతటితో నిలిపివేయుచున్నాననియు, తిరిగి డిసెంబరు నెలలోను జనవరినెలలోనో గూడుననియు తెలిపి ఆసభకు అందరును విచ్చేయవలెననియు గోరెను. సభకు జయప్రదముగ నెరవేర్చినందులకు ఆహ్వాన సంఘమువారికిని, ప్రతినిధులకును స్వచ్ఛంద సేవకులను కృతజ్ఞతను తెలిపెను. అధ్యక్షుడును సర్ పి. త్యాగరాజుచెట్టిగారును, పుష్పమాలాలంకృతులుగ నొనర్పబడిన తరువాత హిస్ హిస్ మాత్రే అనుఉత్సాహ ధ్యానములతో సభ ముగిసెను.

హిందూ మహమ్మదీయగలభా

నిన్ను టిడినము ఉరుసుపండుగ నిమిత్తము మదరాసు నుండి మహమ్మదీయులు సెంటుభామసుమూంటు పల్లెవరము వైపు రైల్వేలో బోవుచుండిరి. సాయంత్రము నీచినుండి రి.గం. 25 ని.లకు బయలుదేరుబండిలో నేనును నైదాపేటవరకుబోతిని. అందులోనున్న సుహమ్మదీయయువకులు కొందరు మార్గము నబోవుచున్న వారినిపిలిచి హేళవచేయుచు తిట్లుచు కేకలుచేయుచు రైలులో బోవుచుండిరి. ఇట్లుకూడదని ఒకరిద్దరు పెద్ద అనుచున్నను ఉత్సాహపరపక్షములో వారిమాటలను వినునా తెవరును లేరయ్యె. మాంజశం-నైదాపేటమధ్య ఒకరిద్దరు హిందువులనిట్లుజేయగా వాడుబండివైరాధునిసరిరి. తర్వాత మదరాసు నుండివచ్చినరైల్వేలోని మహమ్మదీయులు నైదాపేటలోని హిందువులవైరాధునిసరిరినియు చిలిపిచేష్టలుచేసిననియువాడు తరుణమునకై నిరీక్షించి మహమ్మదీయులుతిరిగి మదరాసువై పునకువచ్చునపుడు నైదాపేటరైలువైవనవద్ద సాయంత్రం 6 గంటలకు వైసవచ్చురైలుబండిలోనున్న మహమ్మదీయులవైరాల్లవర్గము గురిపించి తనియు రైల్వే రాకపోకలు రాత్రి 9 గంటల అవరకు నిలిచిపోయినవనియుకొంతనే పటికి పోతీసువారువచ్చిననియు తెలిసినది. ఇరు పక్షముల వారిలో కొందరికి తెబ్బులు తగిలి రక్తము చింపినది. ప్రాణనష్టమున్నట్లులేదు. ఈ నాటకము రి.4 విండ్లనుండి నడచుచు నేటికి తీవ్రత వాల్చినదట. ఈఉదయమున నైదాపేటవైవకో ఎక్కులచూచినను కంకరరాళ్లతో నిండియున్నది. కొద్దిమీదనున్న రాళ్లన్నియు వైవకో అవరణలో నున్నవి. వైవకో తలుపులకుకిటికీలకుఉన్న ఆద్రములుకొన్ని ఛిన్నాభిన్నములైనవి. ఈ ఉదయము వేకువచూచుటకు జనులు వైవకోవద్ద గుంపులు గుంపులుగ జేరిరి. వీరిని సర్దుటకు ఒకపోతీసుబంటు ఐనను కన్పించలేదు. మరల ఏమిజరుగునోయని రైల్వేలోవచ్చు ప్రయాణికులు తలంచుచు రైలుప్రయాణములు సాగించుచుండిరి.

(ఒక విలేఖరి)

పట్టి 1-కి కుమ్మకు తైలము రి. 0-8-0

ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తేలుపు, నలుపు, గుమ్మలకు గ్రాయుటకు ఉపయోగించును. అమ్మకొంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

జి.కె.ఎస్. టెక్ టెక్ - టాక్

2-0-0 గడియారము. 2-0-0

యిదిహలోమానద్ద చాలా కర్పత్రయనదానివల్ల ప్రాకులేకుండ నేటిలేదీయో క్రొత్తగావచ్చియుండు గడియారములు చాలాకెట్టిగాను క్రొత్తమోస్తరుగాను వుంటున్నది. ధర 1 కి రూపాయలు 2-0-0 మాత్రమే. పవుటాటా కలములకు గ్లాసునందు తయారుచేసిన నిబ్బులు ఒకటి ధర ఆ 0-6-0.

కె. ఎన్. రాధాకృష్ణ అందు బ్రదర్సు,
164 వై నాబాబురోడ్డు మద్రాసు.

	గోదావరి డెల్టా			
గోదావరితూర్పు	4	20	4	18
„ కన్నరైన్స్	2	9	ది జ స లి వేసి.	
„ పడమర	4	23	4	18
„ హైడ్ పార్కు	...	...	...	2

కృష్ణా జిల్లా				
కృష్ణా తూర్పు	4	21	3	13
పడమర	4	22	3	14
మధ్య	1	2	2	10
గుంటూరు	3	9	డివిజను	నెత్తివేసిరి.

తెలుగు భాషను గూర్చి విచారించి నివారణకేయటను గూర్చి ఆలోచనలోనున్నది.

చెన్నపురి సంవత్సర నివేదికము

రా. సా. యు. రామారావు గారికి అడిగిరి:-

(1) ఈ సం॥ ము. బడ్జెట్ లో వేసిన బానికన్న యెక్కువ మద్రాసు సం॥ నివేదికమున కంత ఖర్చయ్యెను?

(2) ఆ యెక్కువ ఖర్చు ఆర్థిక విచారణసంఘము అంగీకరించినదాని పిమ్మటనే జరిగెనా?

(3) కాసనపాకార్యాలయోద్యోగులు గూడ యీ ప్రకమున తయారుకేయటలో నియోగింపబడిరా?

(4) ఆ ప్రకమున తయారుకేయ అధ్యక్షుని కిచ్చినదాని కన్న యెక్కువ పిబ్బంది తీసిన ఈయబడెనా?

(5) ఈ సంవత్సరము ప్రకమున తయారుకేయటకు పిబ్బందికి ఓళ్ళకు, అమ్మకు, కాగితముకు, పటములకు గౌరవ తీసుమును గూడ యెంత ఖర్చయ్యెను?

(6) ఆ ప్రకమునెన్ని అమ్మవేయబడెను? ఎన్ని గవర్నమెంటు ఆఫీసులకు క్రకటాదాలకు వార్తాపత్రికల సంపాదకులకు ఉచితముగ నీయబడెను?

(7) ప్రకటనదారులవలన నెంత డబ్బురచ్చెను?

(8) 1924 జూలై 31 నాటికి ఆ ప్రకమున ముట్టవలన నెంతవచ్చెను? ఇంకా అమ్మకుండ నెన్ని కాపీలున్నవి?

(9) వచ్చే సంవత్సరము గూడ నీ ప్రకమున ప్రయోగించు నుద్దేశము గలదా, అట్లెనయెడల ఎవరు తయారుకేయెదరు?

అందు కెంత యిచ్చెదరు?

ఉ:- (1) రూ 465 (2) ఆర్థిక విచారణసంఘము వ్యయమున సాంక్షిక జేయదని గా- సభ్యులకు జ్ఞాపకము జేయుచున్నాము.

(3) అవును. కొంతవఱకు ప్రావులు జూదుటలో సహాయము జేసెను.

(4) లేదు.

(5) ఈ ఆర్థిక సం॥ ములో 9917-15-11 ను క్రిందటి ఆర్థిక సం॥ ములో 1200 రూ॥లును.

(6) 1850 కాపీలు అమ్మవేయబడెను.

ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు 417 ను, ప్రకటనదారులకు 6 ను యిచ్చెదరు 31 యు ఈయబడెను.

(7) ప్రకటనవలన 314 రూ॥లు వచ్చెను. విషయము లన్నియు చెప్పుటకు చాల గలవు. జూను ఆఖరుకు 226 రూ॥లు పనిముట గా నలసియుండెను.

(8) 6262.4-0 నికను 313 కాపీలు అమ్మకుండ నున్నవి.

(9) 1925 సం॥ నివేదికము గూర్చుటను గూర్చి ఆలోచనలో నున్నది.

సత్యమూర్తి గారును దీనిని గూర్చియే ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

1924 సం॥ నివేదిక ప్రకటనమువలన కొద్దిలాభమే రావచ్చును. కాని యిది కాపీలన్నియు అగువరకును జెప్పజాలము.

1928 లో 1600 కాపీలును 1924 లో 1850 కాపీలును ప్రకటించబడెను. ఇందు 1923లో 581 యు, 1924 లో 447 ను ప్రభుత్వోద్యోగుల కియుండెను.

ఇతరల కుచితముగ 1928 లో 2 ను 24 లో 7 ను యిచ్చెదరు. ఈ క్రమమునకు 1928 లో 785 ను 24 లో 1689 యు ఇచ్చెదయ్యెను. అందువలన 22 లో 4926.2-8 యు 24 లో 6298.4-0 ను వచ్చెను. 28 లో 182 ను 24 లో 807 ను కాపీలు అమ్ముడుగాకి నిలచియుండెను. ప్రకటనల వలన 22 లో 2499.0-0 ను, 24 లో 2517-12-0 ను వచ్చెను. పిబ్బందికి 23 లో యెంతయెక్కువో తెలియదుగాని 24 లో 1851.2-0 ఖర్చయ్యెను. 23 లో ఖర్చుమున తయారుకేసిన పబ్లిసిటీ ఆఫీసులకు నెలకు వేయిరూపాయల తీసుబడెను. 24 లో రెండు వేయెను. 23 లో అయి. శ్రీరామకృష్ణ 51.14-0 ను 24 లో 5117-8-0 యు అయ్యెను. 23 లో కాగితమునకు 1228.6-3 ను 24 లో 1550-1-0 యు అయ్యెను. తపాలాఖర్చులు ఎగైరా 24 లో 1099.4-10 అయ్యెను. ప్రకటనకు 23 లో 6 నెలలును, 24 లో 4 నెలలకొలుసు పట్టెను.

ఇండియను సివిలు సర్వేసు

శ్రీమాను శశిభూషణ రథోపాధ్యాయగారు గవర్నరు గారికి ఇండియను సర్వేటోని నియమించు ఆలోచన యుండునాయనియడుగగా యీ విషయమున గవర్నరుగారి నెయోజనము జేయుదురనియు ప్రభుత్వమువారి కేమియు తెలియదనియు జెప్పిరి.

గంజాములో కలెక్టరు మార్పులను గూర్చి అడుగగా 1922 జనవరి 2 నుండి 1924 జూను 16 లోపల క్రాప్టుగానును టాడుగారును, యు. రామారావుగారును, టాడుగారును, బ్రాకెసుగారును పనిజేసి మార్పుయినయు తెలియద పోయి రనియు జెప్పబడెను. ఇప్పుడు బ్రాకెసుగారుకూడ, టాన్సుగారుజేసినది రామారావుగారికొక్కరినే. ఈజువ ప్రయాణపు బత్తా క్రింద రూ 1142-13-0 లు తీసికొనెను.

గంజాం జిల్లాబోర్డు ఆఫీసు తనిఖీనిగూర్చి శ్రీమాన్ శశిభూషణ రథోగారు ప్రశ్నింపగా, అధ్యక్షుడును, ఉపాధ్యక్షుడును ఊరకావల నివసించుచున్నట్లు తెలియమం దెననియు, యీవిషయమై ప్రభుత్వమువారు విచారించుచున్నారనియు జెప్పిరి.

ఫతేపూరు బరంపురం తాలూకాబోర్డులనుగూర్చి రథోగారు ప్రశ్నింపగా ఫతేపూరు తాలూకాబోర్డువిషయమై గంజాం జిల్లాబోర్డు ఆధ్యక్షుడు తన సేవలలో వొకరిని సభ్యుడుగ నియమించినట్లు ఆక్షేపణ వచ్చెననియు, యీ ఆక్షేపణను ప్రభుత్వమువారు పరిశీలించనక్కరలేదనియు, జిల్లాబోర్డు ఆధ్యక్షుని సేవకుడు తాలూకాబోర్డు సభ్యుడుగ నుండతగినవాడుగాదనియు ఫతేపూరు తాలూకాబోర్డువిషయమున నిమ్మజాతి సభ్యుడు తగినవాడు దొరకపోవుటచేత, యీసారి భారీవచ్చి నపుడు నియమించబడినదిగ ప్రభుత్వమువారు తీరుపుజేసిరినియు జెలుపబడెను.

రథోగారికి బరంపురం నీటిసప్లయకి సవరింపును నిమ్మటను గూర్చి ప్రశ్నింపగా బరంపురం చెయిర్చుగారు 5 కేల బులుమునకు దరఖాస్తు జేసిరినియు, యీవిషయమై మ్యునిసిపాలిటీ తీర్మానము జేసెననియు, యీయేజి యేర్పాటులు జేసిన ఆముగము నంగీకరించుటలకు అందు గలదనియు, జెలుపబడెను.

కడప జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు.

కే. కొటిరెడ్డిగారు కడప జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని నియామకముగూర్చి ప్రశ్నింపగా, యీవిషయమై యిప్పుడు నుట్టియు వెనుకనుట్టియు. కలెక్టరుల అభిప్రాయములు కనుగొనబడెననియు, వారి అభిప్రాయముల బ్రకటింపట లేదనియు, ఎన్నికలుచేసినయెడల ఫలితమెట్లుండునో ప్రభుత్వమువారికి బాగుగనే తెలియుననియు, కడపజిల్లా తన అధ్యక్షు నెన్నుకొనుటకు తగినసహాయమును ప్రభుత్వమువారు జేయుచు నేయుండురనియు జెప్పిరి.

గుంటూరు జిల్లా లోకలుబోర్డులు నిమ్మజాతుల ప్రాతినిధ్యము.

పి. ఆంజనేయులు పంతులుగారు గుంటూరు జిల్లాలోని లోకలుబోర్డులలో నిమ్మజాతుల ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి ప్రశ్నింపగా జిల్లాబోర్డువిషయమున మాత్రమిది పాటింపబడినదియు, తాలూకాబోర్డు నామినేటెడుస్థానమునకు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు నియోగించుననియు జెప్పబడెను. తెనాలి, కేపల్లె, బాపట్ల తాలూకాబోర్డుల యందలి మార్పులను గూర్చి ప్రశ్నింపగా ప్రభుత్వమువారిమియును తెలియటలేదని.

లోకలు బోర్డులలో వైశ్య ప్రాతినిధ్యమును గూర్చి యడుగగా గుంటూరు జిల్లాబోర్డులో ఒకరు యెన్నుకొనబడిన సభ్యుడు గలరని జెప్పబడెను. ఇతర బోర్డులలో కమ్మరెడ్డి ప్రాతినిధ్యములగూర్చి తమకేమియు తెలియదనిచెప్పిరి.

నేటి ప్రశ్నోత్తరములు

కడప జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఎన్నిక ఎస్. ముత్తయ్యమద్యాలగుగారు జూలయి 14 వ తేదీన స్థానిక స్వరూపాలనకాళా మంత్రిగారి ప్రకటనగూర్చి యిట్లు ప్రశ్నించిరి.

(1) కడపజిల్లా యే విషయమునందు వెనుకబడియున్నది? జిల్లాబోర్డును ఎన్ని కాధికారముని రాకరించుటకు యిం దెట్లుమునుతోడ్పడినది? ఏది సభ్యుల నధ్యక్షుడవని కడపలో జేసినది. జిల్లాబోర్డు ఆతీర్మానమును గావించటాని తీర్మానార్థవదని ప్రభుత్వమువారి కెవరు సలహా జేసిరి? తీర్మానముకన్న వారిసలహా యే మంచిదని తలంచుటకు కారణములేమి? ఎన్ని కాధ్యక్షుడు, పరిపాలన బాగుగ జేయుజాలడని తలంచుటకు కారణములేమి?

ఉ:- 10 వ తేదీన యీ విషయమున జరిగిన ప్రశ్నోత్తరమును సభ్యుడు గమనించునగాక. అంతకు మించి యేమియు ప్రభుత్వమువారు జెలుప నిశ్చయించలేదు.

వివర యీ రీతిగా సప్లిమెంటరీ ప్రశ్నలు జరిగినవి:-

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:- అధ్యక్షుని ని యు మించుట కేమియు ఆనుసరించబడును?

పా న గ లు రా జా గారు:- సా మాన్య పరిస్థితుల నాలోచించవలెను.

సి. ఆర్. రెడ్డి గారు:- ఎవరైన అధ్యక్షునిగా ఎన్నుకొనబడినచో గలుగుఫలితములు మీరు తెలివినసామాన్య పరిస్థితులందు చేరియున్నవా?

రాజాగారు:- ఎవరైన ఎన్నుకొనబడినచో గలిగిన ఫలితములనుగూడ ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించవలసియున్నది.

సి. ఆర్. రెడ్డిగారు:- ఈక్రిమినలుజిల్లాలో గూడ తాలూకాబోర్డులు యీవిషయబోర్డులు అధ్యక్షుల నెన్నుకొనుటలేదా?

రాజాగారు:- జిల్లాబోర్డులకు యెక్కువభాగ్యుత్తు లుండును. గావున జిల్లాబోర్డులకు ఎన్ని కాధికారము నిమగ్నము ప్రభుత్వమువారు బాగుగ నాలోచించవలసి యుండును.

నగరములో బండ్ల ప్రమాదములు

ఎ. రంగనాథం మద్యాలగుగారు:- గత మూడేండ్లలో చెన్ననగరమున (1) ట్రాముకారులు (2) మోటారుకారులు (3) యితరబండ్లల నెంతమంది మరణించిరి? ఇందు ప్రత్యేక వ్యక్తులబండ్లు ఎన్ని?

ఉ:- చనిపోయినవారి సంఖ్య.

	1923	22	21
(1) ట్రాములు	1	2	1
(2) మోటారుబండ్లు	21	11	21
(3) ఇతరపబ్లిక్ బండ్లు	0	1	0
(4) ప్రత్యేక వ్యక్తులబండ్లు	3	3	3

రంగనాథం మద్యాలగు గారు:- మోటారు బండ్లచే హాని అత్యధికముగు చుండుటచే ప్రభుత్వమునా రేమివర్య దీసికొనెదరు?

లామెంబరు:- బండ్లను అతిత్వరగా తోలుచుండుటచే ఈమరణములు సంభవించెను. బండ్లవడ్డిని తగ్గించుటకు పోలీసువారు తగినశ్రద్ధ తీసికొనుచున్నారు.

పోలీసు

ఉత్తర ఆంధ్రాటు జిల్లాలో తనిపాడు గామమునందు పోలీసు సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు అగ్రామములో రాజకీయసభలు జరుపకుండగను ఉపన్యాసములను సంఘమహిష్కారముపా లా నర్పమనియు గ్రామాధికారిని కాసింపింట్లు ప్రభుత్వమువారు యెందురా? పోలీసు కాఫోద్యోగులచే రాజకీయ ప్రచారము నణచివేయుటకు నిబంధనలు గలవాయని టి. ఆదివారాయణ చెట్టిగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:- ప్రభుత్వమువారి కాసమాచారము తెలియదు.

‘పరయా’ పదము తీసివేయగోరుట

ఆర్. వీరయ్యగారు, ఆసిద్రావిడులను ఇంకను ప్రభుత్వ రికార్డులను గ్రామాధికారులు ‘పరయా’లని యేల వాయుచున్నారు. గ్రామాధికారు లాపేరు మార్చినతే ననియు ఉత్తరువు నింకను ప్రభుత్వము వారంద జేయలేదాయని ప్రశ్నించిరి. 1922 మార్చి 25 వ తేదీననే ప్రభుత్వ ఉత్తరువు ప్రకటింపబడె ననియు దాని నములు జరుపని అంశము లేమయిన నున్నచో జిల్లాకలెక్టరులకు తెలియజేయవలెననియు ప్రభుత్వమువారు బదులు దెలిపిరి.

జెయిల్లు

మదరాసు పెనిటెన్సియరీయందును, ఇతరజిల్లా జెయిల్లయందును కుప్పనూడ్చుపని నిమ్మజాతివారికే ఒప్పగించుచున్నారా? అని పి.వి. ఎస్. సుందరమూర్తిగారు ప్రశ్నించిరి.

ఉ:- లేదు. కైడిలలో తోటిజాతివా రున్నచో వారి కొప్పగించబడును. వారులేనిచో జయిలుమాన్యులు 397 నిబంధన ప్రకారము తక్కువజాతికైడిల కొసంగబడును.

ఇంపీరియలు బ్యాంకుకేసు ప్రకటన

ఎస్. సత్యమూర్తి గారు:- ఇంపీరియలు బ్యాంకు మోసముకేసునుగూర్చి 18 అగస్టున గావించిన ప్రకటన కాదరువులేమి? అది ప్రకటించుటకు ముందు ఆఫ్ఫీసు జనరలుగారికి, మాధవను నాయరుగారికి, ప్రభుత్వ ప్రాసిక్యూటరునకు, గ్రాంటు గారికి జూపిరా?

ఉ:- ప్రభుత్వమువారి కప్పటికి వచ్చిన సమాచారమును బట్టి ప్రకటించిరి. వైన పేర్కొనబడినవారికి జూపుటవసరమని తలంచలేదు.

బర్మా తలపన్ను

ది|| బి|| మో. రామచంద్రారావుగారు

దివానుబహదూరు మోచర్ల రామచంద్రారావుగారు, సామ్రాజ్యశాసనసభ్యులు ఏలూరునుండి మా కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:-

బర్మాలోని పరిస్థితులను గమనించుచుండిన వారికి తెలియును. ఉత్తరముగా నరకుచేసి 8 యేండ్లు శిక్ష విధించిన వారై ఆశ్చర్యము గొలువదు. ఉత్తరముగాను పోల్చిన ఆందోళన గూర్చి యిందుకే దలంప నెంచెదను. బర్మాలో, తలపన్ను "కాఫీ" అనుట "టాక్సు" వనూలుజేయరాదని ప్రబలాందోళన కొలదికాలమునుండి జరుగుచున్నది. ఈపన్ను నీయరాదని తోధించినందుకే ఉత్తరముగాని శిక్షించిరి. ఇట్టిపన్ను బ్రిటిషుఇండియాలో నిం కేరాష్ట్రమునందుగూడ లేదనుటచే దీనిగుర్చి విశేషముగా చదువరులు తెలిసికొనుట యుక్తము. బర్మాలో ల్యాండు రివెన్యూచట్టును, 1876 ప్రకారము ఈపన్ను విధింపబడినది. దీనిప్రకారము 18 యేండ్లనుండి 60 యేండ్లలోపు పురుషులెల్లరు వివాహితులు సామాన్య రూ 5 చొప్పున, భార్యలు లేనివారు రూ 2.80 చొప్పున పన్ను చెల్లింపవలసియున్నది. మరియురంగం దెసీను, కియాట్టియో, ప్రాము, ఆక్ర్య, టూంగూనగములందును, ఇంకను ప్రభుత్వమువారప్పడప్పుడు సూచించు ఇతరనగరములందును గృహములు ఆక్రమింపు ఫలముపై చదరపు అడుగునకు 1/2 దమ్మికికి తక్కువకాకుండాను, ఇతరఫలముపై ఎకరమునకు రూ 5 తలపన్నుకు బదులుగా వనూలుజేయుటకుగూడ ఆచట్టును విధించుచున్నది. స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తమకు తోచినవారిపైగాని, తోచినఫలములపైగాని యీపన్ను వనూలుజేయుటకు మానివేయుటకుగూడ అధికారముగలదు. ఇంపీరియలు ఎజిటీరు ఆఫ్ ఇండియా గ్రంథకర్తయగు సర్ విలియము మేయరుగారు దెలిపినటుల లోవరుబర్మాలో పురుషులందరిపై విధింపబడుచున్న యీ అన్యాయపుపన్ను దేశీయపాలనకింక నెన్నడును లేదు. 1826 సం॥ ఆక్తాను, తెన్నేకరము బ్రిటిషుప్రభుత్వాధీన మైనప్పటినుండియు యీపన్ను ప్రారంభించబడినది. 1881 లో వివాహితులగు పురుషులపై రూ 5, భార్యలు గోల్పోయినవారిపై రూ 8 బ్రహ్మచారులపై రూ 2 చొప్పున నుండెను. బర్మాలో ఉద్యోగిగా పేర్కొనబడిన బెర్మాడ్లు హతానుగా కిట్లుతమముఖిప్రాయమును దెలుపుచున్నారు "1858 సం॥ ఇండియా ప్రభుత్వమువారులోవరుబర్మాను ఆక్రమించుకొని నపుడు తలపన్ను అములులోనుండుట గాంచిరి. ఇట్టిపన్ను ఆధునిక ఆర్థికధర్మసూత్రములకు విరుద్ధమనిగాని, పేదకృషివలలపై కాఠిన్య మనిపించుకొనుననిగాని లక్ష్యముజేయక తాముగూడ వనూలుజేయుచుండిరి." ప్రభుత్వోద్యోగులను, పింఛకాదారులను, గ్రామపాలకలను, అర్చకులను మున్నగువారిని మాత్రము యీపన్నునుండి తప్పించిరి.

ప్రస్తుత మీనాడు ఈపన్నులను సంతకములగునో సేను చెప్పజాలనుగాని, కొన్నేండ్ల క్రితము సామాన్యము 49 లక్షల ఆదాయము జూపెను. కావున యిప్పుడుగూడ అధిక రాబడి గల్గియుండును.

ప్రతికూలాందోళన

కొన్నేండ్లనుండి బర్మీయుల జాతీయభావము యీహీనపుపన్ను వనూలును నిరసించెను. అప్పటినుండియు ఆనేకబహిరంగసభలలో నీపన్ను ఖండింపబడెను. ప్రభుత్వమువారు యీయాందోళనను లక్ష్యపెట్టలేదు. ఆనేకచోట్ల కలవరము జనించెను. పన్ను చెల్లింపనివారిని నిరంధించినను ఆందోళన ఆగలేదు. పన్నుల నిరాకరణోద్యమము ఒక జిల్లానుండి వేరొక జిల్లాకు యిట్లు దేశమంతయు వ్యాపించెను. క్రిందటి నెలలో ప్రభుత్వమువారు యిట్లు ప్రకటించిరి "ఈ ఆందోళనయందు పాల్గొను ముఖ్యసంస్థలను ఆక్రమసంఘములుగా గణించి శిక్షించుటకును, కలవర మెక్కుగానుండు గ్రామములలో అనప్రభుత్వమును సెబ్బందిని నుంచుటకును ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి." ఇది ఉత్తరముగాను ఉద్యమమునందు పాల్గొని అరెస్టు కావించబడిరి. 8 యేండ్లు శిక్షను సంపాదించిరి ఈ ఉద్యమము మరిత్రమనకు తెలిసిన యీవిషయములాట్టి, పన్ను యొప్పుడు ప్రారంభించబడినను యిప్పుడుమాత్రము బర్మాలో కొన్నిజిల్లాలందు ముగవారిపై విధించు తలపన్నుగా నున్నదనుట నిస్సంశయము. తమచిత్తము వచ్చిన కొందరిప్రజలను, కొన్ని ప్రకృతముల మాత్రము పన్నునుండి తప్పించుటకు ప్రభుత్వమువారికి సర్వాధికారము గలదు. ఈపన్ను ప్రస్తుతకాలపు పన్నులవిధించు శాసనక్రిమము ఎన్నిటికీ విరుద్ధముగాను, జనసమ్మతికి ప్రతి

సంస్కరణముల విచారణసంఘము

వంగరాష్ట్ర ప్రాతమంత్రి గజ్జావీసుగారి

మొమోరాండము

సిద్ధా, అక్టోబరు 11:-వంగరాష్ట్ర ప్రాతమంత్రి గజ్జావీసుగారికి వచ్చి అమలులోని సంస్కరణములను పర్యవేక్షించుటయందు యొక మొమోరాండమును సంస్కరణ విచారణ సంఘమువారికి దాఖలు చేసిరి. సంస్కరణము లీయబడినప్పుడు ఎల్లరు సహకారముతో ఆచరణలో తెట్టి ఫలమునుగలవలయునని దీనినివచ్చెదరని దలచబడెను. అదికలలోనివారై అయ్యె- మత, జాతి, సంఘాచారవికృత లేదు. ప్రజాస్వామ్య సంస్థలను నుపయోగమునకు దీనినినివచ్చుట కివి అత్యవసరములు సాంఘిక వైషమ్యములుగూడగలవు. హిందువులలో కొంతమంది ఉద్యోగముల నన్నియు నాక్రమించుకొనవలయునని బ్రయత్నించుచున్నారు. హిందూ మహమ్మదీయులకు లక్ష్యులగుట మన జరిగిన ఒడంబడిక తృప్తికరమైనది గాదనియు మహమ్మదీయులకు న్యాయమైన ప్రాతినిధ్య ముండవలయుననియు చెప్పుచున్నారు.

స్వరాజ్యవాదులవిధానము

సంస్కరణములను అనుపయోగము చేయుటకుబూనినస్వరాజ్యవాదులవిధానము గోళమునెట్లుగమ్యస్థానముజేర్చుటకుదోడ్పడునో వారికి దోచుటలేదు. స్వరాజ్యవాదులు నిద్రగతులు గావించిన ఆత్మనివాళినమునకు వీలుకలుగజేయు నియమములను సవరణ చేయవలయును. సంస్కరణశాసనము నభివృద్ధిజేసి ఫలప్రకాశముగ జేసికొన వీలుగలదని వారిఅభిప్రాయము. హైందవ రాజకీయసౌధ నిర్మాణా వశ్యకపరికరము లన్నియు నీ సంస్కరణ శాసనముమీద నాధారపడియుండుటచే శాసననియమక కాలానంతరమువరకును యీ సంస్కరణముల నుపయోగింపవలయునని వీరి అభిప్రాయము. నానాసంఘములవారి ప్రయోజనములును సమైక్యసమైయుండుటచే రాజకీయ పరిష్కార అభ్యాసము క్రమముగా నలవడజేసికొని అధికారమును వినియోగపర్చుట రాజకీయ ధురంధరతకు లక్ష్యము.

ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుహక్కు హెచ్చించవలయు

చదువను వ్రాయును జేతకాని అధిక సంఖ్యకు లక్షి అధికారము హస్తగత మగుటచే వడ్డీవ్యాపారములు, చిన్న న్యాయవాదుల జేతులలో కీలుబొమ్మలై మిడిమిడిజ్ఞానము గలయు బాధ్యత లేనట్టి వారిని శాసనసభలకు ఎన్నుకొని బ్రతినిధులుగా బంపుచున్నారు. కాన ఎన్నికహక్కు నిబరధన హెచ్చించిన గావించవలయును, లేదా ఎన్నిక సంస్థలను (Electoral Colleges) ఏర్పాటు చేయవలయును.

నియోజకవర్గము

బహుళ నియోజకవర్గములును, భూస్వాముల ప్రత్యేకనియోజకవల మును రద్దుచేయవలయును. సామాన్యనియోజకవర్గమునందు భూస్వాములు సులభముగా నెన్నుకొనబడుటకు వీలుకలదు. ఎన్నుకొనబడు స్థానములు వంగరాష్ట్రమందు అధికసంఖ్య మహమ్మదీయులకు మండవలయును. శాసనసభ నియమితకాలము విడుదలవత్సరము లుండవలయును.

మంత్రులయేర్పాటు

ప్రస్తుతము జాతీయ అభిమానములేదు కనుక నిజమైన రాజ్యాంగకక్షులును జాతీయ వికృతయను పెరుగుతరకును కులమును, ప్రస్తుత పరిపాలనావిధానములకు వ్యతిరేకముగను ఉన్నది. కెన్యాలో భారతీయులదిగమనిని నిలుపుజేయుటకై విధింపబడిన తలపన్ను ప్రజలలో తీవ్రపాతితీయమును కలిగించెను. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు నిరసనము దెలిపిరి. బర్మా ప్రభుత్వమువారును, ఇండియా ప్రభుత్వము వారును కలసి బర్మాలో సేప్రాంతమునందైన తలపన్ను స్థిరముగా నుంచడలించుచున్నారా? తలపన్ను ఇండియాలో విధించకుండుటకును బర్మాలో విధించుటకును తగినకారణ మగుపడదు. బెర్మాడ్లు హేతువు గారు దెలిపినటులు బర్మాలో పూర్వరాజులు బుద్ధివిశేషము మెండ్లయి పన్ను విధించిరేగాని, లేకున్నచో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు యిట్టి అపూర్వచర్యను కలనై తలంపజాలకుండురు.

ప్రభుత్వమువారి విషయమున ప్రభాభిమతిని గుర్తించి తమపేరు కాపాడుకొనుటకైన పక్షురద్దుపరచుచు ప్రకటించెదరని నమ్ముచున్నాను. స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తలపన్నుకు బదులుగా భూమిశిక్షను విధించుటకు అవకాశముగలదు. అట్టియొడ వారు బర్మాప్రజల యిష్టమునని నిశ్చించి విప్లవమును నిర్ధారమునకు లేల ప్రయత్నించెదరే తెలియకున్నది.

నానాకక్షుల కాఖులను బ్రయోజనములను గుర్తించి గవర్నరుగారు మంత్రులను నియమింపవలయును. ప్రత్యేకనియోజకవర్గము వేళియే క్రేయోదాయకమునకు భంగముగాదు. అధిక సంఖ్యాకులతో గూడిన నొకసాంఘికపక్షమువారు నిరంకుశముగ బ్రవర్తింప వీలులేకుండ నిది స్వల్పసంఖ్యాకులను గాపాడును.

ఆర్థికవిధానము

మంత్రులు స్వేచ్ఛగా సంస్కరణములను ఉపయోగపర్చుటకు ఆర్థికవిషయమున వారి కెక్కువ అధికార మియ్యవలయును. మంత్రులకు హెచ్చు ఆర్థిక సదుపాయములు, ప్రభుత్వకాఖుల ఆర్థికవిభజనమును, ప్రజాయత్ర కాఖుల కొరకై సంఘాత్ ఆర్థిక కార్యద్యయ, బడ్జెటులోని మొత్తమునకు మించినీయక వ్యయము చేయుటకు స్వాతంత్ర్యమును, ఒక కాఖుయందు పూర్తిగా ఖర్చుగాని సామ్య మరయొక కాఖులో ఆర్థికకాఖువారనుమతిలేకయే ఖర్చు పెట్టుకొను స్వాతంత్ర్యమును గావలయునని గజ్జావీసుగారు వాదించుచున్నారు.

మంత్రులయొక్క అసహాయత

గవర్నరుయొక్క అధిక స్వాతంత్ర్యమునకును కార్యదర్శులు అసహనముగా బ్రతివిషమునందు గలుగజేసికొనుచున్నందులకును, మధ్యరాష్ట్రములోని పాతమంత్రులు తీవ్రముగా దెబ్బచున్నారు. నిబంధనలు మార్పులు లాభము లేదనియు దీనికి సులభమైనందు మంత్రులయొక్క వ్యక్తిత్వమే ప్రధానమనియు గజ్జావీసుగారి అభిప్రాయము. కార్యదర్శులును, గవర్నరులును తమ్మింతయో ఆచరణమున జూచిరని వీరు దెల్పుచున్నారు. మంత్రులు కేవలము ఎన్నికొనబడిన శాసనసభల అంగీకారముపై తమ విధానములను ఉపయోగములోనికి దెచ్చుట కధారపడియుండునట్లు ముందుచేయుట మంచిదని వీరి అభిప్రాయము. గవర్నరుగారు అధికారమునుండిమంత్రులను దప్పించుటకు నూతనముగ ఏర్పాటు గావలయును. శాసనసభాధ్యక్షుని దొరతనమువారు నియోగింపవలయును.

హైకోర్టువారి అధికారమునుండి శాసనసభాధ్యక్షుని దప్పింపవలయునని గజ్జావీసుగారు దెలిపిరి. స్వరాజ్యవాదులకుతంత్రములనుండియు,యెత్తులనుండియు దప్పించుటకును, రాబోవు సంస్కరణములతోబాటు శాసనసభ్యుని ఎన్నిక అధికారము నిచ్చుటకునుకురినాల్గు సంవత్సరములవరకు శాసనసభాధ్యక్షుని బ్రభుత్వమువారే నియోగింపవలయును.

లాలాజపతిరాయగారు

అనారోగ్యుని

లాలాజీకి మరల ఆరోగ్యము చెడినదనువార్త వినుట వలన దేశీయులకందరికిని అధికమగుసంతాపము కలుగకమానదు. ఆయన విరోపాఖండమున చాల ఆరోగ్యస్థానములందు విశ్రాంతి గొనివచ్చినందున శరీరపాటనము వృద్ధి నొందినదిగాన కొద్దికాలము పూర్తిగా విశ్రాంతి గొనినచో సంపూర్ణారోగ్యము కలుగునని యూహించిరి. ఆయన లాహారుచేరిన మూడవనాడే ఉష్ణము 102.8 డిగ్రీలు వచ్చినది. ఆరాత్రిజ్వరము వదలనేలేదు. మరునాడు సోమవారనాడు గూడ జ్వరము తగ్గలేదు. మూడవనాడు అనగా 7 వ తేదీ మంగళవారమునాడురాత్రి 7 గంటలకు జ్వరము 100 డిగ్రీలుండెను. 8 వ తేదీ ఉదయమునకు 98.8 డిగ్రీలుండెను. గర్భగుండ హెచ్చుగా నుండెను. వెనుకటిశ్వాసశ్వాసవాగ్ధి మరల తిరుగజెట్టికదని వైద్యులు డాక్టరు మహారాజకృష్ణ, కెస్తను అమీరుభందు గారు తెలిపిరి. ఆరోగ్యముకలుగువరకును ఎవరును లాలాజీడకును పోగూడదనిరి. మహాత్మాజీ ఉపవాసాందోళనము గ్రేసుపరికి లాలాజీకి జబ్బుచేయుట చాలవిచారకరము. త్వరలోనే సంపూర్ణారోగ్యము కలుగుగాక. (టిబ్బూన)

వైకంఠతృగమాం

మహారాణిగారికి విజృంభి

12 వ తేదీని అస్పృశ్యతానివారణసంఘసభ జరిగినది. "అస్పృశ్య తనులొగించులేనని మహారాణిగారికి విన్నవించుటకు వైకంఠుండి త్రివేండ్లమునకు ప్రతినిధులను వెంటనే పంపవలెను. మాసవిరాళము నొసంగుటకు భారత కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుని కోరవలెను" అను తీర్మానములామోదింప బడెను. కేశవమోసగుగారు మున్నగువారు 12 వ తేదీ సాయంకాలము అరెచ్చేకువెల్లిరి. అచటకేశరారాష్ట్రీయసంఘసభ జరుగును పోలీసునూపర్వెంటును కమిషనరును వైకంఠువచ్చి అష్టమి ఉత్సవమునకు ఏర్పాటు చేసిరి. (ఆంధ్ర)

మహాత్ముని ఉపవాస గృహము

దాని ప్రాముఖ్యము

సి. యస్. ఆంధ్రాసుగారు యీ వారపు 'ఎంగుండియా' లో నిట్లు ప్రధాన వ్యాసమును వ్రాయుచున్నారు:— ధర్మపట్టణమున కాలం దూరమున నేతువుపాదములమున డిల్ కుష్ అను గృహముగలదు. అందు మహాత్ముని ఉపవాస ప్రత్యేకము ను జేయుచుండెను. ఆ గృహమునకు పరిభాగమున చారిత్రాత్మకమగు నేతువు చెనకటికోటలో జరిగిన యుద్ధములును అందు వలన గల్గిన నాశనములును వివరించుచు విలసిల్లుచుండెను.

ప్రతి అంతస్తునుండి చూచిన పడిపోయిన గోడలును, వాని అండులును గాన్పించును. వానికి దగ్గరలోనే అశోకుని జయస్తంభము ఆకాశమునంటియున్నది. ఇంక కొంచెముపైగా 'మ్యూజిన్ స్మార్కచిహ్నము' వివరితముగ నుండి అదృశ్యము నంతన వికారము జేసెను. రాత్రి చీకటిలో నక్షత్రములవెలుగున ఈ ముఖ్యసాంకేతికములు ప్రాముఖ్యము వహించి చంద్రునికన్న గనుండును. నేతువు అగ్రమునకును డిల్ కుష్కును మధ్య గోల్కా అటవీభూమి గలదు. అచట అటవీమండలా సాయంత్రము అందు ధర్మలో సభలు జరుగుకాలమున మోటారుకారులు నిండి యుండును.

ఒక నాటి మధ్యాహ్నము గాంధీమహాత్ముడు నన్ను పై అంతస్తుకు పిలిచెను. కొందరు సంగీత పాటకులురాగా నన్ను వినుటకాయన పిలిచెను. ఆయన ఆరోజున మరీబహిసము గ నుండెను. ఆదావాచివరను ఒక బాలుడు వృద్ధువుగ బాడు చుండెను. నేనుసంగీతము వినుటకై కూర్చుంటును మహాత్ముని ప్రక్కగా పోవునరకి ఆయనముఖము అంతస్తాపముతో నెంత పీక్కిని పోయెనో కనుగొంటిని. అది చూచినప్పటికి నాకు ఆందోళనమెక్కువయ్యెను. మొదలు నాకు సంగీతము వినిపడనే లేదు. మార్కడు పశ్చిమంబున నస్తమించు చుండెను. అందుండి మార్కెట్ కిరణములు గోల్కా అటవీభూమిని మైదానముల లోని కేగుచుండెను. పర్యతాగ్రమున శిలలును శిథిలప్రదేశము లును బంగారు పూసినటుల ఆరుణకాంతుల విరాజిల్లుచుండెను.

ఆ ప్రకృతివైచిత్ర్యము నామనసును ఆకర్షించెను. దాని వలన నాలలోని భయము శాంతిబొందెను. అంత నాకొకదృశ్యము గాన్పించెను. దృష్టిపథమున పూర్వచారిత్ర మంతయు గాన్పించ బోయెను. ఆ స్తంభమునందు పరసహసఅహింసా శాసనముజూడ బౌద్ధయుగమును, సాంత్వ్యుడగు అశోకమహారాజును జ్ఞప్తికివచ్చిరి. ఆ దేశములోని ప్రజలు మనుష్యుడన్నను మృగములన్నను సహనముగల్గి దయతో నుండిరి. అవిశాంతిగల్గిన బంగారుమంటి కోటలు.

కాని యీ కోటశిథిలములు మూటి సీస్మారకచిహ్నమును జూడగనే మానవచారిత్రములో మరియొక అధ్యాయము రక్తపాతముతోను పోరాటములతోను నిండియున్నది జ్ఞప్తికి వచ్చెను. ఆసాంయత్రము నూర్చుడు పశ్చిమమున శాంతముగ క్రుంతుచుండెను. కాని క్రిందటి రాత్రియంతయును ఆ నేతువు వానతోను తుపానుతోను కొట్టుకొని యుండెను. గాలివాన వచ్చెను. దాని ప్రక్కలను ఉరుము లురిమి ఆకొండలలోను లోయలోను ప్రతిధ్వనుల జేసెను. మెరుపులు పర్యతాగ్రమును కొట్టుకొని భేదములగుచుండెను. ఈవిధముగనే భారత దేశ చారిత్రమునందు ఆ అశోకమహారాజు నాటి చల్లనికోటలు గడచిన పిదప మహాసంగ్రామ భయంకరదీక్షములు వచ్చెను. ఇంకను జరిగినది మూటిసీకోటలలో ఆవంతెన రక్తసిక్తమై గుండు దెబ్బలు దినెను.

అవంతెన అగ్రముక్రింద ఆ గొల్కా మైదానమునందు ఆటగాండ్లు వచ్చిపోతూఉండ జూచితిని. బంతికట్టలాడుచుండెను. బంతులు కొట్టుచుండిరి. మంచిబలముగల స్త్రీపురుషులు ముందు నడుచుచుండిరి. వెనుక చిన్నపిల్లవాండ్రు గొల్కా అటవీ కట్టలు తీసికొని వచ్చుచుండిరి. అచట ప్రతిఅవయవమును బలముగ నుండెను. బలమును విహితశక్తియు గాన్పించెను.

అంతట నాప్రక్కను ప్రజల పాపదుఃఖముల భరించుచు కుప్పిండి దహించుకొని పోవుచున్న ఆత్మగర్వియున్న ఆకృతిని అప్పుడు నాకొక్కసారి భావము సొంగి సారలి పోయి బైబిలు గ్రంథములోని మాటలు యీక్రిందివి జ్ఞప్తికి వచ్చెను. 'ఒ ప్రక్కనబోవువారలారా' అది మీకేమియు నక్కరలేదా? నాయుఖమువంటి జేమైన గలదేమో చూచి విచారింపుడు.' అదృశ్యమును జూచినపుడు నాకు స్వయముగ నాజీవితములో ఎదుక్రిస్తుతత్వార్థము బాగుగ చలెనను.

వికమత్య మహాసభ

అందలి లోపము

మహావేదేశాయ యీ వారపు 'ఎంగుండియా' లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

వికమత్యమహా సభయందలి చర్చలనుగూర్చియు తీర్మానములనుగూర్చియు ప్రపంచముట సులభముగావని మాత్రము వెంటనే అంగీకరింపవచ్చును. అయితే కొన్ని తీర్మానములు ముఖ్యముగ నాల్గవతీర్మానము హృదయమునుండివచ్చినదిగాక, ఒకపక్షము మరియొక పక్షమునుండి సంది మరతులను లాగు కొనుటవంటిది లేకుండవలెనవచ్చును. కాని 2వ తీర్మానము జాతి విభేదములు అంతరించుటకు దౌర్జన్యమేమియులేకుండ జేయకలె ననియు, 3వ తీర్మానము జాతీయపంచాయతీకోర్టులను స్థాపింపవలెననియు జేసినది చాల ముఖ్యమైనవి. సభలోని ప్రతి వారునుతమదేశమైన మార్గముల యీ తీర్మానానుసారము దౌర్జన్యమును లేకుండ ప్రోత్సహించుట ఈ మహాసభ యుద్దేశ్యము నెరవేరినదగును.

మరిచెందు విషయములుగూడ జెప్పదగును. ఈ వహాసభయందేదాని మహాత్ముడుపవాసము జేయుచుండెను ఒత్తిడిచేత జేయలేదని గొప్పపయముగ జెప్పవలసియున్నది. దీర్ఘ సంక్లిష్టచర్చలు జరిగినను తుదకు తీర్మానము లేర్పడుటవలన అవియెంత అసంపూర్ణములగునన్నను అన్ని పక్షములకును తృప్తికరముగ నుండుటవలన అందరలోను వికమత్యవాంఛగలదని చెలియుచున్నది. వెనుక వికమత్యమనిననుండిన అవిశ్వాసమును, అది చేకూరునా చేకూరినను నిలుచునా యనియున్న సమస్యకము లేమియు యిప్పుడు పోయినవి.

ఈ మహాసభలో నిట్టి ఫలితములు జేకూరుటకు మాలానా అబ్దుల్ కలాం ఆజదు, పండితమోతీలాల్ నెహ్రూ, స్వామిశ్రద్ధానందుజీగారల ప్రయత్నములే కారణములని జెప్పవలయును. మాలానా అబ్దుల్ కలాం ఆజదు లేనిదే, రెండవది ముఖ్యమైన తీర్మానము యిప్పుడున్న విధముగ సంగీకరింపబడనిదే యని నేనుగట్టిగ జెప్పగలను. శ్రద్ధానందుస్వామి లేకుండ ప్రత్యర్థి తో వెంటనే యోగిభవించుటకు సిద్ధముగ పండితమోతీలాల్ లేకుండ నెయిడెట యేతీర్మానమును అంగీకరింపబడనిదే. ఆ అభ్యుత్థాని కన్నయేమాత్రముసహనమును చాతురియు తక్కువగలవారై నను, యీ గోలతో విసువువచ్చి, సహనము వీడి సభను చాలించియుండెడివాడే. ఈ సంగతుల నెవరుగానికాదనబాలరు.

ఇంత కన్నయెక్కువయేమియు జెప్పవలెదు. ఈ మహాసభ వలన వికమత్యమునకు వాంఛయున్నటుల నూచన దెలసెనుగాని అందులకు యిచ్చయున్నటుల గాన్పించలేదు. అట్టియిచ్చ భగ్నపశ్చాత్తప్త హృదయములకు మాత్రమే గల్గును. అట్టి వారిని భగవంతుడు ప్రోత్సహించాలడు.

ఒకవిధముగ జూచిన యీ యుపవాసఫలితము సభలో నేమియు గాన్పించలేదని చెప్పవలసి యున్నది. ఉభయభాతులును సమావేశమై తీర్మానములు గొన్ని జేయుట కాఉపవాసము నుద్దేశింపలేదు. ముమ్మందు పోట్లాటలేమియు లేకుండనుండుటల వాగ్దానములు పుచ్చుకొనుట కదిబూనలేదు. అది తపస్సుగ మాత్రము జేయవలెను. భగ్నపశ్చాత్తప్త హృదయము జేయవలసిన పనిజేసెను. అది ప్రార్థన యనుకొనునెడల ప్రతివాని హృదయమునందును నిజమైన పశ్చాత్తాపభావమును గలగజేయుట కది యుద్దేశింపబడెను. కారణము మనమందరమును ఉద్దమమును భగ్నపరిచితిమి.

ఈ మహాసభయందు నిజమైన పశ్చాత్తాపము చెలరేపబడెనా ఉపవాసము జేసికాక వెనుకకుమరలి తపస్సు జేయవలసినదిగ గాంధీ గోరెను.

మనము వెనుకకు మరలితిమా? అచట గావించిన తీర్మానములును, అధ్యక్షుడు దుచితరీతిని ప్రోత్సహించిన కొన్ని తీర్మానములను యుద్ధసామగ్రి తగ్గించుటకు కోరినట్లుండెనుగాని యుద్ధమును పూర్తిగా ఆపుటకుగోరినట్లు లేదు. మాలానా అబ్దుల్ కలాం ఆజదుగారు బహు సమర్థతతో బలపరచిన రెండవ తీర్మానమునందు మొదటిభాగములో పశ్చాత్తాపము గలదు. తుదకు మాలానా మోతీలాల్ గారు సభలో నుపస్థానించి నపుడుగూడ ఆ మాటలలో పశ్చాత్తాప పరిత్రాగ్ని గాన్పించెను. కాని పశ్చాత్తాపభావము ఆవాతాపరణములో నున్నటుల నాకు గాన్పించలేదు. మనము పశ్చాత్తాపము జెందుటకు జరిగినదేమియు లేదని యెవ్వరును వాదించబాలరు. పరిత్రాగత్రులును, ఆస్తియు ధ్వంసముజేయబడెను. పరిత్ర ఆలయములు అపవిత్రములు జేయబడెను. ఆలయమున కన్న యెక్కువ పరిత్రములగు హృద

అన్యమత సహన శాసనము

(ఎంగుండియా)

సి. యస్. ఆంధ్రాసుగారు నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— వికమత్యమహాసభ జరిగినచోటునకు, మహాత్ముడున్న చోటునకును దగ్గరలోనే అశోకమహారాజు జయస్తంభములు రెండుండుట చాలవిచిత్రమును పర్యాలోచనీయును నైనవిషయము. ఆ రెంటిమీదను ఆరవశాసనమునం దీక్రిందివిధముగ చెక్కబడియున్నది:—

"నాకు అన్ని మతములును ఒక్కటియే. అన్నిటిని ఏకైక సమదృష్టితోనే చూచెదను. అన్ని జాతులను సముచితరీతిని గౌరవించెదను. అట్లుయినను తనమతమును తానుస్వీకరించి గౌరవించుట చాలముఖ్యమైనదని నాయభిప్రాయము."

మతసహనమును గూర్చి 12 వ శిలకుందున్న శాసనము అన్నిటిలోను నుప్రసిద్ధమైనది. ఆం దీక్రిందివిధముగ గలదు:—

"ఏజాతులైనను సరే వానియందు నిజమైన మతభావ మభివృద్ధి యగుటయే ముఖ్యముగాని పైపైకి మతాచారములను గమనింపటను ఆపవిత్రమూర్తి యంతగపాటింపదు. నిజమైన మతభావ మభివృద్ధి యగుటలో కేర్వరూ రూపముల చాలవును. కాని అందులకు మూలము వాక్కు నిగ్రహమైయున్నది. అనగా ఒకరు తనజాతిని మతమునే యీసభాసలేకుండ పొగడుకొనుచు నుండరాదు. ఇతరుల మతమును దూషింపరాదు. అట్లుదూషించుటకు ప్రత్యేకకారణ ముండవలయును. కారణము ఇతరజాతులవారందరుగూడ యేకారణముచే నైననేమి మన గౌరవము నకు పాత్రులై యున్నారు.

"ఇట్లాచరించుటవలన మానవుడు తనజాతి నుద్ధరించుకొనుటయే గాక యితరులనుతమలకుగూడ నేపచేయుటగును. కాని తద్విరుద్ధముగ నాచరించుటవలన తనజాతికి నపాయము జేసి కొనుటయేగాక యితరమతముల కపచారము జేయుటగును. తన మతమునందభిమానముచేత తనమతమునే పెద్దజేయనలెనను నుద్దేశ్యముతో యితరులమతములను దూషించుచు నెంతనేపటికిని తనమతమునే పూజించుకొనువాడు నిజముగట్టి ప్రవర్తనము వలన తనమతమునకే గొప్పహాని జేసికొనినవాడగును.

"కావున అన్ని మతములవారూ ఈ సత్యమును దెలిసి కొనవలయును. అపవిత్రమూర్తి తన కిచ్చు కానుకలను గాని పైపైమతాచారములను గాని లెక్కజేయదు. అందరలోను నిజమైనమతధర్మభావము ప్రసర్ధనముగుటయు, అందరయెడను గౌరవభావమును మాత్రమే యెక్కువ."

ఈపరమతసహనశాసనము, వాయవ్య పరగణాలలో వెహనరుకు 40 మైళ్లదూరమున, అశోకుని ముఖ్యపట్టణమునకు నేయిమైళ్లదూరమున దొరకెను. రెండవది ఉత్తమమైనది దేరాదూను కుదగ్గరలోనున్నది, మూడవది కథియవాడులో నున్నది. నాల్గవది ఒరిస్సాలో బంగారాఖాతతీరమున నున్నది. దాక్షిణ్య త్యపాతము చెన్నరాజధాని గంజాంజిల్లాలో దొరకినది.

మహామదీయ వక్తకుని దానము

మూరుమహామృదుగారు

తిరుచనాపల్లి, అక్టోబరు 10:— ఇటీవల సంభవించిన వరదలచే యిబ్బందిపడుచున్న తిరుచనాపల్లి జిల్లాలోని ప్రజలకు పంజిపెట్టుటకు 150 బస్తాలభాగ్యము రంగూను వర్తకులగు మీరు మహామృదుగారు మదరాసు పీజిల్ స్పెషల్ ప్రతినిధియగు యన్. యల్, దొరగారికి బంపిరి. (ఆ. ప్రె.)

యములు భగవన్ని వాసములు భగ్నముజేయబడెను. ఇందులకు పశ్చాత్తాప అర్తనాదము వెనలి ప్రపంచమంతటను అన్నియూలలను మారుచ్రాగి యుండవలసినది. అట్టివాడను యెక్కడను విరిపించలేదు.

అది లేకపొవుటచేతనే దౌర్జన్యశ్రమము కూడ లేకపోయెను. అందులకు ధనవ్యయమేమియు లేదు. అయ్యది తన బంధువర్తమునే గాక ప్రపంచమంతట నెదుర్కొన స్థాయిగ నుండును. ఆ దౌర్జన్యముతో వికమత్యమునకు యిచ్చయు, హృదయైక్యమునకు బుద్ధియు, స్వరాజ్యమునకు నిజమైన కోరికయు గల్గును.

కాని పరిత్రాగ్ని యింకను వెలుగుచునే యున్నది. దానినుండి ఒకరవ్య అంటుకొనవచ్చును.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ ఆక్టోబరునెల 13-వ తేది

సోమవారము

ప్రస్తుతస్థితి

గ్రాంధీ మహాత్ముని ఉపవాసవ్రతము ముగియుచున్న సమయమున, యొకచోట హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు పరిష్కార మయినటులను, వేరొకచోట క్రిటికలహములు మరల ప్రబలమయినటులను దీనివచ్చుచున్నవి. అలహాబాదునగరమున కలహము లంకురించుటయు జననష్టముగలుగుట మిగుల శోచనీయము. మహాత్ముని కీవారము ఆంధ్రానుగారు చెలిపిరి. అతనిచిత్తమెంత ఖోభపడియుండెనో ఎవరు చెప్పగలరు? మహాత్ముడికిను పూర్వ స్వస్థి గాంచలేదు. ఇంకను మరొకొన్ని దినములు పట్టనని చెబుచున్నది. అలహాబాదు నాయకులు కలహములు నివారించుటకు ప్రయత్నించెడి గాని, లాభము గలుగకపోయెను. అయినను, కలహము లాగిపోయినపిమ్మట, ఉభయసంఘముల నాయకులును గలి శివవారిమునాడు సమావేశమై ఉత్పాదకమయములందు కలహములుజరుగకుండట కేర్పాటులకై ప్రయత్నించెడి. ఇరుసంఘముల మధ్యను సఖ్యమును శాంతిని చేకూర్చుటకును వాఁలలో ప్రభోధము గలిగించుటకును, ఉపసంఘముల సెర్పకచెడి. ఢిల్లీలో తీర్మానములు జరిగిన వెంటనే, హిందూమహమ్మదీయ కలహము లంతరించునని ఎవ్వరును దలచియుండరు. నాయకుల హృదయము మారాయుండవచ్చును. వారు జేసిన ఘోరప్రమాణములు, మనఃస్ఫూర్తిగ జేసినవిని ఎంచవచ్చును.

కాని ప్రజాసామాన్యమునందు ప్రభోధము గలుగ వలయును. నాయకులకు ప్రజలపై పలుకుబడిగలదేని వారిని సన్మార్గ వర్తనుల జేయుటకు దీక్షబూనవలయును. అవసరమగుచో అన్ని కార్యములను కట్టిబెట్టి యి-యొక్క కార్యమును చేపట్టవలయును. స్వరాజ్యమున కీదయే బునాది. జాత్యైక్యము రాజకీయముకాదునట కన్నను అవివేకముండబోదు. అన్న యదృశ్యములకును ఇదియే మూలాధారము. దీనిని ఎదిలి వేరుమార్చువలంబించుట నేలవిడిచి సాముజయటయే నాయకుల తొక్కిర్యమును సామాన్య జనతలచే సర్వహింస జాలనిచో ప్రాణత్యాగము చేయుటకైనను సంసిద్ధులగు సంకల్పవలయును. మహాత్ముడుగారిన ప్రమాణమిదియే. తన సంఘమయినను అన్యసంఘమయినను పాటింపక ఉభయల దోసములను నిర్భయముగ జూపుటయే దేశారాధకునికర్తవ్యము. దుండగిండ్లు ఎవ్వరయినను సరియే. బాధ్యతగల నాయకులు వారిని మందలించుట యవసరము. నాయకుల సహాయము లేనియెడల దుండగిండ్ల యాటలు సాగిరావు. మహాదేవ దేశాయిగారు "యంగుళిండియా" పత్రికలో వ్రాసినటుల మహాత్ముడు ఉపవాసదీక్షను ప్రారంభించుటకు ఢిల్లీ

సమావేశము గావించుటగాని తీర్మానములను తయారుజేయుచుటగాని కారణముగానేరదు. కేవల సాయశ్చిత్తవిధిగ దీని నతడు భావించెను. ఇతరుల హృదయములలో గూడ పశ్చాత్తాపమును పురి గొల్పునటుల దేవదేవుని ప్రార్థించెను.

నాయకులుగూడ మహాత్మునివలెనే పశ్చాత్తాపహృదయము జూపవలెను. అట్టిహృదయము బయల్పడినగాని, ప్రజల హృదయములు మెత్తబడవు. కేవల రాజకీయ దృష్టిగాని, కుతంత్రములుగాని, హిందూమహమ్మదీయ సమస్యను సాధింపజాలవు. రాజకీయ లాభములకొరకు కొన్నిపర్యాటక జేసికొనవచ్చును. కాని, స్వలాభముకొరకు గావించెడి రాజీలు, విషమపరిస్థితులు దయింపగనే మూలబట్టును. లోపల గొకమాట పైకి యింకొక మాట జెప్పి తాత్కాలిక సమాధానమున కంగీకరించుటవలనను, పరిస్థితులు చక్కబడనేరవు. హృదయములు నిష్కల్మషముగ నుండవలయును. సోదరప్రేమ యుదయింపవలెను. ద్వేషభావము అంతరింపవలయును. అట్టిస్థితిని పరిశుద్ధ మనస్కులగు నాయకులే దెచ్చిపెట్టగలరు. మహాత్ముని యవవాసవ్రతమునుండి నేర్చికొనదగిన పాఠమిదియే. ఆపాఠమును హిందూదేశ మంతత్వరగ నేర్చికొనిన నంతశ్రేయస్కరము. సర్వమతసహనమును బోధించెడి ప్రాచీన ఆశోక శాసనములురెండు, ఢిల్లీలో నైకమత్యసమావేశము జరిగెడిచోటుకు సమీపముననే గలవు. ఆధునిక నాగరికులు వాననయే లేనపుడు, పాశ్చాత్యసంబంధ లావలే లేనిసమయమున, క్రీస్తు జన్మింపకపూర్వము, హిందూదేశము నంతను పాలించిన ఆశోకు డీసంగతిని గ్రహించెను. అట్టిప్రదేశమున, ఐకమత్యసమావేశము జరుగుట విచిత్రము గాదా?

మరియొక రెవరును బోధింపనక్కర లేదు ఆశోకుని శాసనమే హిందువులకును మహమ్మదీయులకును తమతమ ధర్మమును బోధింప గలదు. "మతసంఘము లన్నిటియెడలను నేను శ్రద్ధవహించెదను. సముచితరీతిని, అన్ని మతములను నేను గౌరవించెదను. అయినను, స్వమతాచరణ మెల్లరకును ముఖ్యమని నాయభిప్రాయ"మని ఆశోకుడు దెలిపినవాక్యము లతీదూరదృష్టిని తెలుపుటలేదా? మరియొక శాసనము ప్రకారము, ఆశోకుడు బాహ్యమత చిహ్నముల సంతగ పాటింపకుండెను. అన్ని సంఘములలో నిజమతభావము పెరుగవలయునని, ఆశోకుడు బోధించెను. నిజమతభావము హిందువులలోను మహమ్మదీయులలోను పెరుగునెడల, పోరాటముల కెడముండునా? హిందువులును మహమ్మదీయులునుకలిసి ధర్మరక్షణకై పాటుపడియుండరా? బాహ్యచిహ్నములకొరకే నేడు పోరాటము పెరుగుచున్నది. కొలది సహనమును, త్యాగభావమును జూపిన, ఎవరిగమ్యస్థానమును వారు నిరాటంకముగ జేరగలుగుదురు. హేతువులేకుండ, స్వమతమును బాగుడుకొనుటయే, అన్యమతమును నిరసించుటయే దోసములని ఆశోకుడు సూచించెను. స్వమతమునందెక్కుడు విశ్వాసమున్నను, ఇతర మతములపట్ల గూడ గౌరవముజూపుట, భారతీయుని ముఖ్యవిధి యగుచున్నది.

అన్యమత దూషణము గావించెడివారు స్వమతమునకే అపకృతి గావించుచున్నారు. ఆశో

కుని కాలము నాటికన్నను నేడు మతసహన మావశ్యకమగుచున్నది. ఆశోకుని కాలమునందు హిందూదేశము స్వరాజ్యము ననుభవించుచుండెను. భారతవర్షము తన సమస్యలను తాను సాధించుకొనుచుండెను. అన్యలపై నాధారపడవలసిన యవసరము లేకుండెను. నేడు హిందూదేశమునకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లేకున్నది. మిగిలిన స్వాతంత్ర్యము లన్నియు నన్నగిల్లినవి. ప్రజలలో నైకమత్య మడుగంటినది. పోరాటములు ప్రబలినవి. పరాధీనత యధికిమయినది. పరాశ్రయము ప్రధానమయినది. స్వశక్తియందు విశ్వాసము లేకున్నది. ఏదిముఖ్యమో ఏది అప్రధానమో గ్రహించుకొని నయితే ప్రజలకు తగిలిపోయినది. ఇట్టిస్థితిలో దేశమును పునరుద్ధరింప వలయుననిన అడుగునుండియు చక్కబరచుకొనుట యవసరమగుచున్నది. ఆశోకునికుండు సౌలభ్యము మహాత్మునకులేదు. మహాత్ముడు క్రిందినుండియు కిట్టడమును ప్రాతంభింపవలయును. అన్నియు అడ్డుములే, అన్నియు విఘ్నములే. మహాత్ముని సందేశము లెంత రంజకములుగ నున్నను వాని ననుష్ఠింపజేయుట మిగుల కష్టమగుచున్నది. భారతీయులను పునీతుల గావించి వారికి సత్వీరస్వరాజ్యప్రాప్తి గలుగునటుల ప్రేరేపింపగల శక్తిని లనుకు ప్రపాదింపవలయునని మహాత్ముడు పరమేశ్వరుని వేడుచున్నాడు. ప్రజలలోపములకై అతడు జరితపించుచున్నాడు. ఉపవాసవ్రతము నవలంబించుచున్నాడు.

మతసహనము, హిందూదేశమునకు క్రొత్తగాదు. హైందవసాంప్రదాయముల కిది యనుగుణ్యమనుటకు సంక్షయములేదు. అట్టి సహనభావమును బుట్టించుటకు నాయకులందరును బూనుకొనవలయును. మహాత్ముని అనుతాపమునుతీర్చి, అతడు మరల త్వరలో స్వస్థదేహు డగునటుల జేయవలయును. ఇంకను హిందూమహమ్మదీయ కలహము అంతరింపనియెడల, మహాత్ముడు క్షిత్రహిందూసాసనమును విడిచి వెలువలికు రాజాలడు. తాను పంజాబులో పాతుకొనిపోయెడనని, మహాత్ము డిది వరకే దెలిపియుండెను. మహాత్ముడు తనప్రాణమును గూడ యీసమస్యకొరకై అర్పించుననుటకు నందియున్నది. ఇప్పటి కయినను దేశమును రక్షింప నెంచి న, మహాత్మునిభారమును తగ్గింపవలయుననిన, నాయకులు హిందూమహమ్మదీయ సమ్మేళనము బలపరుచుటకు సమ్మతింపవలయును. చెన్నపురిలోగూడ నిన్నటిదినము చిన్నకలతల కెడముగలిగెనని వినుట కెంతయు చింతించెదము. నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ప్రధానాంశమగు జాత్యైక్యమును బలపరుపవలసిన యవసర మెంతగలదో దెలుప నక్కరలేదు. ప్రస్తుతసమయమున జరిగెడి అల్లరులవలన, దేశమున కొక్కలాభము మాత్రము గలుగుచున్నది. స్వరాజ్యమున కేదిముఖ్యమో, ఏది ముఖ్యముకాదో తెలిసినవచ్చుచున్నది. ప్రజలేవిషయముపై దృష్టిని నిలుపవలయునో విశేషమగుచున్నది అన్ని శాఖలవారును, అన్ని సంఘములవారును, వివిధ రాజకీయకక్షలవారును, సంయోగమును సాధించినగాని ముక్తిగలుగదని గ్రహింపవలయును.

హిందూసంఘము నిర్జీవమై యుండుటకును, ఇతరసంఘముల గౌరవమును పొందకుండుటకును, అంతర్విభేదములే కారణము. ఈ విభేదము లన్నిటిలో అస్పృశ్యతవలన గలిగెడిదుష్ప్రీతి వర్ణనా తీతము. హిందువులలో అయిదవవంతు ప్రజలు, సంఘమున కక్కరకు రాకున్నారు. సంఘసేవకు బనికీరాకున్నారు. దేశారాధన గావించుటకు, వారి సహాయము చేకూరకున్నది. ఉన్నతజాతులు హిం జాతులను బైకిచెచ్చుటకు ప్రయత్నించుట లేదు. “సంఘేశక్తిః కలియుగే” అను సత్యమును వారు గమనించుటలేదు. నిమ్నజాతులసిగ్భిజాపి, భాగ్యతీ యులు స్వాతంత్ర్యమున కర్హులుగా రని అన్యదేశ వాసులు ప్రేరేపితి జూపుచున్నారు. భారతీయుల హక్కుల నన్ని దేశము లందును తృణీకరించు చున్నారు. మానవుడై బుట్టినందుల కనుభవింపదగిన హక్కులయినను, నిమ్నజాతు లనుభవించుటలేదు. అన్యమతస్థులపట్ల జూపెడి యాదరణ నయినను, హిందూదేశమునకు జెంది, హిందూ దేశతలను పూజించుచు, హిందువు లందరకును ఊడిగముజేసి వారికి జీననాథారమొనగెడి నిమ్నజాతులపట్ల, గను పరుపకుండుట, మిగుల యన్యాయము. అస్పృశ్యులను బాధించిన పాపఫలము నిపు డనుభవింపవలసి వచ్చినది. హిందూమతము హిందూసంఘము పట్ల మిక్కిలి యభిమానము గనుబటచెడివారు ఇతరులను నిందించి లాభములేదు. మహమ్మదీయులను క్రైస్తవులను దూరి ప్రయోజనములేదు. స్వసంఘమునందు వేరు బాతుకొనియున్న క్రుళ్లును ముందుగ తొలగించుట యవసరము. అస్పృశ్యతను నివారించుటకు ఇప్పుడున్న యవసరము ఇదివరకెన్నడును గలుగలేదు. స్వలాభము నాశించియైనను ఉన్నత జాతులవారు వెంటనే ఇట్టిచర్యకు బూన వలయును. “తత్వమసి” ఇత్యాది మహాదాదర్శములుగల హిందూసంఘము ఏతత్సంఘమునకు జెందిన బహుళసంఖ్యాకులు సర్వకాల సర్వావస్థల యందు తీరని దుఃఖము ననుభవింపవలయు ననుట ఎంత హేయమో దెలుపనక్కరలేదు. చండాలుని యందుగల భగవానుని సందర్శించి గురువుగ భావించి ప్రణమిల్లిన శ్రీశంకరుని మతావలంబులు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించగలరా? హినుకులజల నుద్ధరించుటకు కంకణము గట్టకొని తనశిష్యకోటిలో నట్టివారిని జెర్చుకొని వారికి సముచితస్నానము నొస గిన శ్రీరామానుజుని మతావలంబులు నేడు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించగలరా? పూర్వమెన్నడో పాప మొనర్చిన చండాలుర సంతతినినే ప్రస్తుతపంచములని వాదసాకార్యార మంగీకరించినను వెలకొలది సంవత్సరములు గడిచినపిమ్మటగూడ, వారిపాపము దొలగిపోలేదని జెప్పటకు సాహసించువారుందురా? శాశ్వతసరకము నేమానవునికిని విధింపలేదు. ఒకపగలులో జేసినపాపములు, మరుడను తొలగిపోవు ననియు, ఒకరాత్రి జేసినపాపములు వేరొకరాత్రి దొలగిపోవుననియు దెలిపెడి హిందూమతము, చండాలురు వెనుక నెన్నడో చేసినపాపములను దొలగింప జాలదా? ఇట్టి వ్యరసిద్ధాంతముల ప్రతిపాదించి, అస్పృశ్యతను నిలిపియుంచవలయు ననుట మిగుల విచిత్రము. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారివిషయమై శ్రద్ధవహించి, తన పలుకుబడినంతను అస్పృశ్యతను నివారించుటకై వినియోగించి,

ఆంధ్రం గాంధీ మహాత్మని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

యథాశక్తిని తోడ్పడుడు

చండాలు

49682-125

ఇదివఱకు

ఇదివఱకు

13-10-24

24195-211

కా. నా. శాశ్వతరావు నెం. 7, తంబు శెట్టిపిడి, మద్రాసు

హిందూసంఘము నుద్ధరించిన పుణ్యము గట్టు కొందురుగాక.

హిందూమహమ్మదీయసమ్మేళనమును, అస్పృశ్యతా నివారణమును ముఖ్యములని గాంధీమహాత్ముడు ప్రతిపాదించుటకు కారణము లిపుడు వెల్లడియయినంత చక్కగ నిదీవట కెన్నడును వెల్లడియై యుండలేదు. నిర్మాణకార్యక్రమమునం దీరెండును గాక, మూడవ ముఖ్యవిషయము కద్దరునిర్మాణము. కద్దరునిర్మాణమునకు అన్నిసంఘములవారును శ్రద్ధ వహించుచో, అల్లరుల కెడముండజాలదు. పురుషులకును, స్త్రీలకును, బాలురకును, బాలికలకును గూడ చేతనిండ పనియుండును. పోరాటములకును అల్లరులకును సావకాశ ముండజాలదు. ఆర్థికసమస్యయు, రాజకీయసమస్యయు తప్పక పరిష్కరింపగలుగును. కాంగ్రెసుసభ్యులు విధిగ నూలు వడికి తదితరులకు మార్గదర్శకులు గావలయునని మహాత్ముడు కోరిననాటినుండియు, కొంతచలనమీ విషయమున గలిగినది. రెండవ వాయిదాకు నూలు బంపినవారిసంఖ్యలు ప్రోత్సహకరముగ నున్నవి. ప్రజలెక్కుడుశ్రద్ధవహించిన గాని, నూలువడుకుట నిత్యకృత్యములలో నొక్కటిగాజాలదు. ఇట్టియాదర్శమునుజేరుట కన్నిరాష్ట్రములును ప్రయత్నించి, తిండికిని బట్టకును హిందూదేశము వెరొకరిని ఆశ్రయింపనవసరము లేకుండునటుల చేయవలయును. పై మూడువిషయముల కన్నను, అహింసకృత్యము కలుగుకుండు కాపాడుట అత్యవసరము. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద, దేశము ముందుకు నడువవలయునని, దౌర్జన్యమునకు చోటుండజాలదు. దౌర్జన్యసాధనమును ప్రజలు చేపట్టుచో, మహాత్ముడు కార్యరంగమును వీడుట నిశ్చయము. ముప్పది మూడుకోట్ల ప్రజలు, ఆత్మశక్తిచే నెట్టికార్యము నయినను సాధింపగలరు. ఇక రెండునెలలకు కాంగ్రెసుసభ గాంధీమహాత్ముని అధ్యక్షత క్రింద, బెల్గాంలో గూడనున్నది. ఏకగ్రీవముగ మహాత్ముని సభాధ్యక్షునిని నెన్నుకొనిన భారతీయులు, వారియభిప్రాయము నెఱవేర్చి కృతకృత్యులగుట ధర్మముగాదా? మహాత్మునకు విజయము గలుగుగాక!

ఆంధ్రసభలు

ఆంధ్రసభలు సమీపించుచున్నవి. కాలవ్యవధి చాలతక్కువుగ నున్నది. సభలనేర్పాటు జేయుటకు తగినంత ప్రయత్న మింకను జరుగలేదు. ఆంధ్రులందరను తగినసహాయము సలిపినగాని యిక్కార్యముజయప్రదముగ నెరవేరదు. మరియొకరి

పనిగదాయని యూరుకొనక అందరును చేతులగలుపుట ధర్మము. చెన్నపురి ఆంధ్రులలో ధనవంతులు గలరు. దేశాభిమానులు గలరు. పలుకుబడిగలవారు గలరు. వీరుసంకల్పించినఆంధ్రసభలు దిగ్విజయముగ జరుగుట యొకలక్కలోనిది గాదు. చెన్నపురిగౌరవమును కాపాడుట యీపురింగల ఆంధ్రప్రముఖులెల్లరిపై నిలిచియున్నది. అన్నిసంఘములవారును, అన్నిపక్షములవారును యిందుకు తోడ్పడవచ్చును. ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమును నిలుపుట, ఆంధ్రులెల్లర విధియని దెలుప నక్కరలేదు. వివిధభాగములనుండియు విచ్చేసెడి ఆంధ్రమహాజనులను సత్కరించి, మాతృసందర్శనముగాంచి చరితార్థులగు భాగ్యము, చెన్నపురి ఆంధ్రులకు లభించుగాక!

వైరులను విచిత్రములు

గౌ. బాల్కరుగారు రాబోవు పార్లమెంటు ఎన్నికలగూర్చి ఎడింబరో నగరమున నిచ్చిన యుపన్యాసము వైరులను ద్వారా బొంబాయిలో స్పష్టముగవినుపించెను గ్రీన్ విచ్చిలోని గడియారపు ధ్వని సయితము వినుపించెను. ఇంగ్లండులో ఎన్నికల సందర్భమున నిచ్చెడి యుపన్యాసములను ప్రతికలద్వారా జూచుటయగాక వినుటకు సయితము వీలయిన సాధనము లేర్పడుట చిత్రముగాదా? దూర శవణము సుసాధ్యమయినది. ప్రకృతి శాస్త్రజ్ఞానాభివృద్ధి యింక నెన్ని విచిత్రములను దేనున్నదో తెలియదు.

మహాత్ముని ఆరోగ్యము

ఆంధ్రానుగారి ప్రకటనము

దినాదివాణివృద్ధిగా ఆరోగ్యము కలుగుచున్నది. నారింజ సందురసమును, తేనెను, నీళ్లతో మిశ్రమముచేయబడిన మేక పాలను మహాత్ముడు త్రాగుచున్నాడు. ఆ ఆహారము పరిగా జీర్ణమగుచున్నది. ఇంకను పండుకొనియే యుండవలసి యున్నది. 4,5 రోజులలోనే మూర్ఛించుకొన్న కలుగగలదు. బాగుగా నిద్రపట్టుచున్నది. ప్రేక్షకులసంఖ్య మిక్కిలి తక్కువగానే యున్నది. ఇంకను చాల ప్రశాంతి ఆనందము. ఇప్పుడున్న బంగాళా ప్రస్తుతాధికారి వాతావరణప్రసారముల్యును గూర్చి చాల తగియున్నది. ఇంతకంటె సదుపాయకరముగ గృహము లభించుటలేది” అని ఆంధ్రానుగారు 11 వ తేదీని నుడివరి.

బర్రాసంఘములు

అక్రమసంఘములని దొరతనమువారు ప్రకటించిరి బర్రాలో ప్రోముజిల్లాలో ఏడుసంఘములును, తారావాడ జిల్లాలో 27 సంఘములును అక్రమసంఘములని దొరతనమువారు ప్రకటించిరిని బర్రారాజధాని గెట్టులో ప్రకటింపబడెను. (ఆ. ప్రె.)

విదేశవార్తలు

భారతీయులు స్వపరిపాలన విధాన మేర్పరుచుకొనుట

కార్తికపక్షనమావేళ తీర్మానము

రౌండుటేబిలు సమావేశము నగీకరించెను

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీవార్త)

లండను, అక్టోబరు 13:—లేబరు పక్షము వారు వ్రై వేటు సమావేశము 9 వ తేదీన ముగియు లోపున యీదిగువ తీర్మానమును గావిచిరి. “ఇండియాకు సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మొనంగుట కనుకూలముగ ఇండియాలోని అన్నిపక్షముల ప్రతినిధులుగూడ బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారిచే చర్చింపబడుటకై ఒక స్వపరిపాలనావిధానమును తయారుజేయుటకు ఒకసభ గావించుటేర్పాటులు జేయవలెనని యీసభవారభిప్రాయపడుచున్నారు.”

ఇరాకు తగవు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్రీవార్త)

కాన్స్టాంటినోపిలు, అక్టోబరు 13:—ఇరాకులోని బ్రిటిషుపైన్యాధికారి టర్క్మెన్సాధికారికి ఆరాజ్యమునందలి బ్రిటిషువారి హక్కులగాపాడు పూర్వీకత్వనీయమని గోరుచు లేఖవ్రాసెనని ఆంగ్లోరావార్త చెబుచున్నది. లేఖనుగూర్చి రాత్రి 3 గంటల వరకు మంత్రులుసమావేశమై చర్చించుచుండిరని వేరొకవార్త చెబుచున్నది.

బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఎన్నికలు

మూడుపక్షములవారును స్త్రీ ఓట్లకై ప్రయత్నించుట

నాయకుల తీవ్రప్రచారము

లండన్, అక్టోబరు 10 :—రాత్రి 9/45మాడుపక్షము లవారును స్త్రీ ఓట్లనుగూర్చి ముఖ్యముగ క్రద్ధనుపహించు చున్నారు. సుంకములసమస్య అంతరించుటచేతను ఆహారపదార్థములు ప్రియమగుటచేతను, జీవనవ్యయము హెచ్చు అగుటచేతను గృహిణులు దిగులుకెందుటచే చాలవరకు ఈసంవత్సరము ఓట్లు తమకే ఎక్కువగ ఇచ్చెదరని కన్పల్పేటిపులు ఆశించుచున్నారని ట్రైముప్రతికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. మరియు పనిలేని వారలకు ఉపాధిని కలుగజేయకపోవుటచే మరికొంచెము స్త్రీ ఎన్నికవర్గము వైఖరి లండను ప్రదేశములో తమకు అనుకూలముగ మారు ననుకొనుచున్నారు.

మగ్డొనాల్డుగారు

లండన్, అక్టోబరు 11 :—ఉదయం 12/35 ట్రైముప్రతిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.

బ్రిటిషుమంత్రికి తగిలిన వగ్దానాల్డుగారు ఎన్నియో దృష్టాంతములను జూపిరి. కాని వారిసాధభూతి, గుణములను గూర్చి ఒకసందియమగుచున్నది. ఆతని విదేశాంగ విధానమును సామ్రాజ్యలాభము, సమితిము మొదటిదిగ అలోచించెదఁగో లేక బ్రిటిషుమంత్రిగ పూర్తిగస్వేచ్ఛ ఇష్టమువచ్చినట్లుల ప్రపత్తించుటకు వీలున్నదో నిజములేలలేదు. ప్రపంచములో ఇప్పుడింత ప్రచండముగ ప్రతికూల బ్రిటిషుపలకుబడియున్న సమయమున ఆతడు గావించిన సోవియటు ఒడంబడిక అతని దౌర్బల్యమును ప్రస్ఫుటముగ జూపుచున్నది.

నాకావిమానములో బాంబు ఒకటి పేలుటచే చాలమంది ఉద్యోగులకు గాయములు తగిలెను.

ఎన్నికల ప్రయత్నములు

రీఫీల్డు, అక్టోబరు 10:—పార్లమెంటు సభ్యులు ఎవరి మట్టుకు వారు వారిప్రదేశముల కేగిరి. ఆయాపక్షముల నాయకులు ఇంకను లండనులో సభలను చేయుచునే యున్నారు. లేవటిగోజున మాడు పక్షమువారును తమ ప్రకటనములను ప్రకటింపవచ్చుననుచున్నారు. ఈ ఎన్నికలనిమిత్తము మగ్డొనాల్డు, ఆస్క్విత్తు, లాయిడ్ జార్జి గార్లు విస్తారముగ అంతటను సంచారమునను సరెదరట.

ప్రధానమాత్యుని విధానములు

సోమవారము మగ్డొనాల్డుగారు గ్లాస్టో నగరమున కేగెదరు. ఆచట యువస్వసించినపిదప దక్షిణమునకు మోటారుబండిలో పోయి ఉత్తర మధ్య ఇంగ్లండు దేశమునందున్న ముఖ్య పారిశ్రామిక ప్రదేశములందు యువస్వసించును. శుక్రవారము నాడు తన నియోజకవర్గము దగ్గరకే దక్షిణ పేల్సు దేశములో నున్న అచిరవసుతు వెళ్లును.

లాయిడ్ జార్జిగారు గిరగిరసంచారము సల్పుట

లిబరల్స్ తరపున లాయిడ్ జార్జిగారు గిరగిర నిరుడు చేసినటులే ఇంగ్లండువేల్పు చుట్టవచ్చును.

ఆస్క్విత్తుగారు స్కాటిషు ప్రదేశమంతయు తిరుగును.

కార్మికయభ్యర్థులు

ఈ పర్యాయము, కార్మిక పక్షమువారు చాలమంది అభ్యర్థులను ఎన్నికలకు నిలబెట్టెదరు. వీరు 500 స్థానములకు పోటీపల్పెదరు. కామన్సుసభ్యులు మొత్తము 615 మంది అందులో 50 స్థానములకు వీరే ప్రయత్నించెదరు.

స్త్రీలు

కార్మిక క్రాంతినిధులుగ స్త్రీలు 12 గురు నిలచెదరు. ఇందులో పూర్వము పార్లమెంటులోనున్న స్త్రీలున్నారు. బాన్సీ ల్లకన్యనూసను లారెన్సుకన్య, జ్యూసోకన్య లున్నారు.

7 గురు కన్పల్పేటిపు స్త్రీలు ప్రయత్నించెదరు. ఆఫ్టరు ఆలోలు ప్రబ్లియం ప్రయత్నించెదరు. వీరుగూడ మొన్నటి పార్లమెంటు సభ్యురాండ్రే ఇంకొక నలుగురుస్త్రీలు లిబరల్స్ గు నిలచెదరు. వింట్రింగ్ హోం, టారింగ్టను అనువారలు ఈనలుగురులో నున్నారు. వీరుగూడ ఇదివరకు పార్లమెంటులో నున్న వారే.

మగ్డొనాల్డుగారి కూతురు

ఇనజేలు మగ్డొనాల్డుకన్య తనతండ్రి ఆధికారములోనున్నపుడు ఆతిథ్యము నిచ్చుచుండెను. ఈమె ఆమె సోదరుడగు మార్కం మగ్డొనాల్డుతరపున నాటింగుహోంమైరు అభ్యర్థపదవికి యువస్వసించును. ఇతడిపుడెబరునో మారమున నున్నాడు. ఎన్నికలకు సమయమునకు ఇంగ్లండుకు వచ్చుటకు వీలుండదు.

నేటియందయమున మంత్రివర్గమువారు 40 నిమిషములు సమావేశమైరి. కార్మికపక్షకార్యక్రమమును తయారుచేసిరి. డానింగ్విల్లో చాలమంది ప్రజలు ఈవిషయమై ఉత్సాహమును జూపిరి.

ప్రభుత్వము నిలకడగయుండుటకును వరక వాణిజ్యవ్యవహారములు బాగుపడుటకును ఇన్నరెన్సు మున్నగు ఇతర పనులు యభివృద్ధిపగుటకును ప్లాన్లీబాడ్విగారు కార్యక్రమమును తయారు చేయుచున్నారు. ఆస్క్విత్తుగారు లాయిడ్ జార్జిగారితో ప్రస్తావించిరి

జర్మనీ-జాతినమితి

బ్రిటిషువైఖరి

లండను, అక్టోబరు 10:—జర్మనులు జాతినమితిలో కేరుటకు సంతోషమనియు ప్రత్యేకవరతులను గూర్చి జాతినమితివారే పరిష్కారము చేయవలసి యున్నదనియు పైవారి తోక్యము కూడదనియు బ్రిటిషువారి ప్రత్యుత్తరమున తెలియజేసిరి.

జర్మనీ, జాతినమితిలో జేరుటకు వరతుల

నెంతమాత్రము గోరరాదు

బెర్లిన్, అక్టోబరు 11:—జర్మనులు ఎట్టివరతులను గోరుండ జాతినమితి సభ్యత్వము నశేషించిననే జాతినమితి వారంగీకరించెదరని బ్రిటిషువారు జర్మనులకు తెలియజేసిరి. జర్మనులు గోరిన ఇతరవిషయములకు తాము ప్రత్యుత్తరము చేయవలసిని.

ఇంగ్లండు-ఈజిప్టు

జగులులుఫామాగారి నిఫలప్రయత్నములు

లండను, అక్టోబరు 10:—రాత్రి 11.40 ఈజిప్టులో ఇంకను జగులులుఫామాగారి విఫలప్రయత్నములను గూర్చియే ముఖ్యముగ చర్చించుచున్నారు. అసంతృప్తితోడు ఆకాభంగము మరింత హెచ్చినది. జగులులుఫామాగారి ఆశచరులలో గూడ ప్రతికూలభావము బయటపెరుచున్న దనుచున్నారు. ప్రస్తుతము ఈజిప్టులో స్వేచ్ఛగ మట్లాడుటకు ప్రమాదకరముగ నున్నట్లు వీరి అటలు సాగునటుల కనిపించదు.

ఇరాకు సరిహద్దు

తురుష్క వాదులు

విషమ పరిస్థితులు

రీఫీల్డు, అక్టోబరు 10:—ఇంతవరకు బ్రిటిషువారు ఓవిక్ టెట్టిరి. తురుష్క నేనలతో డిక్సనకుండుటకై బ్రిటిషునేనలను, పోలీసును ఇరాకునండి మరలించిరి. బ్రిటిషువారు స్వేహాభావముతోడనే ఈ తరములను వ్రాపిరి. జంక స్ట్రెయిన్ముతో బ్రిటిషువారు గట్టిగ తమ యభిప్రాయమును తెలియజేసినను మర్యాదగనే వ్రాసిరి. కాని యిప్పుడు వ్యవహారము శృతి మించినట్లున్నది. తురుష్క ప్రభుత్వమువారు మరల ఆలోచించవలెనని ఎంతయు ఆవకాశమునిచ్చిరి. తమవైఖరిని సవరించుకొనవలెననిరి. తురుష్క ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు లేఖలను లక్ష్య బెట్టకబోవుటచే మందలించుటకు లోనగుచున్నది. తక్షణము పూర్వపు పరిస్థితులను ప్రవేశపెట్టగోరుచున్నారు. డిశిల్ పదు ఇరాకులో బ్రిటిషువారు జాతినమితి మ్యాండేటు ననుసరించి పనిచేయుచున్నారు.

మొన్న మొన్నటివరకు ఒప్పుకొనెదమని జెప్పి ఇప్పుడు జాతినమితివారి తీర్మానమును తురుష్కుల అగౌరవ బరచుచున్నారు.

తురుష్కు దాడివిషయమై జోక్యము కలుగజేసికొనుటకు బ్రిటిషువారు వారిపనిలోబడి మునిగియుండుటచే వీలులేదని తురుష్కులు తలపరాదని ట్రైముప్రతిక హెచ్చరించుచున్నది.

ఏ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు అధికారములోనున్నను వారిదేశీయ యూనియను వ్యవహారము తెలులున్నను సంతకముజేసి ఒప్పుకొన్న ఒడంబడికను ఉల్లంఘించుటకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు సహించరు.

థాంప్సన్ ప్రభుని యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబరు 10:—ఇరాకులో అంతయు పూర్వముకంటె ఎక్కువవిశ్వగ్రహము, శాంతియు గన్పించుచున్నది. బ్రిటిషువారు ఇరాకులో భూతదయతో పనిచేసిరి. ఈ విశ్వగ్రహమునకు శాంతికి ఇదియే గారణము. వైమానికదళము అంత విపత్తులేకుండ జనులను చంపరు. తగిన హెచ్చరికను ఇచ్చినపిదప బాంబులను వేయుచున్నారు. విధిలేనపుడు కనీసముగ బాంబులను వేసెదరు. చాల కొలది మంది కే ప్రమాదము గల్గెను. ఆ రబ్బులు కృతజ్ఞతను జూపిరి. వేరులు మోటారుబండ్లలో బోవుచున్నారు. బ్రిటిషు వైమానికదళపు పెట్రోలు వీరికి లాభముగనున్నది. వైమానికదళము చాలబాగుగ ఏర్పాటు చేయబడెను.

లండను కెయిరోమధ్యబోవుటకు గొప్పవిమానములను తయారుచేయుచున్నారు.

పార్లమెంటు ఎన్నికలు 29 తేదీని జరుగనుండుటచే గుజ్జపు పందెములను ఆపుజేసిరి.

సారాబీకన్య

కలకత్తాన్యాయవాదినిగ పనిచేయును

లండన్, అక్టో 11:—ఉదయం 1-15 కార్మిలియా సారాబీకన్య నేపిల్సునండి 16 తేదీని బయలుదేరును. కలకత్తాలో పీడదృష్టియందు ప్రవేశించుట.

న్యూజిలండు ప్రాతమంత్రి 20000 డోలరులను హరించిన లేబడిన యభియోగము త్రోసివేయబడెను.

జరసీకి ఋణము

లండనునకు 10000000 పానులు ఇచ్చెదరట. లండను బ్యాంకులు జరసీకి ఈ ఋణమును మై ఒడంబడికను జేసికొన్నది. ఆ ఋణము, 1000000 డాలరులను, యూరపునకు 2650000 పానులు ఇచ్చెదరు. నూటికి 7 వడ్డీ. 25 సంవత్సరములలో తిరిగి ఈ ఋణము తీర్చివేయబడును. బ్రిటిషువారు 12000000 పానుల ఋణమునిచ్చిన రనుకొనుచున్నారు. ఫ్రెంచివారు 3000000, బెల్జియనులు 1500000 ఇతరదేశములు 1500000 పానుల ఇచ్చెదరు.

క్రొత్త వింత

ఫ్రాంసులో పెట్రోలును కాలుగూరల పదార్థముల నుండి తయారుచేయుటను గనిపెట్టెదట. 34 వడ్డీలలో సహజమున పెట్రోలును దీనినే వాడెద రనుకొనుచున్నారు. టాస్మేనియా గవర్నరుగ కాత్మిక పార్లమెంటు సభ్యుని క ప్రకటన చేసి ఓగ్రదే గారిని నియమించిరి.

లాసాలో విషమపరిస్థితి

దలైలామా పారిపోనుండుట లండన్, అక్టోబరు 7:—ఉదయం 9.55 చీనా పోరాట భయముచేత దలైలామా గారు పారిపోయినారు. ఆయన సోత్తును, సామానమును కంచరగాడిబలపై సిద్ధముగ జేరవేసి యుంచిరట. ప్రతిదినము ఆచార్యులకును క్రొత్తగ నేర్పరిచిన పైన్యములకు జగడము పెరిగిపోవుచున్నది. లాసాలో గొప్ప చిక్కులు గలుగునని భయమగుచున్నది.

దొడ్డి

కోరిమేజి బొగ్గునితో వందలకొలది సమ్మెదారులు సమ్మెగట్టినగనులపనివాండ్రను ముట్టడించిరి. తలుపులను, కిటికీలను బ్రహ్మగొట్టిరి. పోలీసుతోడికొనిరి. పిరుసమ్మెదారులను కాల్చిరి. పోలీసువారు తులగాతులైరి. చాలమంది అరెస్టుచేయబడిరి.

రబ్బరువర్తకము ప్రివేన్సుగారి విధానముచే ఎక్కువ యభివృద్ధిగ నున్నదట.

ఇండియాపింహళ ప్రత్యేకముధరలు పెరిగినవి.

భాషాపాండిత్యముకంటె

శీలము ముందుముఖ్యము

గాంధీగారు లండనుభారతవిద్యార్థుల కంసినసందేశము

లండన్, అక్టోబరు 6:—“భాషా పాండిత్యమునకు ముందు శీలము (యోగ్యత) చాలఅవసరమని నాయనభవము చలన జెప్పుచున్నాను. అను గాంధీగారి సందేశమును లండన్ భారతవిద్యార్థి వసతిగృహప్రారంభసభయందు జరుపబడెను. విద్యార్థి వసతిగృహమున ఇప్పుడు 60 మంది విద్యార్థు లున్నారు.

మల సేనురాజు రాజ్యత్యాగము

జెడ్డా, అక్టో 7:—ఇబ్నిసాదుగా రింతవరకు అలీరాలీ గారిని హెడహజీరాజుగ అంగీరించినది లేనిది తెలియదు, దోషిదీహత్యలు ఇబ్నిసాదుగారికి తెలియదట. ఇంతయు లేకుండ జేయుననుచున్నారు. మెక్కాను శాంతియుత్తముగనే బట్టుకొను ననుకొనుచున్నారు. మెక్కా ప్రార్థన అసహాయస్థితి యందున్నది.

రక్షణమేమియులేదు. ముసల్మానులు ఇండియానుండి సహాయము నపేక్షించుచున్నదని భారతపత్రికలు చూచించు సంగతులు మెక్కా అసహాయస్థితియందుండుటచే స్థిరపడినవి. ఈవిధమైన తీర్థయాత్రికులు చాల సంవత్సరములనుండి యున్నవారు లేవట మెక్కానుండి వెళిపోయియున్నారు.

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

నబుకలెక్టరుగారికి గుండుదెబ్బ తగులుట ప్రాణహానిలేదు.

అక్టోబరు 9:—

మా నబుకలెక్టరుగారు శ్రీయుత ఎస్. ఇ. వెంకట్రామనుగారు పాలకొండ బంగళాలో కొన్ని కేసుల దర్యాప్తువిషయమై విజసియుండగా తెల్లవారిన బుధవార మనగా ఎవరో దుర్మార్గులు తుపాకితో ఆయనను ప్రేల్చిరి. మొదటిగుండు గుండె ప్రక్కనుండిబోయెను. రెండవగుండు తొడకు దగిలెను. కాని ప్రాణహానిలేదు. గాయముమాత్రమున్నది. ఈసంగతి తంతివార్తను ముఖ్యోద్యోగ నులకు దెలియజేయ, పార్వతీపురం కలెక్టరు, జిల్లా పోలీసునూపరింటెండెంటు, జిల్లా మెడికల్ ఆఫీసరు, వగైరాలు పాలకొండ పరుగెత్తిరిని దెలియుచున్నది.

దసరామహోత్సవములు

శ్రీయుత తిలదేవర వాసుదేవరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద నడుపబడుచున్న జాతీయపాఠశాల విద్యార్థులు దసరాపండుగలో యూరల ఖద్దరునులతోను, గాంధీటోపీలతోను, స్వరాజ్య జండాలతోను ఊరేగిరి.

మహారాజావారి దర్బారు మామూలుగా 4 1/2 గంటలవిజయ దళమినాడు జరిగెను. దర్బారు అయినపిదప జమ్మినయకుటకు గాను పువ్వులతోటకు గజారాధులై మహారాజావారు వెళ్ళుదురని తెలియుటచే వేసవేలుప్రజలు రోడ్లకిరుప్రక్కల గ్రీక్రిరిసియుండిరి. లాట్టియలు, గుర్రములు, ఏలుగులు, తురపులు, సిపాయిలు, బ్యాండు ముందిడుకొని మహారాజావారు పిన తండ్రిగారిలో సహా అంబారిపై బాగా చీకటిపడినతరువాత కోటవెడలిచ్చిరి. గ్రడ్డివెన్నలకాంతిదప్ప ఈసంబరములో నొక్కదీపమైన లేకపోవుటచే ఆభరణభూషితైయన్న రాజావారు జనులకు బాగుగా అనుపడలేదు. ఇదిచాల జనులకు త్యాచాభంగము గావించినది.

టినిస్

నెల్లాళాయ ఏయేటలేని అధికవర్షములవలనపుడుగూడ మాకొళాయిలకు నీటికరువువచ్చెను. గత 15 రో, 20 రో, నుండి కొళాయిలు 11 Gall 3 Gall మధ్య కట్టబడుచున్నవి. తెరవబడినపుడైన నీరు ధారాళముగా రాలేదు. దీనికి కారణము వాటరువర్షు దగ్గర ఇంజనులకు కావలసిన వంటచెరుకు లేకపోవుటయని తెలియవచ్చుచున్నది. వంటచెరుకువిషయమై గతసంవత్సరములవలె ఎవరికి కంట్రాక్టు ఇవ్వబడినట్లు లేదు.

వెంకటస్వామినాయుడుగారికి

‘‘గంధర్వవిద్యా భూషణ’’ బిరుదును నొసంగుటకు సమావేశమైరి. సంగీతశిరోమణి విద్యానాథ వీణ వెంకటాచార్యులదాసుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. భారతీతీర్థ రిజస్ట్రారు సమావేశకారణము తెలిసినపిదప, ప్రెసిడెంటు డాక్టరు శేషగిరిరావుగారు ఆనాటి కార్యక్రమమునుగురించి దెలిపిరి. శ్రీయుత కాశీసోమయాజులరామమూర్తిగారు, చాన్సెలర్లైనందున మహారాజావారి సంతకముతోనున్న డిప్లోమా శ్రీయుత నాయుడుగారి కొసంగిరి. వెంటనే నాయుడుగారు పుష్పమాలాలంకృతులైరి. ప్యారిసు యూనివర్సిటీ యాచారప్రకారము నాయుడుగారు ఫీడ్లుపై గానముకురిపించిరి. ఈసభకు శ్రీయుత లిజాపురపు అనంతరావుపంతులుగారు, కానుకర్తి వెంకటాచార్యులరావుపంతులుగారు, ఆదిభట్ట నారాయణదాసుగారు, సంగీత పాఠశాల ప్రాధాన్య దయచేసిరి. ఇండియాలో ఏయూనివర్సిటీగాని సంగీతములో డిప్లోమా ఇచ్చుటకు ఇదియే మొదటిపర్యాయము.

జ్వరహరి

సేనా 1-కి వెల 0-12-0. వి. పి. సహా 1-2-0. జ్వరహరి అందుపూటలు నేమింకన పట్టు విడుపు జ్వరములు. ఇది పురాణజ్వరములు మొదలగు నమస్త జ్వరములు మానున. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

తులసీదాసు గేయము

మహాత్మునిచే పేర్కొనబడినది

ఫీలురాగము-త్రిపుటతాళము

- ప|| రఘువీర తుమకో మోరి లాజ్||
1. సదా సదా మై శరణ తిహారీ తుమ బడే గరీబ్ నివాజ్||
2. పతిత ఉద్ధారణ బిరుద తిహారీ శ్రవణ్ సునీ అవాజ్||
3. హం తో పతిత పురాతన్ కహియే పార్ ఉతాగ్ జహాజ్||
4. అధ ఖండన దుఃఖ భంజనజనకే యహీ తిహారీ కాజ్||
5. తులసీదాస్ కృపాకరీయే భక్తి దాన్ దేహా ఆజ్||

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయ విలేఖరి)

శివరామకృష్ణయ్యగారి కేసు

అక్టోబరు 10:—176 చి. పి. సి క్రింద శ్రీయుత మధూరి శివరామకృష్ణయ్యగారిపై మోపబడిన కేసులో శ్రీ శివరామకృష్ణయ్యగారు కేసు డిఫెండు చేసికొనుచున్నారు. మునిసిపలువ్యవహారములు

మునిసిపలు జమాఖర్చులలో ఏవోకొన్ని లోపములున్నవను కాణముచే మునిసిపలు కార్యదర్శిగారిని ఉద్యోగమునుండి తొలగింపవలెనని గవర్నరుమెంటువారు మునిసిపలు కౌన్సిలువారు నూచించిరి. కాని మునిసిపలు కౌన్సిలువారు ఈనెల 9 వ తేదీని జరిగినసభలో కార్యదర్శిగారిని ఈమాట మందలించుటో విడిచిపెట్టుటకు తీర్మానించిరి.

త్రిలోకి కారుగారియువన్యాసము

మదనపల్లి కాలేజీ క్రిస్టియన్ సి. యస్. త్రిలోకి కారుగారు నవీనకారకాస్త్రము, మానసికాస్త్రము—అను విషయమునుగూర్చి హిందూసమాజభవనమున ఉపన్యసించిరి. సైన్సు (కాస్త్రము) నవీన కాస్త్రమును దురభిప్రాయమును ఖండించిరి. హైద్రాబాద్ లనేకవందలకాలముక్రిందనే యాకాస్త్రమును ప్రవీణులని నెలవిచ్చిరి.

శ్రీ మైలవరము బాలభారతీ సమాజమువారు చీరాలలో

అక్టోబరునెల 14-వ తేదీ మంగళవారము రాత్రి

‘‘సావిత్రి’’ నాటకమును

ప్రదర్శింతురు.

స్థలము మళమగుటచే టిక్కెట్లు ముందుగా కొనుక్కొన ప్రార్థితులు.

డాక్టరు కె. పట్టాభిరామయ్య,

కార్యదర్శి.

ప్రకటనము

శ్రీవిజయనగర నివాసులును మహాకవిగాయకశిరోమణులును అనుబ్రహ్మ శ్రీ ముజ్జాడ ఆదిబాల్ల నారాయణదాసుగారు రచించిన ‘‘నవరసతరంగిణి’’ షేక్స్పియరు కాళిదాసు మహాకవుల కవితావిశేషములకు ఆంధ్రకరణమును గ్రంథము. వారురచించిన షేక్స్పియరు కాళిదాసు కవితృపుల కవితాతారతమ్యములచేలపు విస్తార పీఠికలిసి ఇందుమించు 1000 అచ్చుపుటలు కలపుస్తకము ప్రతి 1-కి పోస్టేజికాక రూ 5.00-లు వెల, 300 ప్రతులుమాత్రమే ప్రస్తుతము విక్రయింపబడుటకు సిద్ధముగానున్నవి. కావలసినవారు విజయనగర సంస్థానం ది వానువారికి విజయనగరం వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును. నారాయణదాసుగారి లోకోత్తరప్రతిభ వారిచే చిరకాలముక్రిందం ప్రకల్పితమయి అచ్చుత్తింపబడి మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షకు రెండుసారులు పఠనీయగ్రంథముగ మదరాసు యూనివర్సిటీ వారిచే ఏర్పరచబడిన ‘‘బాటసారి’’ అనుగ్రంథమువలనను, మరియును వారిచే విరచించబడిన సంస్కృతాంధ్ర కావ్యములన్నియు ఆంధ్రదేశమంతటను సుప్రసిద్ధమయి యున్నది. గనుక వారు రచించిన గ్రంథములు మిక్కిలి విలువగలవయి సకలపండితాదరణీయులని వేరేవక్కాణింప నవసరములేదు.

స్థానిక వార్తలు

ధర్మసత్రము:—బార్ని బౌన్, బరదామియన్స్ ఓధి 58 నెంబరు గృహము వైశ్యసత్రమై యున్నది. ఇందు దిగువ వారు 5 రోజులు విశ్రాంతిగా నుండవచ్చునని మాంబకంపండు శ్రీ మంకాయల తప్పయ్యశ్రేష్ఠి గారు తెలుపుచున్నారు.

ఆస్పత్రిమార్కు:—ప్రస్తుతం పరశువాకం ముత్తు మొదటిదిలో 21 నెంబరు గృహమునందున్న ఆర్మకైశ్య ఆయుర్వేదబాలకాశ్రమి 1 నంబరు నుంచి వేపేరి పొంటునోడ్డు 27 నెంబరు గృహమునకు మార్చబడును.

భారత మీర్జావై సభ:—వై సభ 10 వ సమావేశము బెంగళూరులో డిసెంబరులో జరుగును. ఆహ్వానసంఘము కూడిడి పుట్టన్న చెట్టిగా రాహ్వానసంఘాధ్యక్షులు, విశేషములు, సభ జరుగు తేదీలు ముందు తెలుపబడును.

గుంటూరు శారదానికేతనమునకు సహాయం:—ఈనెల 15 వ తేదీ బుధవారమురాత్రి ఘనము 9.30 లకు తెనాలిపట్నంకంపేటివారు 'సావిత్రీ' నాటకమును ప్రదర్శించవచ్చు అదాయము శ్రీ శారదానికేతనము, గుంటూరుకు యివ్వ సంకల్పించుకొనిరి. ఈ విషయము తెలుప మిగులసంతోషపడుచున్నది. (స్వకీయవిశేషం)

నెల్లూరు జిల్లాప్రాథమికోపాధ్యాయుల సభ:—వైసభయొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కావలిలో నన్నబోడ్డు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో జరుగుచోవు సభనుగూర్చి ఆలోచించుటకు సమావేశముకావలెనని కావలితాలకా పాఠశాల ఉపాధ్యాయులు తీర్మానించిరి.

నరదనహాయ సంఘము-మదరాసు:—నిన్న వైసంఘమువారి సభజరిగినది. తిరుచినాపల్లి 1000, మలకారు 2000, మాయవరము 1000, హిందూ మొదలగు స్థలములందు పనిచేయుటకు పోవుచున్న ఎన్. ఎస్. శ్రీనివాస శర్మగారికి 500 యిచ్చుచున్న తీర్మానింపబడినది. తిరుచినాపల్లి జిల్లాలో జరిగిన పనినివేదికము కొంతనంది సభ్యులుగల యొకసంఘము వారు ప్రచురింపవలసినదిగా గూడ తీర్మానింపబడినది.

పైదాపేట రాళ్లయ్యదమ్మ:—ప్రతిసంవత్సరము మహమ్మదీయులు పల్లవరము మహమ్మద్ ఉత్సవమునకు పోవుచుండురు. నిన్న వారట్లు పోవుచు ప్లాట్ ఫారంపై మన్నవారిపై రాళ్లువర్షిరి. ప్లాట్ ఫారముపైనున్న వారు మరల రాళ్లువర్షిరి. ఇందులకు కారణములు తెలియవు. పోలీసువారిరుదెంచిరి. వైదనుమాప్తురు పోలీసువారిసాయమును గోరెను. రాత్రి 11 గంటలవరకు పోలీసువారుండిరి. రాళ్ల చెబ్బలతో రైలుతలుపులు చిరికిపోయినవి. చెబ్బలు తగిలినవారు రిపోర్టు చేయవలసి. (ఆ. ప్రె.)

వ్యాసరచనా బహుమతులు:—మదరాసు ఎన్. పి. సి. వారి జమామతులీక్రిందివ్యాసములు వ్రాసినవారిలో మొదటివారి కీబడును.

“భారతదేశంలో ఆవులయొక్క విలువ, లాభములు” (ఇది 4 శాతాల విధ్యాధ్యయ) “వెంపుడు జంతువుల ఆరణ్యము” (ఇది హైస్కూలు పిల్లలకు.)

మొదటివారి నింగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను. దానిలో బహుమతి 20 గారు పతకము. రెండవది ఒక వ్యాసము యింగ్లీషు, ఒకటి దేశభాష, ఇంగ్లీషు వ్యాసమునకు బంగారు పతకము. దేశభాష వ్యాసమునకు నెండిపతకము. విద్యార్థిమంకగారు వ్యాసములు వ్రాయవచ్చును. 1925 ఫిబ్రవరి 1 కి వ్యాసములపంపవలెను. దరఖాస్తు లీక్రింది వారికి పెట్టుకొనవలయును.

హానరరీ సెక్రటరీ ఎన్. పి. సి. వ. వేపేరి మదరాసు.

తీరుచినాపల్లి వివక్షయొక్క గోల్డెన్ జూబిలీయుత్సవము

తిరుచినాపల్లి, అక్టోబరు 10:—తిరుచినాపల్లి వి స్ఫురైటు రెవరెండు డాక్టరు ఎ. వైజండీసుగారియొక్క గోల్డెన్ జూబిలీ యుత్సవము తీరుచినాపల్లిలో బహుగోష్ఠగా జరుపబడెను. నెంటు ఆన్సు కాన్వెంటులో వారికి స్వాగతముసంగబడెను. ఆవులు తీరుచినాపల్లి ట్యూటింగ్ నివాసముల యెవరెవరైనా ఆంగ్లీయిండియనులు కావలెను. యిండియనులును తమిళ ఆంగ్ల భాషలలో సన్మానపత్రముల నొసంగిరి. (ఆ. ప్రె.)

విజయనగరం నటుల క్షరు

వేంకటరామను ఎం. ఏ. ఐ. సి. ఎన్. గారు సురక్షితముగ నున్నారు

పార్వతీ పురములో ఎవరో రాత్రివేళ తుపాకీ కాల్పులులవలన సభ్యులకు చనిపోయెనని సారబాటుగా మావత్రికలో ప్రకటింపబడినందులకు చాల చింతిలుచున్నాము. తుపాకీతో కాల్పునకు నిజమేగాని వారికి ప్రాణాపాయము కలుగలేదు. వారిపేరు వేంకటరామను గారుగాని వేంకటరత్నం గారు కాదు అని తెలుపునట్టి లేఖ యావత్రికలోనే నేడుప్రకటింపబడెను. ఇట్టి సారబాటు జరిగినందులకు చాలచింతిలుచు వారికి పీడాపరిహారముగ ననియు సర్వేశ్వరుడు వారికి దీర్ఘాయురారోగ్యదుల నొసంగుగాక యనియు కోరుచున్నాము. (ఆం. ప. పం)

నూలు పోటీపరీక్షలు

ఈనెల 13 తేదీ పత్రికయందు మదరాసులో ఆంధ్రప్రదేశ్ హాజరలలో నూలు పోటీపరీక్షలు 1914-15 తేదీలను జరుగుననిన్ని ఒకఘంటకాలములో యెవరు ధన్యములు యెత్తుకూ తీయుదురో వారలకు బహుమానము లియ్యబడుననిన్ని ప్రచురించియున్నాము. నూలు తీయుకాలము రెండు ఘంటలయినను వుండిన బాగుండునని కొందరు యభిప్రాయముగా వున్నది. తర్వాత మాడుదినములలో యిది యేదినము జరుగునది నిశ్చయించినట్లు లేదు. ఈ 10-0-0 రుసుము ఎప్పుడు ఎక్కడ చెల్లింపవలెను. అందుకుగాను దరఖాస్తు లేమైనా పెట్టుకొనవలయునా? వివరములు తెలియచేయు ప్రార్థనలు. రామకృష్ణ శాస్త్రి, హిందీప్రచారక - తిరుపతి.

శ్రీ కస్తూరీదేవి జాతీయబాలికాపాఠశాల ప్రథమవార్షికోత్సవము - నెల్లూరు

1914-15 సం అక్టోబరు తే 10 ది బుధవారము సాయంకాలము 6 గంటలకు పురమండరమున నెల్లూరు శ్రీలకాంగ్రామసంఘము తరపున నిర్వహింపబడు “శ్రీ కస్తూరీదేవి జాతీయబాలికాపాఠశాల” ప్రథమవార్షికోత్సవము సర్వత్రాత్రస్వతంత్రత్యాది విరుదాంకితులు బ్రహ్మశ్రీ మహామహాపాధ్యాయ వేదము వేంకటరాయ శాస్త్రివారి అధ్యక్షతతక్రింద జరుగును. కీర్తనలు పాఠకా పిచ్చిరెడ్డి (ఎం. ఏ. ఆనర్సు) గారు ఉపన్యసించురు.

కండాడై యతిరాజమ్మ, (అధ్యక్షురాలు) పాణకా కనకమ్మ, (కార్యదర్శిని) ఓరుగంటిమహాలక్ష్మమ్మ, (సంయుక్తకార్యదర్శిని)

గ్రీన్ దండపతులను కొలుట 5 గురు అరెస్టు చేయబడుట

రంగూను, 12 అక్టోబరు—గ్రీన్ దండపతులను కొట్టిన సంబంధమున యాయుధమున హన్ కాంగ్ వద్దను, ధా యెట్టాకాంగ్ వద్దను 4 గురు ఫోగ్లీలును ఒకడు వట్టిమని పియు అరెస్టుజేయబడిరి. కాంగ్సుదైవ అనునది యొకమతము. 9 వ తేదీన కొట్టలు జరిగగానే కొట్టినవాండు ఆమతములోనికి పారిపోయి దాసునిరి. వాల్లన అడివనల్ మేజిస్ట్రేటు పోలీసు కమిషనరు యెదుటను నేరస్థులను గుర్తింపజేయుటకై మతములోనున్న వారినందరిని బయటికివచ్చి నిలువబడవలసినదని యుత్తరు విచ్చెను. కొట్టలును చూచినటువంటి సాక్షులచేత అరెస్టు చేయబడినవారు గుర్తింపబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

గ్రీన్ దండపతులకు అపాయము లేదు గ్రీన్ దండపతులను కొట్టిన కారణములు

కంకత్తూ, అక్టోబరు 12:—అమెరికను ప్రాధేసరు గ్రీన్ దండపతుల ఆయనభార్యను రంగూను సన్యాసులు కొట్టిన చెబ్బలు మొదలు అనుకొన్నంతటివ్రమైవి గాదని కలకత్తాలో నున్న ఆక్టింగు ఆమెరికన్ కాంసులుజెవరలు అస్సాసియేటెడు ప్రస్తు ప్రతినిధిలో చెప్పెను. చెబ్బలెలన వారిద్దరును బాధపడుచు న్నాగి. కాని వారిద్దరికినిగూడ నయమగునను ఆశకలన.

తెలిసినంతవరకు చెబ్బలుకొట్టుట ఆమెరికనులను వైషమ్యమున న గాదు. అక్టోబరు 8 తేదీన 2 త్రమాగాని వైషమ్యమున నాత తెల్లవామీదను క్రైస్తవులమీదను ద్వేషము ప్రకటింపబడి ఖరీదు. రంగూను అధికారులు అకొట్టలుకు ఆపగలరని గాని సరియైన పోలీసురక్షణ లేదనిగాని జమ్యులుకు కారణములేదు. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

నెస్టంబరు పరీక్షాఫలితములు బి. ఏ. ఆనర్సుప్రెలిమినరీ)

1,2,4,5,6,7,9,10,11 12,13,14,16,17,18,21. బి. యస్. డిగ్రీ (1వ లాగము) 8. 5. బి. ఏ. డిగ్రీ 1 వ భాగము ఇంగ్లీషు 2 వ తరగతి:— 515

Table with 2 columns: Rank and Marks. Marks range from 97 to 1387. Includes a row for 'మాదవరగతి' with marks 1, 3, 4, 10, 12, 13, 16, 51, 52, 59.

2 వ భాగము (తెక్కలు) 2 వ తరగతి:—560 అండు 920.

3 వ తరగతి:—1 2 6 12 18 23 25 26 28 32 40 42 48 44 45 46 48 49 561 606 608 692 694 741 764 766 767 768 770 915 917 918 928 925 1127 1129 1132 1134 1136 1137 అండు 1310

2 (బి) గ్రూపు (ఫిజికల్ సైన్సు) 1 క్లాసు:—110 111 2 క్లాసు:—118 988 3 క్లాసు:—100 103 107 108 112 113 116 117 119 120 820 987 1148 1150 1151 1152 1153 1155 1158 1159 అండు 1169

గ్రూపు 3 నాచురల్ సైన్సు 3 వ క్లాసు:—124 125 అండు 128

5 గ్రూపు (ఫిలాసఫీ) 3 వ క్లాసు:—129 133 134 137 139 141 అండు 822.

పశ్చిమహిందూదేశ

సంస్థానముల యేజెన్సీ

సిక్ఖా, అక్టో 11:—పశ్చిమహిందూదేశ సంస్థానముల యేజెన్సీయొకటి స్థాపింపబడినట్లును దానికి గవర్నరు జెనరలు ఏ తెంటుగాను రెసిడెంటుగాను బాబ్బునుగాను నియమింపబడినట్లును తెలియజేయు ఒక అవసరగతెలు ప్రచురింపబడినది. పశ్చిమ హిందూదేశ సంస్థానములకు జూజిమల్ కమిషనరుగా యస్. జె. మర్సీ (బొంబాయి) గారు నియమింపబడిరి. ఇ. హెచ్. పి. జాలీ ఐ. సి. యస్. (బొంబాయి) గారు రాజకొలలో జిల్లా అండు సెక్షన్స్ జడ్జిగా నియమింపబడిరి. మరియు నిదివరకు యీ గావ్స్థానములోనున్న నియమనిబంధనలు ఉత్తరువులే క్రొత్తయేజెన్సీలో పనిచేయునని యీ గతెలు ప్రకటించుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ నివాససంఘసభ

తలసభలో 12 వ తేదీని సమావేశమయ్యెను

చర్చ నారాయణశాస్త్రిగారి ఆహ్వానసంఘసభ సభ్యత్వకోసమైనది

శా. ఓవిద్రావక! యోనస్సముఖ! యో * హో బ్యాన! త్రైశంకవా, ఓచైతన్యం! ఓంకంకరుడ ఓ * హో! ఓయి రామానుజా, ఓచందూమహానీయ! ఓయితలకా * ఓమీరలస్మి రుకా సీచస్యాంతుల ముక్కుం కాకాదరే * నిస్సంకమాత్మా ర్పణం.

—* ఉద్దేశ్యములు. *

సభయొక్క యుద్దేశ్యములను వివరించుటకు యాభ్యుత్థము గావున డెబువుకొందును. కొందరు పూర్వాధికార రాయలులను సారథులు కొండంతలు చేసి దురభిప్రాయములను వ్యాపింపజేయుచున్నారు. అని బొత్తిగా బాటింపదగినవి కావు. అంతర్వివాహములయొక్కయు, సహభోజనములయొక్కయు, సమస్యలతో సీసభ కేమాత్రమును సంబంధములేదు. నీవర్ణమునకుగాని భిన్నవర్ణములలో లేని పానభోజనములు విరివో కెట్లు సంభవించును? అట్టి యుద్దేశ్యములులేవని ముఖ్యులు మనవిజేయుచున్నారు. కావున మానవునికి హక్కుైన కనీసపుష్కలమునుమాత్రము భోధించుట? యీసభయొక్క యుద్దేశ్యము. పంచముడుకూడ మనుష్యుడనటయే దీని ముఖ్యోద్దేశ్యము.

—* ఆరంభసమర్పణము *

ఈపంచమార్గరణసభలో పంచములగుర్చియే చర్చింపవలయును. ఐనను వారి యుద్ధరణమునకై విరకాలనుండి మనలో బాధునియున్న యభిప్రాయములయొక్క పరివర్తనము కావలసియున్నది. అందులచేత మనలోని విద్యభ్యాసముల నెడి విషయములకు బెల్లగించుటకుగాను దానిమూలకమును గుర్తించవలసియుండును. కాక ట్టి చాలబూర్జునునకు జోప్ర టయు ప్రస్తుతము కానేరదు. అందులకు బ్రధానసాధనము ఇత్యవస్థకు సంబంధించిన చర్చయే యున్నది. కనుక దానితో వాయుపవనానము సారంభంప వలసివచ్చినది. ఇందు నేను కేప్రునదియంతయు బ్రాచీనుల యభిప్రాయమే కాని, నాయు భిప్రాయము లేకమయిన గావని మీరే నిలుకడమోడడ చెలిసి కొనగలరు. కాలవిలంబమునకు సహించి సావధానముగా వినగలం దులకు విముక్తులను ప్రార్థించుచున్నాను— పోయి నొకమాట మీమనస్సులో నుంచుకొనుట ముఖ్యము. ఎవరుగాని దేశము నభోగికి దీసికొనిపోవుటకు బయల్పడుదురు. అభిప్రాయ భేదములుండటం సహజము. కాని పొరపాటు లుండవచ్చును. అది మీరు సవరించుటకే మీమనసులు తెలుచున్నాను. ఇక నారంభింతును.

వర్ణ సృష్ట

ఇప్పటికి గరియుగమారంభమై 5000 సంవత్సరములు గడిచినవి. భారతయుద్ధము ద్వారాంతమున జరిగినది. కావున క్రీస్తుపువ్వు 2000లు సంవత్సరములకు బూర్వము భారతయుద్ధము జరిగినట్లు తెలుచున్నది. ఈయుద్ధము ఆర్యులలో విశేషించి చంద్రవంశపు రాజులకు జరిగెను. రమారమిగా నా కాలమునే మహాభారతముయొక్క మూలగ్రంథము “జయ మహిమ కేర వ్యాసమహర్షి చేత వ్రాసబడినది. మరియు నా గ్రంథమే జై శంపాయనచేత భారతముగను, సూతుచేత మహా భారతముగను, క్రీస్తుపూర్వము 250 సంవత్సరముల పూర్తిగా వింపబడియెను. అనగా క్రీ.పూ. 3000 మొదలుగాని 250 వత్సరములవరకు హిందూదేశపు పరిస్థితులయొక్క పూర్వప్రతిబింబము భారతమునగలదని స్పష్టమగుచున్నది. కావున వైదికగ్రంథములకంటె నెక్కుడుగా భారతమునుండియే పారిచీకమైన యితీహాసమును చెలిసిగన గలుగుదుము. వైదికగ్రంథముల యందు వర్ణనము కొలదిగా నుండుచేత భారతమునకే యీవిషయమున మహత్త్వ మెక్కును. కాకబట్టి హిందూదేశముల సమాజాభివృద్ధియెట్లుండెనో, యప్పటి సాంప్రదాయము, జ్ఞానము, తత్వజ్ఞానము, ధార్మికాచారము లెట్లున్నవో యీవిషయము లన్నియు సీగ్రంథములోనే విచారించవలయును హిందూదేశములయొక్క సమాజాభివృద్ధికియూగూడ వర్ణనసమర్థ యున్నది. కనుక ముందుగా వర్ణనసమర్థయొక్క విచారము ఉచితము.

వర్ణము యొక్క స్వరూపము.

ఈవర్ణనకథ హిందూదేశమునందునలే నేదేశముందును నాటినుండి నేటినుకును సాపింపబడినట్లు యితిహాసము చెప్ప నేరదు. ఈవర్ణనయే యి.పి. సమాజముయొక్క విలక్షణ స్వరూపము. పాశ్చాత్యులు యీవర్ణన యెందులకునేర్పడినదియో చెలిసికొనలేక తిరుగు పడుచున్నారు. వారనేకములయొక ఉప్పుడు సిద్ధాంతములను కేసిరి. విద్వాంతులకొరకు నవ సత్యమెంత భారతజ్ఞానము వారికి లేకుండెను. ఈకారణము చేత మరింత గడబడియెపోయినది. కాబట్టి యభిప్రాయవిరుద్ధ ఘట్టలుంచి యిప్పుడు మహాభారతమునుండియు నంతకు ముంద

మైసూరు ప్రతినిధుల సభ

(స్వకీయవిలేఖరి)

దసరా సమావేశ ప్రారంభము

మైసూరు, అక్టోబరు 10:—మైసూరుశాసనసభ 48 వ దసరాసమావేశము జగన్మోహన కోటయందు నేడు 12 గడిపాడుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైనది. ప్రేక్షకులగోతులు విచ్చేరిరి. గా|| ప్రేక్షకులలో బ్రిటిషు రెసిడెంటు చార్లసుగారు నర్. కె. జి. గుప్త, డా|| సీఐ, డా|| జేము, పి. రాఘవేంద్ర రావుగార్లు గలరు.

డి. హనుగారి ఉపన్యాసము చప్పగింపడెను. పథలలో నెట్టి ఉత్సాహమును పులిగొల్పలేదు. శాసనసభ్యులు గూర్చి యెట్టి విశేషాంశములుగాని నూచనలు గాని అందులేవు. కొన్ని ముఖ్యవిషయములు మాత్ర మందుగలవు. విద్యనేర్చి ఉద్యోగముల లేకయున్నవారి యజ్ఞపతి చింతించు, యికముందు విద్యార్థులకు లాభదాయకముగ సాంకేతిక విద్యాధాన మేర్పరచవలెనని నూచనజేసిరి. ఉప్పుపన్ను, సుంకములు, మున్నగు ఆర్థికవిషయములు గూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారితో జరిగిన యేర్పాటులను విపులముగ చెలుపలేదు. మైసూరు రాష్ట్రమునందు భక్తులు హక్కుగ ప్రాజెక్టునుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని తగిన పనులలేర్పరుచు మని గోరినట్లు చెప్పిరి.

స్వదేశసంస్థానముభావిదళ:—డి. హనుగారు ఉపన్యాసము నందు స్వదేశసంస్థానములభావిదళనుగూర్చి నూచించుచు యిట్లు చెప్పిరి:—“బారతదేశ పరిస్థితులు అతితీవ్రముగ మారిపోవుచున్నవి. స్వదేశసంస్థానము లెప్పటియట్లు నున్నచో తప్పక నష్టముబొందగలవు. నూతనరాజ్యాంగవిధాన మేర్పడునపుడు స్వదేశసంస్థానములు తమ స్వవిషయములగుర్చి విపులముగా చెల్పుకొని భావి యాన్నత్యమున కెట్టి ప్రతిబంధము లేనట్లు యేర్పాటులు కేసికొనుటకై తగిన సానమేర్పరుచుకొనవలెను. ఈవిషయమై తగు ఆలోచనలు జరుచున్నవి బ్రిటిషు ఇండియాసామ్రాజ్యమునందు మైసూరు కర్ణాటకనుండినట్లు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.”

మైసూరువార్తలు

నిన్న రాత్రి జరిగిన రాజవర్షానందం డా. బ్రజేంద్ర నాథశిలగారికి, రా జ తం త్ర ప్ర వీ ణ య ని యు, క్రికంతశాస్త్రిగారికి గురు కేవధు ర ణ య ని యు, బిరుదు లానంగబడెను.

భారతభవన:—మైసూరు భారతభవనసభ 9 వ తేదీన సాయంకాలము నర్. కె. జి. గుప్తగారి ఆధ్యక్షతక్రింద జరిగెను.

డి. కె. భరద్వాజగారు, బెల్గాము కాంగ్రెసు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు మైసూరుచేరిరి.

వరదల సహాయనిధికిగాను ప్రభుత్వకార్యాలయోన్యోగల నాటకసభవారు రెండునాటకములు ప్రదర్శింపనున్నారు.

టి వైదికసాహిత్యమువల్లను వెనుకటి మహస్మృతి మొదలగు లోక సాహిత్యమువలనను, ఏమి నిష్పన్నమైనది మాతము. వర్ణవర్ణయొక్క యర్థమేమో మొట్టమొదట విచారించవలసియున్నది. బ్రాహ్మణుడు, క్షత్రియుడు, వైశ్యుడు, శూద్రుడు వీరే వర్ణకల్పమున కర్మములుగా గవ్వనిచున్నారు. కాని నేటికోజులలో నింతమాత్రముచేతనే మన వర్ణవర్ణము నడుచుట లేదు. హిందూదేశములో నిష్పవనేకజాతు లున్నవి. మహాభారతకాలమునకూడ నుండెను. ద్రౌపదిస్వయంవర సందర్భమున మహాభారతములో “సర్వాం స్మృతాం సామ్రాప్తసమీత్య క్లిష్టాసర్గరరాజాం ప్రవహోజగామ | ఉద్భృత్యత్యం ధనుర్ ద్యుతంతి త్వజ్యంచ కరాచయయోజబాదాన్ || దృష్ట్యంతం ద్రౌపది వాక్యముచైర్వగాద | మాహంవరయామి సూతం | అని యున్నది. అనగా కర్ణుడు యెప్పుడు ధనుస్సునెత్తి బాణమును బంధించినో అప్పుడు ద్రౌపది “నేను సూతుని వివాహమాడనని ప్పన్నముగా చెప్పెను.” కనుక ఆసమయములో సూతజాతియొక ప్రత్యేకజాతిగానుండెడిది. కావున వర్ణములు నాలుగుగాక యితరమైన వర్ణములు జాతులుకూడ నుండెను. ఈజాతు లెట్లు పుట్టినవి అను విషయము మనము విమర్శింపవలసియున్నది. ముందుగా వర్ణమునకుగాని జాతికిగాని, ముఖ్యస్వరూపము చేసినట్లు శోధపడునో అట్టి లక్షణము స్థిరము చేయవలసియున్నది. సామాన్యముగా సమాజస్థితిని బోక్షించునెడల నీలక్షణము కీర్తిముగా స్ఫురించును. ఏజాతియు మరియొక జాతితో వివాహము జేసికొనదు. తన వృత్తితప్ప మరియొక వృత్తి నవలంబింపదు. పినాహము, వృత్తి, యీరెండుబంధములు తప్ప జాతికి మఱియొక పూర్వస్వరూపము కనుగొనదు. ఇదికూడ పూర్వకామున శిఖిలముకాజొచ్చినవి. ఈచర్చ మనకు బయ్యెనుకాదు. ఈరెండు బంధములచేతనే జాతులయొక్క భేదము స్థిరమయ్యెను. ఈదేశములో నివసించునందరకును ధర్మము అధికారము ఒకటియే. అయితే హిందూదేశములో వర్ణవర్ణయెట్లు బయలుదేరినది అని విచారించవలసియున్నది. (నకేమము)

భోపాలు బేగముయొక్క

యుదారస్వభావము

ఖిలీఫాకు సహాయము

భోపాలు, అక్టోబరు 11:—పూర్వము ఖిలీఫాకును అబ్దుల్ మజిద్ ఖాన్ ఆరెడు జీవించియుంటినంతకాలమును నెలకు 100 సవరనునిచ్చునట్లుగా భోపాలుబేగము కాంక్షను చేసినది. ఆ. ప్రె.

బీరారులను నైజామున కొనంగుట

బీరారు మితవాదసంఘాభిప్రాయము

యెటోమర్, అక్టో 11:—రావుబహదూర్ ఖోబుల్ గారి ఆధ్యక్షతక్రింద బీరారు మితవాద మహాసభ నేడు రెండవసారి సమావేశమైనప్పుడు సి. బై. చింతామణిగారును, మధ్య రాష్ట్ర ప్రభుత్వవ్యభుడు సర్. యం. పి. జోషీగారును వచ్చియుండిరి.

బీరారులకు నైజామున కొనంగుటవల్ల వచ్చినప్పుడు ప్రజలు ప్రజారాజ్యమనందగు స్వరాజ్యమును గోరుచున్నారుగాని ఎంతయందైనను ఒక్కని యజ్ఞకు లోబడియుండవలసియుండటి ప్రభుత్వమును గోరుటలేదని సన్యాస సంఘాధ్యక్షుడు రావుబహదూర్ మండులుగారు చెప్పిరి. సంధిపత్రముల బలాబలములచే యీప్రశ్న తేలవలసినది కాదని అభ్యుత్తుడు చెప్పెను. ఈపరిష్కారములో యెక్కువ పాల్గొనవలసినది బీరారు ప్రజలుగాని యీరెండు ప్రభుత్వములుగాదు. బీరారుప్రజలు నిరంకుశప్రభుత్వము క్రిందికి గొనికేదజాలరు. లీ నివేదికము

లీనివేదికములో ఆచరణలోనికి తీసికొని రావలసిన మంచి విషయములు కొన్ని యున్నవిగాను భారతశాసనసభ వారు దానిని సంపూర్ణగా నిరాకరించుటకు తా నామోదింపజాలనని లీ నివేదికమును గురించి అభ్యుత్తుడు చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిలో వస్తువులధరలు

బొంబాయి, అక్టోబరు 11:—కార్మిక కార్యాలయము వారి లెక్కలప్రకారము 1924 నెవ్రెంబరునెలలో బొంబాయిలోని అన్నివస్తువులయొక్క చిల్లరధరలును సగటున ఆక్రింద టీనెలలోవలెనే యున్నవి. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరుపర్యటనము

అల్లాబాదు, అక్టోబరు 11:—సర్ విలియంమారిసుడారు అక్టోబరు 15 తేదీన బయలుదేరి రాజ్ కోట ఆల్మోరాకువెళ్లి ఒకవారముదినము లైసెన్సరువార వచ్చి తిరిగి లక్నోకు అక్టోబరు 22 తేదీన బయలుదేరివెళ్లును. (ఆ. ప్రె.)

తోటపాకొరి వేలంనోటిసు

గుంటూరు సబుకోర్టులో.

అసలు 39/23 యె 29/24

వాదులు:—మాజేటి శ్రీకైలం, పానకాలుగార్లు. ప్రతివాదులు:—కొసరాజు రామకృష్ణయ్య, మిక్కిలినేని గుండారాయుడు వగయిరా. ప్రతివాదులతాలూకు వేలంఅయ్యె స్థిరాస్థితాకట్టు 2 అయిటం. గుంటూరు సబు డి|| యిలాకా నల్లపాడు శివాచ స్తం భాగవ్య గ్రామములోని. డి నె 58 రు డి గురుతు య1-15 ట్లున్ను డి నె 59 రు ఏగురుతు య21-82టెలున్ను జుమలా య2.97 కెంట్ల మెరకభూమిన్ని యందులో కట్టియున్న బిల్లింగులు రాతికట్టడపుభావిన్ని కోర్టువారు నిర్ధారణచేసిన వాటిమొత్తం (సర్కారుపాటు) రు 2500లు. 1 దావాతాకట్టు డి1-1-20 తేదీన పుట్టబడినది. 2 దావాతాకట్టుకుదరిమిలా 2-వప్రతివాది, 5-వప్రతివాది పేరటికి వ్రాసియిచ్చినతాకట్టు యీవాదులహక్కును బాధించ నేరదు. అనగా డి24-8-20 తేదీన రు 4000లకు నెల1-కి నూటికి రు 1 చొ||న వడ్డీతోయిచ్చేలాగున యీకట్టిపెట్టి 2వ ప్రతివాది 5వ ప్రతివాదిపేరటికి రిజిస్టరితాకట్టు దస్తావేజును వ్రాయించి యిచ్చియున్నాడు. వేలంవాయిదా 20-10-24 విష్ణుభొట్ల సూర్యనారాయణ, వాదులకర్త వేలు,

దేశమున మతకలహములు

హిందువులకు సుహృద్దీయులకు కొట్లాటలు

జబ్బులుపూరు

ఈనెల 8 వ తేదీని కొట్లాట జరిగినది. చాలమంది కొద్ది గొప్ప గాయములు తగిలెను. వివరములు తెలియలేదు. చీరజగడములు జరుగుచునే యున్నది.

కలకత్తా

కంకినారాలో 11 వ తేదీని కొట్లాట జరుగలేదు. పోలీసులు గస్తాతిరుగుచున్నారు. నాయకులు శాంతికిరణ ప్రయత్నించుచున్నారు. ఉద్రేకము తగ్గినది.

ఒక పోలీసుకనిస్టేబు ఉత్తరువులేకుండా 8 వ తేదీని తుపాకిని కాల్చెను. అందువలన హిందువులలో ఇద్దరికి గాయములు తగిలెను. వారిలో నొకడు వెంటనే చనిపోయెను. ఆకనిస్టేబును అరెస్టుచేసిరి. రెండవవానిని వైద్యశాలలోనుంచిరి. మరియొక హిందూశవము జాటుమిల్లున కనబడెను. కత్తిపోటు గాయములున్నవి. పోలీసువారు విచారణచేయుచున్నారు. మిల్లులను మూసివేసిరి గాని 13 వ తేదీని తెరచెదరని తెలిసినది. (11 వ తేదీ తంతివార్త.)

ఢిల్లీ

ఈ కొట్లాటల సందర్భమున బిల్లుమారూపాత్మకమున మరెవరూ కేసులును దాఖలు చేయలేదు.

మొత్తము 35 మంది మరణములయ్యారు. దొమ్మి, హత్య, గృహదాహ నేరములు వార్తపైని మోపబడెను. 14 వ తేదీని పాన్ మండి కేసు విచారణజరుగును. ముద్గాయాల పక్షమున జమీలరహమాన్ షేఖర్షీదుఉద్దీన్ సయ్యదురజా, మీర్జా, అబ్దులఅజీముగార్లును ప్రభుత్వముపక్షమున పక్షిష్ట ప్రాసీక్యూటరు బారిష్టరు మార్యనారాయణ, అబ్దులు అజీముగార్లును వాదించెదరు. పోలీసుయిన స్పెక్టరు ఫిర్యాదు దాఖలుచేయును.

బొంబాయి దొరతనమువారి ప్రకటనము

చాల పత్రికలలో మత కలహములను పెంపొందించునట్టి వ్యాసములు బొంబాయి రాష్ట్రమునందు బుద్ధిపూర్వకముగా ప్రకటింపబడుచున్నవి చాల కఠినప్రయత్నముగూడ పంచిపెట్టుచున్నారు. కాని ఈ రాష్ట్రమునందు ప్రజలు ఉచితజ్ఞానముచేయింతవరకును దౌర్జన్యము లేమియును జరుగలేదు. కాని యీ రీతి - జరుగుచున్నచో యీ రాష్ట్రమునగూడ నట్టి దౌర్జన్యములు జరుగుట నిశ్చయము. కొందరతి నిచముగా దూషించుచు పశుబలమును ప్రేరేపించుచు చాల నింద్యముగా వ్రాయుచున్నారు. దీనిని వ్రాయువారు చాల ద్రోహాచింతగలవారని భావముగా స్పష్టమగుచున్నది. రెండవముతములవారిలోను రెండుముతములనుచేసిన ప్రతికా సంపాదకులలోను గూడ నిట్టి దుర్మతలు కలవు. ఇటుపై నిట్టి పాపప్రచారము వెంటనే ఆగిపోవలసినదొరతనమువారు తమ అధికారమునంతను వినియోగించి దానిని నిరోధించెదరు. విజ్ఞాన ప్రముఖులు (రెండుముతములవారును) యిట్టి వ్రాతలను పూర్తిగా బహిరంగముగా నిరసించుట ముఖ్యకర్తవ్యమై యున్నది. వాదప్రతివాదములలో కటువాక్యములను ఆవాచ్యపు నిందలను పూర్తిగా తొలగింపవలెను" అని బొంబాయి దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

అలహాబాదు

10 వ తేదీని అల్లరులు జరుగలేదు. 60 మంది 10 వ తేదీని అరెస్టుచేసిరి. 10 వ తేదీని 200 మందిని చిల్లరనేరములకు అనగా ఉత్తరువుల నతిక్రమించి కర్రలు పట్టుకొని పీఠులలో తిరుగుట మున్నగునేరములు చేసినందుకు విచారించి ఒక రూపాయ మొదలు 10 రూపాయలవరకు జూర్యానా వేసిరి. 11 వ తేదీ ఉదయమున నెమ్మది కలిగినది. వివాదకారణము సరిగా తెలియలేదుగాని తుంటులకే కారణము. ఉద్యోగులు చాల మరుగుగా పనిచేసిరి. 11 వ తేదీని రెండుపక్షముల నాయకులును సభచేసిరి. శాంతి స్థాపనకు ప్రత్యేక ఉపసంఘముల నేర్పరచిరి. 11 వ తేదీని చాల నెమ్మదిగానుండెనుగాని కాట్లరులో కొందరు తుంటుల లొక దేవాలయమున చొరబడి విగ్రహములను హతమార్చిరి. ఆతర్వాత హిందువులు రాగా పోరాడెయిరి. 10 మందిని అరెస్టుచేసిరి. 11 వ తేదీ రాత్రి అల్లరులు జరుగలేదు. 12 వ తేదీ ఉదయమున కొన్ని దుకాణములను తెరచిరి.

అలహాబాదు కమిషనరు ప్రకటనము

శుద్ధిసంఘటనోద్యమమువలన నీ ప్రాంతమున హిందూ మహమ్మదీయ మతములనారికి విరోధములు ప్రబలెను. మరి సంబంధములగు ఉద్యోగింపులలో రెండుముతములనాటిన గడిదీ సాము నత్యధికముగా మాపసాగిరి. నెమ్మదిగా నెలలలో రుపా

కులము మందుగుండును హెచ్చుమంది కొనిరి. లక్ష్మీ సాజ హనుపూరులో కొట్లాటలు జరిగినందున అలహాబాదులో గూడ విరోధములు హెచ్చెను. ఢిల్లీనగర తీర్మానమునకు మేము ఒడ్డులముగామని ఆలహాబాదు హిందూసభవారు తీర్మానించుటచే ఆగ్రహముతోయింది. జిల్లామేజిస్ట్రేటు ఫిలిగతులనన్నిటిని కనిపెట్టి ఏర్పాటుల నన్నిటిని చేసెను. నేనలనుగూడ రా వించెను బెహలం ఉత్సవము నెమ్మదిగానే జరిగినది. రామలీల ఉత్సవముగూడ చాలరోజులు నెమ్మదిగానే జరిగినదిగాని ఉత్సవము ఉరేగింపు ఏర్పాటులలో కొన్ని మహమ్మదీయులకు సరిపడియుండలేదు. కడపటిరోజున ఉరేగింపు జరుగుచుండగా మసీదులవద్ద జాజాలు వాయిచుగూడనని మహమ్మదీయులూ టేపించిరి. కాని పోలీసువారు అల్లరులుజరుగనియలేదు. ఉత్సవముతోయు పూర్తియైనది. రాత్రి 7-8 గంటలపుడు ఆకస్మికముగ నగరమున చాలచోట్ల కొట్లాటలుపొరంభమయ్యెను. కారణమేమో తెలియదు. ఉత్సవమునుండివచ్చుచున్న హిందువులను మహమ్మదీయులు కొట్టుసాగిరి. హిందువులను చిన్నకుండలేదు. కొంతమంది హిందూగరడీలవారు కాయగురమాల్పెట్టును దోచుకొనబోయిరిగాని అడిసాగలేదు. వెంటనే సైనికులువచ్చి పీఠులలో కావలియుండిరి. రామలీలా దీపావళిలు ఆరాత్రి 2 గంటలవరకును జరిగినవి. 8 వ తేదీనిగూడ కొట్లాటలు మాత్రం జరిగి, కొత్తలీపేటలలో జరిగెను. ఆపేటలలో దుకాణములన్నియు మూయబడెను. జిల్లామేజిస్ట్రేటు మామూలు ఉత్తరువులను జారీచేసెను. సందులలో దాగియుండి ఒంటరిగాపోవువారిని కొట్టుటయే ముఖ్యపద్ధతిగా నుండెను. రాత్రి 9 గంటలయ్యా దొంగపోటుకొట్లాటలు జరుగుచునే యుండెను. స్త్రీలనుగూడ కొట్టిరి. 9 వ తేదీ ఉదయమునకు నెమ్మదికలిగి నట్లుగనబడెనుగాని కార్యనైద్యశాలవద్ద రెండుముతములవారును రాళ్లురవ్వకొన నారంభించిరి. అంతట ఆల్సార్గననతడు కలవరపడి తుపాకీకాల్చెను. ముగ్గురు మహమ్మదీయులకు గాయములుతగిలెను. వారిలో స్త్రీలుగూడ నున్నారు. ఒకరు వెంటనే చనిపోయెను. పిమ్మట చాలమంది మహమ్మదీయులు మిరాపూరుపేటలో హిందువులయిండ్లపై బడి బాధించిరి. మధ్యాహ్నము కొట్లాట జరుగలేదు. రాత్రివిడులు జరుగలేదు. 10 వ తేదీ శుకవారమునాడు చాలమందిజమ్మనుసీదువద్ద చేరిరి. అనట నొక హిందువును అరెస్టుచేయగా మహమ్మదీయు లందరూను సంపుగా మసీదులనుండి యీవలకువచ్చిరిగాని అల్లరిజరుగలేదు. 100 మందిని నెమ్మదిగాని స్త్రీలుగా మేజిస్ట్రేటు నియమించెను. తుపాకీలైశన్సులకు గడ్డుపరచెను. 10 వ తేదీ రాత్రి అల్లరులుజరుగలేదు. హిందువులు కొందరికను దుకాణములు తెరువలేదు. మొత్తము 8 మందిచనిపోయిరి" అని కమిషనరు ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

గొలాంధ్రము డి యిచ్చాపురమునకు బాహాటముగా రైలు నడచుచున్నది

అక్టోబరు 12 తేదీ మధ్యాహ్నము బంగాళా నాగపురం రైల్వేకంపెనీయొక్క ఖుర్దా డివిజన్ జంక్షను జిల్లాట్రాక్సింగ్ చూపరిండెంటుగా రైలు గొలాంధ్రముండి తిరిగిపోయి: నేడు 11 గంటలకు గొలాంధ్రముండి యిచ్చాపురమునకు రైలు సరాసరిగా బోవుట ప్రారంభమైనది. (ఆ. ప్రె.)

బెంగాలు నాగపురం ఆయోమార్గము

కలకత్తా, అక్టోబరు 11: ఈ మార్గముమీద అపాయము సంభవించుటచే శుక్రవారమునాడు మద్రాసు తపాలండి రాలేదు. ఉదయము 6½ గంటలకు వేరొక తపాలబండి తనివారమునాడు వచ్చెను. (ఆ. ప్రె.)

పద్మానది వరదలు

వందలకొలది జనులు నిరాధారులుగ నున్నారు
పాపా, అక్టోబరు 11: పద్మానదినుండి విస్తారము వరదవచ్చుచున్నది. పట్టణమునకు తూర్పుభాగము వరదచే ముంపబడెను. వందలకొలదియిండ్లు హాళిపోయెను. జనులు నిరాధారులుగ నున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

గంగానదివరద తగ్గుచున్నది

గృహనిర్మాణప్రయత్నములుజరుగుచున్నవి
కానుపురం, అక్టోబరు 11: ఇండ్లనిర్మించుకొనుటకు మెరక ప్రదేశములు గలవు. దొరతనమువారు ఎత్తెనప్రదేశములందు యిండ్లు గట్టుకొనుటకు ప్రోత్సాహము చేయవలయునని నేవాసమితిగారి ఆజ్ఞాపాయము. విత్తనములు, పశువులు, దుస్తులు, యిండ్లనిర్మించు సాములు, బాగుచేసికొనుటకును సామానులను ముఖ్యముగా వెంట గావలయును. నెమ్మదిగా వరద దీయుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1924 సం॥ అక్టోబరు నెల 13 వ తేదీ సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణము	గత 24 గంటలలో వర్షము	అక్టోబరు 1-న వర్షపాతము	సాధారణముగా సరిగిన వర్షపాతము
గోపాలపురం	88.1	76.6	...	8.78	44.96
విశాఖపట్టణము	90.0	78.2	...	2.29	37.09
కాకినాడ	90.2	78.4	...	4.04	39.09
మచిలీపట్టణము	89.5	77.0	0.27	1.27	41.59
కర్నూలు	89.5	73.6	0.08	1.66	26.01
బళ్లారి	91.5	70.7	...	0.07	20.51
కడప	95.8	79.7	...	0.86	31.28
నెల్లూరు	95.8	77.7	...	0.56	37.98
మద్రాసు	95.7	76.2	0.94	3.29	50.74
కడపూరు	91.8	74.6	0.82	2.59	52.94
నెలమ	93.3	74.1	...	0.43	39.30
కోయంబత్తూరు	85.9	70.3	...	0	22.29
తిరుచనాపల్లి	98.7	75.3	...	0.08	33.18
నాగపట్టణము	91.0	78.4	...	0.29	54.98
మధుర	98.1	75.6	...	0.12	33.58
పాంబన్	90.1	79.2	...	0	37.00
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	28.34
తిరువేండ్రము	83.1	72.9	...	0.31	64.51
కొచ్చిన్	86.3	74.4	...	0.98	114.51
కాలికట్టు	89.4	78.1	...	0.43	117.16
మంగళూరు	84.2	74.5	...	2.97	125.68
బెంగళూరు	83.5	64.8	...	1.15	35.37
మెర్కార	74.4	58.9	0.13	1.53	125.46
కొడైకనాల్	66.2	48.3	0.15	0.69	62.18

సర్కారులు:—మచిలీపట్టణములో 0.27 "వర్షించెను. గోపాలపురంలో ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల ఒకమోస్తరుగ నున్నది. శిక్షాన్వేషితి సమానముగ నున్నది.

డక్కన్:—కర్నూలులో చినుకులు జడినవి. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రత తక్కువ. ఇచ్చట రాత్రివేడిమి 4½ డిగ్రీలు ఎక్కువ. పగటివేడిమి 2½ డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—వర్షపాతము సాధారణముగ నున్నది. మద్రాసులో 0.94 వర్షించెను. కడపూరులో 0.82 వర్షించెను. మేఘములు ఒకమోస్తరుగ నున్నవి. పగటివేడిమి 3½ నుండి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

తూర్పుతీరమున ఉరుములు చినుకులు పడవచ్చును.

సి. ఆర్. సామ్రాధు.

వాతావరణాన్వేషణ.

ఊరొకానుపురం జిల్లాలోని

గంగానది వరదలవలన నష్టము

కానుపురం, అక్టోబరు 11:—గంగానది కిరుప్రక్కలను గావింపబడిన వరదల నష్టము తెలిసికొనుటకు అరుదొచ్చిన రిపోర్టులు విలీచ్యుచున్నవి. ఈ నష్టమెక్కువగా ఊరొకానుపురంజిల్లాలో సంభవించెను. నేనసమితి మొదలయిన సంఘము వారిచే సమాచారము 5 వేల జనులు రక్షింపబడిరి. ఈ సంఖ్యలో సుమారు 3 వేలు ఊరొకానుపురం జిల్లాలో రెండువేల ఐదు వందల పశువులు రక్షింపబడినవి. గంగానది వరదల సహాయ నిధికి రు 25 వేలు జను చేయబడెను. మునిసిపాలిటీ వారు 15 వేలందుల నిచ్చిరి. లాలా కాషీరాముగారు 15 వందల రూపాయలును, రాయసాహెబు గోపినాథ్ గారు రు 500 లును విరాళమిచ్చిరి. నిడుడు శేషించిన గంగానది వరద నిధి 25 వందల రూపాయలును, క్రొత్తగా వసూలు చేసిన 500 రూపాయలును మొత్తములో జమకావడెను. క్రైస్తవచర్చి, డెకాలేజీ ఆనరణలు ఇబ్బందిపడువారి కుపశవములు చేయుటకు ఉపయోగార్థమయ్యబడెను. రిలీఫు కమిటీలలో మన్నెపురము గలదు.

(ఆ. ప్రె.)

శ్రీ యుత
అద్దయి శ్రీ రామమూర్తిగారు

నల్లెనపల్లిలో గాననభ

ఈనెల 6వ తేదీ (మహర్నవమి) సోమవారమునాడు సాయంకాలము 8 గంటలు మొదలు 10 వరకు నల్లెనపల్లి నాటక సమాజమువారి హాలులో శ్రీ రామమూర్తిగారి సంగీతనభ జరుపబడెను. హాలుతయ ప్రేక్షకులచే క్రొత్తగా నియం దెను. చుట్టు పట్ట గ్రామములకుండి సయితము పలువురు విచ్చేసిరి.

శ్రీయతులు రామమూర్తి, రాఘవయ్య, చౌదరిగార్లు ప్రత్యేక ప్రశంసకు పాత్రులైరి. శ్రీ రామమూర్తిగారు ఆంధ్ర నాటకరంగమున వన్నెవాసిగల సుప్రసిద్ధనటులలో నొకరని సర్వజనవిదితమే. అయినను యిటీవల నాటక సంబంధమును త్యగించుకొని, శాస్త్రీయ గానమునందు కృషిసల్పుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. వీరు నాటి సభ్యులను, తమ నిరుపమాన గాత్రమాధుర్యముచేతను గాననైపుణ్యముచేతను, ఆనందాంబుధి శోలలాడింపగల్గిరి. ప్రేక్షకులెల్లరు సంతోషపారవశ్యముచే చిత్రప్రతిమలవలె ఆ 2½ గంటలకాలము నిశ్శబ్దముగనుండిరి.

ఉన్నతోద్ద్యోగియులు కొందరు సభాంతరమున శ్రీరామమూర్తిగారిని ప్రశంసించుచు నుపన్యసించిరి. శాస్త్రీయగాన రసికులు పలువురు తమ ఆమోదమును తెలియచేసిరి. కాని ఒక మాటమాత్రము చెప్పవలసియున్నది. ఇంకను రామమూర్తిగారు యువకులు. వీరు విద్యతో సంగీతమునందు ఎక్కువ పరిశ్రమజేసి చెన్నపురి మొదలగు పట్టణరాజములందు జరుగు సభలను దిలకొనిచినచో చాల బాగుండును. వీరు ఎక్కువ కృషిసల్పిన మహా విద్యాంసులలో నొకరు కాగలరని చాలమంది అభిప్రాయము. పాటకచ్చేరినల్లిన మువ్వరకు రు 100 లు బహుమానము యివ్వబడెను. నల్లెనపల్లిలో యీలాటి పాటకచ్చేరిలు జరిగియుండలేదు. ఈ సంగీతనభను జరిపించిన పురజనులను అభినందింప వలసియున్నది. (ఒకవి)

ఉచితప్రేమరీవిద్య

బొంబాయి మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషనువారు ప్రభుత్వమువారిపై చర్యదీసికొనుటకు శాంక్షనుచేయుట.

బొంబాయి, అక్టోబరు 10.—నగరములోని రెండు వార్డులలో ఉచితముగా ప్రేమరీవిద్యను ప్రవేశపెట్టు విషయమున ప్రభుత్వమువారికి భిన్నముగ తమ హక్కులను నిలబెట్టుకొనుటకై మ్యూనిసిపల్ కార్పొరేషనువారు బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిపై చర్యదీసికొనవచ్చునని శాంక్షనుచేసిరి. దాదర పాఠాలు వార్డులలో ఉచితమైన ప్రేమరీవిద్యను ప్రవేశపెట్టుటకై ఒక స్క్రీమును తయారుజేసి కార్పొరేషనువారు యిదివరలో ప్రభుత్వమువారి నడుగుమండిరి. కార్పొరేషనువారు చెప్పవట్లు ప్రభుత్వమువారు యీ ఖర్చులలో నొకపాలు భరింపవలసియున్నారని. మితవ్యయమునే నెపముమీద ప్రభుత్వమువారు యిప్పుడు కాదని జరుపుచుండుటచేత బొంబాయి పురపాలక సంఘము వారు న్యాయవిధమైన చర్యదీసికొనుటకు సమకట్టిరి. డబ్బు విషయమై మ్యూనిసిపాలిటీవారి హక్కునటుంచి కార్పొరేషను వారు యీ స్క్రీమును శాంక్ష చేయవలసినదని ప్రభుత్వమువారినికూడ అడిగియున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

బీజ్ బండ్:—నీరైపోయిన ఓర్యమును గట్టి పరచుటకు లోక ప్రసిద్ధి జెందినది. స్వప్నమందు గాని మాత్రముతోగాని ఓర్యమునధితిమగుచున్న యెడల తక్షణం నిలిపితమును. ముసలితనమును, నపుంసకత్వమును తొలగించి యున్న మొగుగును. ఎంత బలహీనుని కయినచూ రెండుగంటలలో నరములకు బలమునిచ్చి సంసార సుఖము అనుభవించునట్లుజేసి సంతాన కుంతులుగ జేయును. పుత్రములు రహస్యముగా నుంచబడును. 20 మా|| సీ|| 1 కి రు 2-0-0 వి. పి. చార్జి వేరు

ఆర్య వైద్యశ్రమం,
కిరి వైరాగిమకంపిడి, మద్రాసు.

గర్హ వాలు జిగ్గా

వరదలవలన అపారమగు నష్టము.

కుటుంబములు నాశనమగుట

అక్టో, 10 అక్టోబరు:—గర్హ వాలు జిగ్గాలో వరదల వలన అపారమగు నష్టము సంభవించినదని దుఃఖకరమగువార్తలు వచ్చుచున్నవి. ప్రాణనష్టము ఆసిన గూడ జరిగెను. నదీతీరమున నున్నయిండ్లను గ్రామములు చుట్టూ గూలిపోయినవి. కొన్ని కొన్ని చోట్ల పడిపో: నయిండ్ల క్రింద కుటుంబములు పూర్తిగా పూడ్చిపెట్టబడినది. సహాయము జేయుటకు మనుష్యులు పరుకెత్తుకొని వచ్చుచుండగానే వందల కొలది పశువులను కొంతమంది మనుష్యులను ప్రవాహములో కొట్టుకొనిపోయిరి. జిల్లా యందంతటను ఆకలిబాధయు కరవును కలుగునని భయముగా నున్నది. గర్హ వాలులో రాకపోకలు సరిగాయేర్పడు నప్పటికి కొన్ని వారములు పట్టునని భయముగా నున్నది. (ఆ. ప్రె.)

నర్ యం. వి. జోషిగారి
యభిప్రాయములు

అసహాయోద్యమము, స్వరాజ్యపక్షము
రెండును నిష్ప్రయోజనములే

యోకోహమా, అక్టోబరు 10:—మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వపు హోము మెంబరు నర్ యం. వి. జోషిగారు ప్రస్తుత ద్యంధ్యప్రభుత్వ విధానము తమ కెప్పుడును యిష్టములేదని యొక బహిరంగసభలో మాట్లాడుచు చెప్పిరి. సంస్కరణములు ఆ సంతృప్తికరములుగా నున్నను ఉపయోగపడనంతవరకు వాని నుపయోగించుట మంచిది. అసహాయోద్యమపద్ధతిగాని, ప్రతిష్టంభన విధానముగాని యేమియు చేయజాలవు. ఏరాజకీయ వద్ధతి యొక్క ప్రయోజనమును గాని చూడవలసిన ప్రభుత్వ విధానమును అనుకూలముగ యెట్లు మార్పునో చూడవలసియున్నది. ఈవిషయమున గాంధీగారి పక్షమును స్వరాజ్య పక్షమును గూడ నిష్ప్రయోజనములైనవి. స్వరాజ్య పక్షము వారికి ప్రజాబల మేమాత్రమును లేదు. ఏలయన వారు ప్రభుత్వమువారిని ఫలాన పనిచేయవలసినదని నిర్బంధించుటకు శక్తచాలరు. ప్రజాశుత్రుత్వాని లన్నిటిని మధ్యరాష్ట్రములలో ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనపరచు కొందురేమో యని భయము గనున్నదనియు మధ్యరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు యీసభను రద్దు చేయకపోవుట లేదనియు జోషిగారు చెప్పిరి. రద్దుచేయవలసినది తొలినవారు తమస్థానములకు రాజీనామా నిచ్చినయెడల రద్దుచేయుట తప్పదు. (ఆ. ప్రె.)

సూరతు ప్రతిపంట్

ప్రభుత్వ సదుపాయములు

బొంబాయి, అక్టోబరు 10:—సూరతుజిల్లాలో ప్రతిపంట్లను కాపాడువిషయమై ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనను గురించి అమోదించుచు పూనాలో జరుగనున్న వచ్చే బొంబాయిశాసనసభలో బొంబాయి వ్యవసాయ శాఖామంత్రి గౌ. ఎ. యం. కె. డెహల్వీగారు మాట్లాడుదురు. ఇందుకొరకై కొద్దిరోజులక్రిందటనే సూరతులో అధికారులును, అసధికారులను కలిసి సభజేసిరి. అప్పుడు సూరతుప్రతిని తక్కువ రకముల ప్రతిరోకలుపకుండు మార్గములను సూచించుచు తీర్మానములు గావించబడెను. ఆ. ప్రె.

యస్. యస్. “కాలిఫోర్నియా”

బొంబాయి, అక్టోబరు 10:—లేడికె, పెట్రోగారు- గెన్నిగ్గు సంపతులు, గౌ|| సి. యఫ్. ఆష్టర్గ్గవ్యాయమూర్తి, గౌ|| జె. బి. విల్కిన్సన్గారు లెఫ్టెనెంటు కలనల్ ఎ. బి. ప్రె, మొదలగువారీయుదయమున యస్. యస్. కాలిఫోర్నియా మొయిలు జోటులో బొంబాయిచేరిరి. ఆ. ప్రె.

1924 క్రిమినలుల సవరణ శాసనము

1925 సం|| జనవరి 1 తేదీనుండి యిది అమలులోనికి వచ్చును. పూర్వము ఇండియా గవర్నె మెంటు రాజకీయశాఖలో స్టీఫోగ్రాఫరుగా నున్న పి. సి. ముఖర్జీగారి దుష్ప్రవర్తనచే వారికిచ్చిన రాయినామెలు బిరుదము తీసివేయబడెను. అని యిండియా నెజెలులోనున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ఆంగ్లో యిండియనుల సంకసము

కర్నలు హెచ్. గిడ్డిగారు రాజప్రతినిధికి

తంతునంపుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 10:—ఆంగ్లోయిండియను సంఘాధ్యక్షుడగు కర్నలు హెచ్. గిడ్డిగారు సిడ్నీ లో నున్న రాజప్రతినిధికి యాదిగువతంతునంపెను.

ఇండియాకై రైల్వేమహాసభయం దుపన్యసించుచు రైల్వేలను భారతీయుల పరమనరించుటలో ఆంగ్లో యిండియనుల జేమములకు కాపాడుదుమని ప్రభుత్వమువారి తరపున మీరు స్పష్టముగా తెలియజేసినందుకు బర్మాలోను యిండియాలోను పున్నటువంటి ఆంగ్లో యిండియాకై రైల్వే యుద్ధ్యోగులతరపున మాయొక్క కృతజ్ఞతాపూర్వకమైన వందనములను ప్రార్థనా పూర్వకముగ మీ కర్పించుచున్నాను. మీరు కరుణారసపూరితులై ఆమాటలను జెప్పి నిశ్చయముగా మా భయములను పారదోలితిరి. మీ మాటలను రైల్వే యేజెంట్లందరను ప్రత్యక్షముగానములలో పెట్టెదరని నమ్ముచున్నాము.

ఇదివరలోవలెనే యికముందుకూడ తమ పనులను శ్రద్ధాభక్తులతో నిర్వహించుచునియు, సార్వభౌమునియెడలను సామ్రాజ్యము నెడలను ప్రభుభక్తియు దేశభక్తియు గలిగియుండుమనియు మీకును మీ ప్రభుత్వమునకును నమ్మకముగా చెప్పుచున్నాము. మతియు ప్రభుత్వమువారికి తోడ్పడుచున్నట్టి యిన్ని సంఘములలోను స్నేహభావమునుబూని మామాతృభూమి యగు హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనను చేకూర్చుటకు చట్టసమ్మతమైన సంస్కరణములమీద పనిచేయుటకు మేముంగీకరించుచున్నాము. (ఆ. ప్రె.)

ఆస్ట్రేలియాలో హైందవులకు

వోటింగు అధికారము.

ఆస్ట్రేలియా హైకోర్టువారు హైందవుల

కనుకూలముగ తీర్మానించుట

పూనా, అక్టోబరు 10:—మొన్నటి “సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా” పత్రికలో ఒక మెల్బోర్న్ బారిష్టరు శాస్త్రీగారికి వ్రాసిన జాబాకటి ప్రకటింపబడెను. ఆస్ట్రేలియాలో నివసించుచున్న హైందవులకు వోటింగు అధికారములేదని ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వమువారు చెప్పినట్లును, దానిపై హైందవుల కీ యధికారమును ప్రభుత్వమువారు నిరాకరింపవచ్చునాయను ప్రశ్న ఆస్ట్రేలియా హైకోర్టులో లేబడినట్లును హైకోర్టులో హైందవుల కనుకూలముగ తీర్మానింపబడినట్లును ఉన్నది. ఈ కేసులో ప్రత్యేకముగా హైందవునికి వోటింగు అధికారమునీయుకుండుట న్యాయశాస్త్రమునకు విరుద్ధమని కోర్టులో తీర్మానింపబడెను. కావున ఆవ్యక్తి యొక్క నామమును రిజిస్టరులో నెక్కింపవలసినదని కోర్టువారు ఉత్తరు వొసంగిరి. హైందవ సంఘమునకు ఓటింగు అధికారము చేకూరినదని చెప్పటకు మరియొక పనిసూ చేయవలసియున్నదని ఆ జాబుచెప్పుచున్నది. కాని ఆ విషయమై కష్టమేమియులేనట్లు తోచుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

సం|| రా|| గవర్నరు పర్యటనము

అక్టో, అక్టోబరు 10:—నైనిటూనుండి గంయక్త రాష్ట్రముల గవర్నరు పరివారముతో సహా 15 తేదీన బయలుదేరి రాణికోట ఆల్మోరాలకువచ్చి ఒకవారము దినములైన తరువాత తిరిగివెత్తును. గవర్నరు తిరిగి నైనిటూనుండి 22వ తేదీన బయలుదేరి ఆమరునాడే తిరిగి అక్టోకు వచ్చును. ఆ. ప్రె.

ఈద్రవము “గనేరియా” అను నెగరోగమును 3 మోతాదులతో నివారించును. మంట, పోటు, పచ్చగాలేక తెల్లగా ద్రవించుట మొదలగుపాధలు 4 గంటలలో నివర్తయగును. దీనిచే శ్రీలకు గలుగుకునుమవ్యాధులు ఆశ్చర్యముగా కుదురును. సీసా 1 కి రు 2-0-0. వి. పి. చార్జి వేరు
రాయల్ ఫార్మసి 49 బందరువీధి; మద్రాసు.

రెండవ వాయిదానూలు పంపినవారి నామములు సభ్యత్వములు

సభ్యత్వము చేర్చు	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	నామపాత్ర	నూలు నెంబరు
1. మాడుగుల పాపారావు	విశాఖపట్నం	50	1750	85
2. సాతూరు లక్ష్మీబాయిమ్మ	గోదావరి	548	2000	19
3. కృష్ణవిద్యా లయవిద్యార్థులు	గుంటూరు	549	3866	14
4. కమలా	తూ.కృష్ణ	8	2000	15
5. కాశీ శారదా వెంకటరత్నమ్మ	గుంటూరు	550	800	10
6. వా. నాగేశ్వరరావు	"	551	2001	10
7. ఇం. వీరయ్య	"	552	988	22
8. జే. పాపయ్య నా లక్ష్మీనారాయణ	"	553	2000	19
9. కోట నారాయణశాస్త్రి	"	554	666	16
10. చైతా శివరామశాస్త్రి	"	555	266	11
11. కోటగిరి సూర్యప్రకాశరావు	ప.కృష్ణ	556	2666	25
12. గణిపాటి సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	557	3100	26
13. చావలి బాపయ్య	తూ.కృష్ణ	558	1680	19
14. శాదర్వాడ పిచ్చిరాజు	"	559	2178	19
15. చండ్రబాబు హనుమంతరావు	"	560	4100	18
16. కందాడై శ్రీరామవరదాచార్యులు	ప.గోదావరి	561	2520	16
17. సోమయాజుల వెంకటశివరామశర్మ	ఆంధ్ర	562	2040	14
18. గ్రంథి సుబ్బరాయన ప్ర	గుంటూరు	563	2000	12
19. వంశా వెంకటసుబ్బారావు	కృష్ణ	564	884	14
20. ఆర్. విశ్వనాథం	తెలియదు	565	1600	8
2. విశ్వనాథం వెంకటరెడ్డి	"	566	1000	29
22. రావు రాయన్న	గుంటూరు	567	2000	11
23. వానపామల నాగేశ్వరరావు	కృష్ణ	568	330	13
24. రెండుచింతల లక్ష్మీనరసమ్మ	తూ.కృష్ణ	569	840	10
25. చావలి నాగేశ్వరమ్మ	"	570	850	15
26. వూటుకూరి రామయ్య	తెలియదు	571	549	12
27. వడిగ వెంకటరమణ	విశాఖపట్నం	572	420	64
28. యాయ్యబ్బి మంగాచార్యులు	గోదావరి	573	150	6
29. భాస్కర్ల కాంతాదేవి	మద్రాసు	139	950	10
30. శరణు రామస్వామిచౌదరి	గుంటూరు	575	600	13
31. కృతాశ్వాభిలాషి	"	576	2280	14
32. మప్పా వెంకటగోపాలశాస్త్రి	"	145	1000	19
33. కాట్రగడ్డ రఘురామయ్య	ప.కృష్ణ	577	1120	10
34. మాడభూషి వెంకటాచార్యులు	గుంటూరు	578	1710	16
35. గొల్లపూడి మల్లిఖార్జునశాస్త్రి (పదేండ్లు)	"	579	689	15
36. మినెన్. యం. మునుస్వామయ్యర్	కర్నూలు	580	1732	8
37. మినెన్. యం. మునుస్వామయ్యర్	"	581	1600	12
38. బొల్లెపిల్లి లక్ష్మణరాజు	గుంటూరు	582	500	21
39. మొవ్వ శీతారామయ్యచౌదరి	"	583	2000	7
40. పాలగిరి పాపరాజు	కడప	584	2023	40
41. అన్నె చక్రమ్మ	తూ.కృష్ణ	585	2000	32
42. యం. పురుషోత్తం	ప.గోదావరి	586	2000	32
43. పన్నాల సీతామహాలక్ష్మమ్మ	"	587	2866	13
44. పసుమర్తి సత్యవతమ్మ	"	588	2899	20
45. వెలుగులేటి వెంకటరమణయ్య	గుంటూరు	589	2000	18
46. ఆదినారాయణస్వామి నాయక్	చిత్తూరు	94	2250	11
47. వేమూరి శీతారామయ్య	తూ.కృష్ణ	590	1016	14
48. గాడిచెర్ల రామబాయి	కర్నూలు	591	2866	6
49. మల్లాది శీతారామాంజనేయలు	గుంటూరు	10	2000	12
50. ప్రభుల శీతారామయ్య	"	84	2100	11
51. టి. యే. వీరరాఘవన్	చిత్తూరు	593	2000	17
52. నందూరి వెంకటకృష్ణారావు	ప.గోదావరి	594	1200	13
53. పెనుమర్తి వెంకటరత్నం	గుంటూరు	595	1680	15
54. వెల్లంకి పూర్ణ చంద్రయ్య	ప.కృష్ణ	596	2000	10
55. కందాడై వెంకటకృష్ణమాచార్యులు	ప.గోదావరి	597	2666	9
56. అక్కాపంతుల వెంకటలక్ష్మమ్మ	గుంటూరు	598	2000	21
57. అన్నె అంజయ్య	"	599	2000	24
58. జి. బ్రహ్మానందం	ప.కృష్ణ	600	1000	13
59. బోరెడ్డి వెంకటమ్మ	కర్నూలు	601	4000	10
60. గుండు వెంకటకృష్ణమూర్తి	ప.గోదావరి	602	1604	17
61. కోవ్వలి సుబ్బయ్య	"	79	904	34
62. పసుమర్తి దమయంతి	"	603	500	13
63. అక్కాపంతుల రాఘవయ్య	గుంటూరు	604	2000	17
64. ముదుసూరి బుచ్చిరాజు	ప.గోదావరి	605	2000	39
65. పాలెపు వీరభద్రమ్మ	గోదావరి	607		
66. యస్. శీతమ్మ	ప.గోదావరి	606		
67. చుడ్లల సుబ్బరాజమ్మ	"	608	500	16
68. గండ్ర బసవరాజు	తూ.కృష్ణ	609	2000	23
69. అంబాళు రంగాచార్యులు	గంజాం	610	4012	19
70. వెంపటి సోమన్నశ్రేణులు	ప.కృష్ణ	611	2100	26
71. పోలేపల్లి యాశ్వరరావు	కర్నూలు	612	2240	34
72. కలూరి రామారావు	గోదావరి	613	2060	16
73. పూడి పెద్ది సూర్యనారాయణమూర్తి	గంజాం	618	400	19
74. ఆకెళ్ల చినవెంకన్న	గోదావరి	619	2100	50

(కొనసాగు)

శ్రీమదాంధ్ర బహుదపురాణము

సంస్కృత మూలము రు. 5-0-0 లు

ఆంధ్ర శ్రీమద్రామాయణము

అచ్చులూ సున్న.

హాస్యమహాకవియ్యము. పాండవపురాణములో శాశ్వతము. ఇందు మధుర మిశాశ్రీ సోమకుండరేశ్వర లీలలు. కల్పదియొకటి విశ్లేషణముగ వర్ణించబడి యున్నది.

పద్యములు మూడు వేలు రు. 0-12-0 అర్జును.

ఆంధ్రబలికోపాఖ్యానము. ఇందు బలిరథంబానురంజనంపుట మొదలగు కథ లనేకములు ఉన్నవి.

రుంధి బైందు రు. రూ. 1-8-0.

విశ్లేషి పాదు గావట్టాభిషేకము. సులక్షణ నాటకము.

రు. 0-12-0 అర్జును.

పాండవావతరాసము క్రయము 0-12-0 లు.

జనమంచి శేషాద్రికర్మ

శ్రీమదాంధ్ర బహుదపురాణము, పాండవపురాణము, కథలు.

సిటీ మోటారు పాఠశాల

మదరాసు

టెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొదలగునవి నేర్పబడును.

మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మత్తులు, రంగులు వేయుట వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును.

యోగ్యతాపత్రములు మంచి పుణ్యలైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇవ్వబడును.

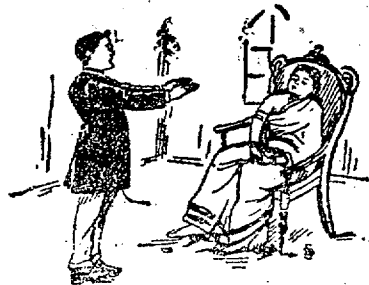
అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగో వా రీకొందివిలాసమునకు వ్రాసు వలయును.

మేనేజరు,

సిటీ ట్యాక్సి కంపెనీ,

2/3 అంపర్స్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

మెన్ రిజిము నేర్చుకొనుదు

మెన్ రిజిము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ సెన్ శ్రే వన్, ఆత్మశక్తి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్ రిజిమునా యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మగ్గుర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమర్పితముగ, గురువులేకనే ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-కి రు. 1.0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ప్రాఫెసర్, డిప్లొమ, మెన్ రిజిము ఏలూరు.

అలీబాబా అండ్ ఫాటీరాబర్లు

అవ్వ విజయము

మూడేనుటలు! ఆంధ్రదేశ మంతపర్యంతము చ- యె

అంగని అపరాధపరిశోధన రూపక మిదియే; నవర సృజితమై కడుపుబ్బనవ్వించుచు నాహాహ యనిపించునది యిదియే; సహ జములగు చక్కనిమాటల పాటలలో విలసిలు నాటకము నిదియే.

నవరసభరితము వెల రు. 0.12-0

1. ధృవ విజయము (నాటకము) రు. 1.0-0

2. కుచేల - కృష్ణ, ,, 1.0-0

3. చిత్రకేతు, ,, 0-14-0

4. జగన్మోహిని ,, 1.0-0

విరునామా: - పామర్తి బుచ్చిరాజుగారు,

గోదావరి జిల్లా,

కాకినాడ.

ఉత్తర గురజాడ సరిగా నొసంగబడుచున్నదా

తాతాసన్సు లిమిటెడ్ యిండియా దొరతనమునకు దరఖాస్తులు పంపుకొనుట

ఈ దరఖాస్తును టారిఫుబోర్డువారు పరీక్షింప వలసినదని యిండియా దొరతనమువారు తీర్మానించుట

సిద్ధా, ఆక్టోబరు 10:— 1924 ఉత్తరగురజాడ (రత్నం) శాసనముచే సవరణ జేయబడిన 1894 సం॥ యిండియాన్ టారిఫు శాసనముయొక్క 8(4) సెక్షనుక్రింద తమయధికారము నుపయోగించి ఆ శాసనములో రెండవ షెడ్యూలు 7 వ భాగముక్రింద కొన్ని వస్తువులపై పన్నులను గవర్నరు జేవరలుగారు హెచ్చింపవలసినదనియు, ఎందువల్ల వనగా హిందూదేశములో తయారగుచున్న అజీవిధమున వస్తువులకు పన్నులు కలిగించునట్టి ధరలతో ఆ వస్తువులు బ్రిటీషు యిండియాలోనికి దిగుమతి చేయబడుచున్నవనియు తాతా యినుము ఉత్పాదకంపెనీ యేజెంట్లు తాతాస్స యిండియా దొరతనమునకు దరఖాస్తు పెట్టుకొనిరి. దీనినిగురించి పరీక్ష జేయుటకు యీ దరఖాస్తును టారిఫుబోర్డువారికి పంపవలెననిరి. ఇండియా దొరతనమువారు తీర్మానించిరి.

బోర్డువారు యీదినవ విషయములను విచారించి శిఫారసులు చేయుదురు: (1) పన్నులు హెచ్చింపవలయున్నయెడల ఎంతవరకు హెచ్చింపవలయును? ఎయేవస్తువులమీద పన్నులను హెచ్చింపవలెను. 2) ఈపన్నును సాధారణముగా అన్నింటి మీదను హెచ్చింపవలయునా? లేక ఏవేని కొన్ని వస్తువులు దిగుమతిచేయబడినప్పుడు గాని లేక కొన్ని దేశములలో తయారుచేయబడినప్పుడు గాని హెచ్చింపవలయునా?

ఎవ్వరైనను మనుష్యులుగాని లేక కంపెనీలుగాని తమ యభిప్రాయములను టారిఫుబోర్డు, విచారించవలెనని కోరినట్లయిన అట్టివారు తమయభిప్రాయములను టారిఫుబోర్డు కార్యదర్శికి పంపుకొనవలెను. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు శాసనసభ

అధ్యక్షునకు వేతనము సాలుకు రు 36,000

లోహారు, ఆక్టోబరు 10:— స్థానిక శాసనసభకు అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడువారికి వేతనము లేర్పరచుచు నేడు పంజాబు గెజెటు ఒక చట్టమును ప్రకటించుచున్నది. అందట్లున్నది: ఇండియా ప్రభుత్వశాసనము ప్రకారము శాసనసభలకు అధ్యక్షుడుగా నెన్నుకొనబడువారికి జీతములను నియమింపవచ్చును. కావున ఈవిధముగా శాసనసభజేరినది. పంజాబు శాసనసభాధ్యక్షునకు సాలుకు 36 వేల రూపాయల హాసంగబడును.

దీనికి కారణములను ఉద్దేశ్యములను తెలుపుచోట ఇట్లు చెప్పబడియున్నది. పంజాబు గవర్నరుయొక్క శాసనసభ ప్రభుత్వసమావేశమునుండి నాలుగు సంవత్సరములైనతరువాత, యిండియా ప్రభుత్వశాసనము 72 (సి) సెక్షనులోని (1) సబుసెక్షను ప్రకారము శాసనసభాధ్యక్షుడు సభచే నెన్నుకొనబడి శాసనసభలో తానొకసభ్యుడగును. దీనిని గవర్నరు రామోదించును. స్థానిక శాసనసభవారు తీర్మానించునట్టియేదేనో శాసనమునుబట్టి ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షునకు వేతన మొసంగబడునని (5) వ సబు సెక్షను చెప్పుచున్నది.

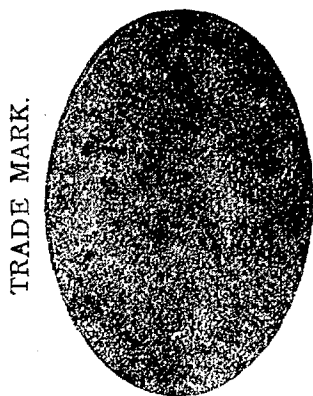
ఈ నాలుగు సంవత్సరములను 1925 జనవరి 7 వ తేదీతో సమాప్తమగును గాన ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షునికి జీతమును నియమించుట కొక శాసనముజేయుట అవసరము. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో తుపానుభయము

కలకత్తా, ఆక్టోబరు 11:— ఉదయం 11 గంటలకు తుపాను రావలసినచోటు సాంధ్యపాద్యుకు 100 మైళ్లు దక్షిణమున నుండెను. ఇదిబహుశః తూర్పుగా పోవుచుండెను. ఇప్పుడు ఉత్తరపు వైపుగా పోవుచున్నది. తుపానును గురించి తెలియముటకై ఎత్తబడిన వెంటిస్కీలు వలన రేపుకుతేపానభయము కలుగునని తెలియుచున్నది. కానియిప్పుడే క్రఫ్తీసునిగాప్ప యేర్పాట్లు చేయబడినంత భయ మేమియు నున్నట్లు తోచదు. తుపాను సిగ్గులు కలకత్తావద్దను నదిరేవుల వద్దను ఎత్తియుంచబడునట్లు ఉత్తర వీయబడినది. (ఆ. ప్రె.)

ముస్లిం మరాఠా అందు వీరాజు.

వెద్దాపురము పోస్టు.

విజాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

నుంచి మేము మనదేశము నపండించుచున్న పట్టుతో మాఫ్యాటరీలోనే వడుతుట, నేయుట, రంగు చేయుట మున్నగు పనులను వివిధరకముల

పట్టుములనులంఘనతో చిత్రచిత్రమైన జీసీనాదా అందుల కమ్ములతోను తయారుచేయించి ఎర్రకులకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన గిరివ అఖిలభారత కాంగ్రెసువర్షప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అదిదేశములోని పట్టుపట్టుములు అన్నిటిలోను ఎక్కువవ్యాప్తియై పవిత్రగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి వీయూవ కాంతిభావన గారు అమృత బజారు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరీమితరప

ప్రజలుకూడ అన్నిరకములబట్టలన్నా ప్రదర్శించిరి. ఇంకనుఎందఱో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టుములు అనేకరకములను ప్రదర్శింపబడినవి. వెద్దాపురం వర్తకులు ముప్పవసామరాజు వీరాజుగారు పట్టుక త్రవీ మములును ఖోరకులును వర్తకు డ్డలు కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును చున్నగురకములను ప్రదర్శించిరి. రెంగుకూరు అన్నామవారు కూడ ప్రదర్శించిరి.

పట్టుపట్టుములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొక్క అదెన్నును రకములను విభజించి వ్రాయుటనలన దేశము స్వదేశవస్తు పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ నభివృద్ధి పరచెదమగాక. చెన్ను త్తరరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును

కొందఱవర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే వ్యాప్తియు తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని చెప్పవచ్చుచున్నారగాన అందఱయొక్క జాగ్రత్తారకు మాప్రతి బట్టాండు వుండేమాటేదే మాగున్న ఇంగున ప్రయోగించితిమి.

అగ్గిపుల్ల పరిశ్రమము

ప్రపంచములో నుండినాడు కన్నీటికంటెను మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన అగ్గిపుల్లను తయారుచేయు మెషినులను (డొలర్లు జర్మనీ) మేము సరఫరాచేయుచున్నాము. కావలసినవారు ఈదిగువ తెలుపబడిన ఇండియా ముఖ్యప్రతినిధికి వ్రాయవలెను.

Mr. A. P. GHOSE

Consulting Match Expert 42, Beniapurkur Road, Entally Calcutta.

వెల సీసా 1-కి వేలకు మందు రు. 0 4-0

ఈనూనెను తలకురాచిన పేలు ఈపి నగించును. చర్మమునకు వెండ్రుకలకు హాని చేయడక వెండ్రుకలు పెరుగును.

అమృతాంజనము శిఖో. నుగ గూను - బొంబాయి.

Advertisement for Sri Krishna Brothers, featuring decorative borders, a central logo, and text in Telugu. The text mentions 'SRI KRISHNA BROTHERS', 'Chetty Street, MADRAS', and 'Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat'. It also includes a list of products and services offered.

కడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్తీ లేని వెండికి సవరముబంగారుకు, శ్రేష్ఠమైన మణులకు పూచీయివ్వబడును.

స్థాపితము 1893

ఈ రకము యింకా క్రొత్త రకముల గా జాలకు మజూరి జత 1-కి రు. 5 మొ 10 వరకు గలదు. కావలసిన ఎడల వి. పి. ద్వారా పంపవచ్చును. ట సీమకములాలు అన్ని రకముల పట్టెకంపులు, పుష్కరాగములు చెక్కిన నగలు, బంగారు వెండి నగలు, యితర సామానులు క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఇనాముగా పంపబడును.

వీకంసి చీబిట్ దాన్ అందు నన్ను,

మాన్యుఫ్యాక్చరీంగు జ్యాయల్లు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

వేపచెట్టుయొక్క మంచి గుణములు గలిగిన టాయిలెట్ అందు ఔషధసంబంధమైన వస్తువులు

మర్క్యెట్టు:— కార్యాకే ఇతర ఔషధసంబంధమైన నల్లు లన్నిటికంటెను శ్రేష్ఠమైనది. చర్మమునా తినివేయుదు. మిక్కిలి నున్నితముగా వాడుచోట్లబడినది. 8 బిల్లుగల పెట్టె 1 కి ధర రు. 0.12.0.

మర్క్యెట్టును దంతచార్మము:— శరీరపుల్లలతో దంతభావనము చేయుట ఆ దరిగిని తెలిసివీచు శుభం. బ్రహ్మతో మర్క్యెట్టును దంతచార్మమును చేర్చి దంతభావనము చేసి కొనుట చాలచుంచిది వేపచెట్టుయొక్క మంచిగుణము అన్నియు నిందులో గలవు.

బుడ్డి 1 0-8-0; దిన్నపాటము 1 కి 0-2-0 మర్క్యెట్టు సాటాయిలెట్ పిండి యింకానను, చర్మమునకు వేపమునకు తగినవిండి.

డబ్బా 1 కి 0-10-0; ప్యాకెట్టు 1 కి 0-8-0. హిందూ శ్రేణులందు హిందూదేశపు పరిశ్రమ, ధనము

చే రియారుచేయబడినది.

SRI KRISHNA BROTHERS, 123 Thambu Chetty Street, MADRAS.

Mr. V. V. KRISHNA IYER Palghat

అశ్వశాంజనము

మంచి తరుణము!

చాలా తాళము

త్వరపడుడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందువలన తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము చూమిల్లు యొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు ప్రవయోగపర్చుచు వాటియొక్క నాణ్యమును గురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు చూమిల్లువైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీనులు కన్నా, (వట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డక్క ఒకే తూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్స్ ను యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు ప్రాసుకోవచ్చును.

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంజివిలాసము:

బనీన్సు, బెజవాడ. చూసెజరు:— ఆంధ్రపౌజీరీ విల్పు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

కోత్ మాన్రు ఆవపిండి
(లేక బకవిధ కాయధాన్యము)

డి. ఎస్. ఎఫ్. ఆవపిండి

దర్ హం ఆవపిండి..

తగరపు డబ్బావైనను బుడ్డివైనను ఈ గురు తును గమనింపుడు.

ఉడక పుట్టినది:— మారగాయలు, చేపలు, మాంసము.

పేల్చిన:— చేపలు, మాంసము, బంగాళాదుంప ముక్కలు, రుండ్లు.

కాల్చి పక్వముచేయు:— మాంసము, బతులు మొదలగునవి దీనితో చేర్చిన మిక్కిలి రుచికరముగానుండును. దీనికి సమానమైన సంభారమేలేదు.

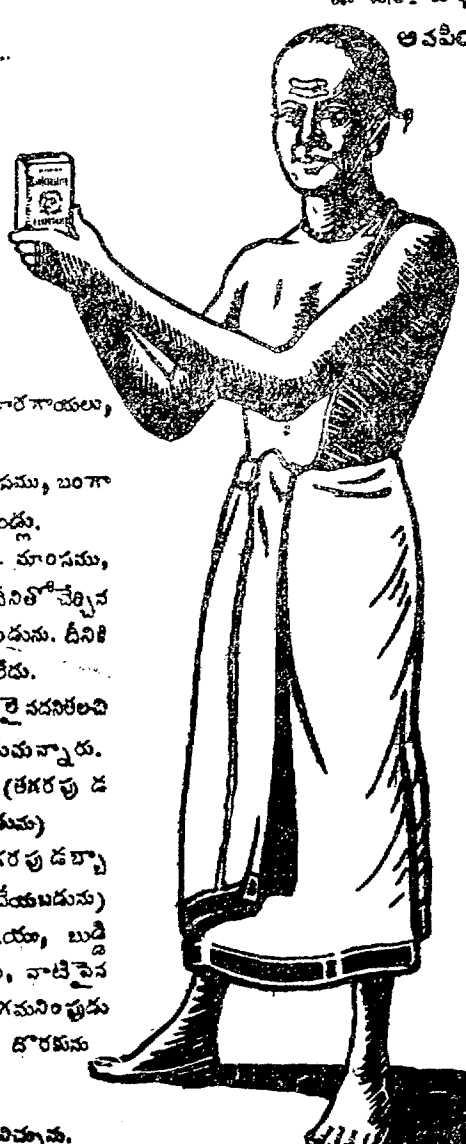
వైద్యులందఱును:— చాలమేలే నడవలించి కోత్ మాన్రును పుట్ట వేవాదుచున్నారు.

డి. ఎస్. ఎఫ్. ఆవపిండి (తగరపు డబ్బాలో ప్యాకుచేయుదును)

డర్ హం ముద్ద:— (తగరపు డబ్బాలోను బుడ్డిలోను ప్యాకుచేయుదును)

తగరపు డబ్బా యొక్కయు, బుడ్డి యొక్కయు, ఆకారమును, వాటివైన యుండుగుర్తులను చక్కగా గమనింపుడు అన్ని దుకాణములందును దొరకును

చప్పనికొరవారికి రుచివిచ్చును.

మిక్కిలి రుచికరమైనది.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృక్షి, హస్తలాఘవము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక భూతవైద్యము, తమాషాలు విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీమనుతో సమాధియగుట, శరీరము లేని తలకాయచేత మాటలాడించుట భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథములు చదివిన అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (211888-6 పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు, టూ గురుజింట్లా.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని గౌరవమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమయ్యునందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తినునట్లు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. శివమోగించి దీని నిజమును తెలుపుకొనుడు.

82 మూలముల డబ్బా 1-కి రు 1-0-0

ఉత్తరము వాసిన క్యాలిఫోర్నియా ఉభయముగా 60 పబ్లెసు

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 28, బాడ్వే, మద్రాసు

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డబ్బా 1 కి 1-4-0 ఈ దంతచూరముతో పండ్లతో ముకులన చిగుర్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లనుండి గక్తము కారకుండును నోట మర్దంధములేక ముందును. పండ్లు ముక్కుములవలె తెల్లగా నుండును.

అన్ను బాంబాయి శివో మదగాను - బాంబాయి